

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 3 (2186) 1992 SAUSIS-JANUARY 14

• LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA •

Tel. (416)275-4672

Nuotaikų krislai

Apie laisvinimą ir laisvę niekada nebuvo nustoje kalbėti. Lietuvos laisvinimo laikotarpis — labai ilgas, kietu titnagu paviršes. O laisvė — dar tik kūdikis: ir džiaugsmas, ir nuolatinė priežiūra, ir gležnumas. Laisvinimo laikotarpiu atgautą laisvę galėjome visai įsivaizduoti, išsiskirti mus patenkinančiomis vizijomis. Konkreti laisvė — jau paveikslas, į kurį žiūrime, ir mūsų vaizduotė čia nebereikalinga.

IŠ DABARTINĖS nepriklausomos Lietuvos sklindantys tarpusavio nesutikimai, stačiai net nusivylimų balsai atgaus laisvės džiaugsmą pradeda sujaukti, pažerti aštrių krislių, kai kam išspaudžiančių jau ir apmaudo ašaras. Stebėtojai iš tolo dažnai susidaro įspūdis, kad labai keistai rūpinamasi to naujagimio priežiūra. Gal netikėtai atsiradęs, gal pamestinukas, kai aplink jį tik trintis, kova dėl demokratijos, kuri dar nesukurta, piktžolių sodinimas Vakaruose kitais vardais prisidengusių komunistų rankomis. Jei kainos aukštesnės negu anksčiau buvo, jei estai ir latviai mus kur nors lenkia, kas gi daugiau kaltas, jei ne mūsų vyriausybė! Reikia traukti naują kortą iš gerai sumaišytos kaladės: gal ką nors daugiau laimėsime. Ir taip lengva nusisukti nuo idėjų tautos principų, tartum būtų didesnė laimė labai sočiam pasidėti pataikūno kėdėje, negu susiveržus diržą statyti laisvo gyvenimo ateitį. Laisvoje Lietuvos spaudoje mirgėte mirga piktųjų pasiginaimų, gabijų žurnalistų paastrintom plunksnom pribarstytų slegiančios nuotaikos rašinių. Išeivijos skaitytojui, kitais keliais nedaug žinių gaunančiam, visa tai į akis pūsteli nemaloniais krislais: Lietuvoje nėra tvarkos. Ir kai išeivija gana organizuotai tiesia pagalbos ranką atsistatančiai Lietuvai, tie nelemti krislai ima įtakoti ir apsisprendimus. Suprantama — laisvas žodis ir tiesos sakymas yra geros visuomenės druska. Bet kai jos per daug — viralas nebeskanus.

ANTRAS kai kurių išeivių nuotaiką paveikęs krislėlis — tai Lietuvos pilietybės įstatymas, sutiktas kaip nelauktas ir skaudus smūgis. Pradėta plačiai aiškintis, pasipylė nemažai straipsnių spaudoje, sklido iš lūpų į lūpas įvairiausių spėjiojimų, net gandų, kurių suvestinė tvirtino: išeivija diskvalifikuojama, tiesiog nuvertinama, visai nebeatsižvelgiant kiek ji penkiasdešimt metų visais įmanomais būdais prisidėjo prie Lietuvos laisvės atgavimo. Tokios išvados užgėlė neslepianiūsi nuosavybė, iš tikrųjų atsiradusi dėl oficialios ir galutinės informacijos stokos. Dar daugiau — dėl paviršutiniško žvilgsnio į teisinius straipsnius, gal jų nesupratimo ar neįsijautimo, kad Lietuva, atgavusi nepriklausomybę, turi ieškoti šiuo metu pačių realiausių išeivių, pirmiausia atsiribojant nuo sovietinės praeities ir tuo pačiu pilietybės dvigubumo. Kai kurių išeivių karštesnės reakcijos tėra vienpusiškas savijautos žvilgsnis, dažnai vedantis į per greitą išvadų ūkanas. Šiuo atveju kai kurie gal primiršę, gal tinkamai nė nesuvokę tautybės ir pilietybės tapatinimu dar labiau emė maišyti jautrųjį klausimą, sukeldami skrajojančių krislių. Išeiviją liečiantys Lietuvos pilietybės įstatymo straipsniai ir išskirtinės išeivių padėties nusakymai skelbiami Vytauto Skuodžio rašinyje "Išeivijai palankus įstatymas" (žiūr. šiam "TŽ" numerį). Šalia visų karštesnių pareiškimų pasigirsta betgi ir ramesnių minčių: leiskime Lietuvai pirmiausia pačiai susitvarkyti. Č. S.

KANADOS (VYKIAI)

Ištrėmė Kanados parlamentarus

Kanadoje plačiai nuskambėjo trijų jos parlamento narių ištrėmimas iš Kinijos. Liberalė Beryl Gaffney, NDP socialistas Svend Robinson ir konservatorius Geoff Scott ten lankėsi, norėdami susipažinti su žmogaus teisių reikalais. Tas susipažinimas buvo susietas su demokratijos siekiu studentų judynėmis 1989 m. birželio 4 d. Tiananmeno aikštėje dabar jau Beizingu pavadintam Pekine. Trys Kanados parlamento nariai neslėpė savo kelionės tikslo, bet lengvai gavo vizas.

Beizinge kanadiečiams buvo leista aplankyti kalėjime uždarytų studentų vadų Vango Juntao ir Čeno Zimingo gimines. Juos taipgi priėmė Kinijos liaudies kongresu pavadinto parlamento pirmininko pavaduotojas Rong Jiren. Planuoto gėlių vainiko padėjimo žuvusiųjų studentų atminimui Tiananmeno aikštėje teko atsakyti. Mat Kanados parlamentai iš Kinijos liaudies kongreso buvo nuvežti ne viešbutin, o prie užpakalinių vizų įstaigos durų. Ten jie atgavo savo pasus, prievarta buvo įstumti į laukiantį autobusą ir su karių bei policininkų palyda nuvežti Beizingo orauostin skrydžiui į Hong Kongą.

Kanadų suerzino faktas, kad po studentų žudynių 1989 m.

birželio 4 d., sulaukusių viešo pasmerkimo laisvajame pasaulyje, nė vienas oficialus užsienietis svečias iš Kinijos nebuvo ištrėmtas. Pirmosiomis aukomis tapo trys Kanados parlamento nariai. Kinija žinojo apie jų kelionės tikslą, bet davė apsilankymo vizas, kažkodėl pasirinkdama viešą susikirtimą dėl žmogaus teisių viešnešgės metu.

Užsienio reikalų ministrė Barbara McDougall, pasikvietusi Kinijos ambasadorių Ven Ježantą, pareikalavo pasiaiškinti, kodėl buvo pažeistas Kanados parlamento orumas trijų jo narių ištrėmimu. Atsakymas buvo paprastas — svečiai iš Kanados pažeidė Kinijos vidaus reikalų įstatymus. Opozicinės partijos reikalauja griežtesnės reakcijos, bet jos turbūt nebus susilaukta, nes Kanadą smaugia didelės neparduotų kviečių atsargos. Su griuvus Sovietų Sąjungai, tik viena komunistinė Kinija yra pajėgi pirkti didesni kviečių kieki užsienio rinkoje. Žmogaus teisių gynimo, atrodo, teks atsisakyti ir laukti subyrimo iš Maskvos pasiskolinoto sovietinio komunizmo, tapusio kinietiškoju.

Ministeris pirm. Brian Mulroney naująją Kanados ambasadore Jungtinėm Tautom pasi-

(Nukelta į 9-tą psl.)

Karstas su VYDŪNO palaikais išnešamas iš Šilutės evangelikų liuteronų šventovės 1991 m. spalio 10 d. Palaikai buvo perkelti iš Vokietijos ir palaidoti Bitėnuose prie Rambyno kalno

Nuotr. Alf. Laučkos

Svarstoma Rytpūsių ateitis

Prancūzų žurnalisto, aplankiusio Karaliaučius išpūdziai, kuriuose minimos ateities galimybės: parduoti Vokietijai, padalinti tarp Vokietijos ir Lietuvos, įsteigti Rytpūsių respubliką

Ką planuoja daryti su Rytpūsių dabartinė Rusijos valdžia, dar niekas nežino, bet suinteresuoti sluoksniai jaučia, kad dabartinė būklė negali ilgai tęstis, nes kraštas atsidūrė izoliacijoje Lietuvai tapus nepriklausoma valstybe.

"Nerimta" siena

Prancūzų žurnalistas Jan Krauze dienraštyje "Le Monde" 1991.XII.3 išspausdino ilgą reportažą apie savo kelionę į Rytpūsius per Lietuvą.

Valstybinė siena dar nesanti "rimta". Stovi vienas lietuvių muitininkas, kuris neva užrašo keleivio automobilio numerį, o už 20 metrų stovintis sargybinis pakelia skersinį barjerą ir įleidžia keleivį. Tačiau tai esanti tikra siena, kuri su laiku darysis vis svarbesnė, kai Lietuva įtvirtins atgautąją savo nepriklausomybę.

Tai esanti keista siena, primenantis sovietinės imperijos veržlį į vakarus, einančią per Lietuvą, buvusį tos imperijos pakraštį. Pervaziavęs tą sieną, randi "sovietinę" arba rusišką teritoriją. Tai liudija prasti keliai, apiešti pirmaklasiai viešbučiai (juose nėra mui- lo), pagrindinėje gatvėje slitinuojantis girtas pilietis...

Dabartiniai Rytpūsių — Kaliningrado provincija yra Rusijos federacijos dalis, perkirsta Lietuvos teritorijos. Ji buvo sovietinės imperijos priešakinė dalis, kurios paskirtis — sargybinio šuns, pastatyto Stalino, prižiūrimi Baltijos valstybės, Lenkiją, kontroliuoti Baltijos jūrą, Gdynios uostą ir Vyslos žiotis.

Gyventojai ir pastatai

Ir dabar Rytpūsiuose matyti nepaprastai daug uniformuotų žmonių, karinių sunkvežimių, motociklų su priekabomis. Tai pigios transporto priemonės, kurias "modernioji" Europa yra beveik užmiršusi.

Tarp daugelio sovietinių pastatų matyti ir vokiškų pastatų pėdsakai. Pačiame Karaliaučiuje, prie katedros griuvėsių, matyti liūdnas šio krašto vaiko Emanuelio Kanto paminklas.

Rytpūsiuose dabar yra trupučių mažiau kaip milijonas gyventojų: daugybė karininkų su šeimomis, pensininkų, kelios dešimtys tūkstančių privalomos tarnybos kareivių, jūrininkų, žvejų. Juos visus jungia bendras rūpestis, būtent ateities netikrumas. Tiesa, tas netikrumas jaučiamas visoje buvusioje Sov. Sąjungoje, bet Rytpūsiuose ypatingai, nes tai dirbtinai sudaryta sritis, toli nuo Rusijos.

Ši sritis buvo 40 metų uždara ir tik prieš vienerius metus jos valdytojai pradėjo įsileisti turistus. Vasarą atvažiuoja daugiausia vokiečiai, kuriuos vadina "ilgesio turistais". Ir tai nieko blogo, nes jų dėka bjaurus "sovietinis namas", praėjusios epochos liekana, bus paverstas geru viešbučiu.

Vokiečiai

Rytpūsiuose gyvenančių vokiečių tėra keturi tūkstančiai. Apie vokiečius šios srities vartininko patarėjas pareiškė: "Žinoma, sovietinės kilmės vokiečiai gali čia laisvai apsigyventi, jeigu nori, bet tenesitiki privilegijuotų sąlygų. Be to, kur juos apgyvendinti?"

O vieno laikraščio redaktorių pareiškė: "Tai nepatiktų nei lenkams, nei lietuviams." Naujasis Rytpūsių viršininkas M. Matočkin, paskirtas B. Jelcino, aiškino, esą gali-

ma tikėtis Vokietijos pagalbos šios srities atstatymui, bet pridūrė: "Vokiečiai mums padės, kiek tai jiems patiens bus naudinga. Mums gi rūpi veikti taip, kad tai būtų naudinga ir mums."

Ši mintis esanti gyva Vokietijoje ir kelianti nerimą tarp dabartinių Rytpūsių gyventojų. Apie tai esą rašė toks rimtas vokiečių laikraštis kaip "Frankfurter Allgemeine Zeitung" prieš keletą mėnesių. Rusija, pardavusi Vokietijai tą sritį, pripildytą savo išda. Pasak prancūzų žurnalisto, tai primena derybas su Japonija dėl Kurilų salų pardavimo.

Klaipėdiečio siūlymas

Vienas lietuvių laikraštis Klaipėdoje (autorius nemini jo pavadinimo) esą paskelbė straipsnį, kuriame siūlo lietuviams suartėti su Vokietija ir pasidalinti Rytpūsių teritoriją, pridant ir kaikurias sritis, dabar valdomas Lenkijos. Prancūzų žurnalistas pastebi, kad tai nerealus siūlymas, nieko neįpareigojantis, išskyrus patį laikraštį, tačiau tai pastebėjo "Kaliningradskaja Pravda" ir jį perspausdino be jokių komentarų su aiškiu nepasitenkinimu.

Rytpūsių gyventojuose, sprendžiant iš pokalbį su jais, jaučiamas tam tikras nerimas dėl lietuvių laikysenos atgavus savo nepriklausomybę, nes dėl to rytpūsiečiai jaučiasi dabar izoliuoti. Vienas jų pareigūnų pareiškė: "Reikia koridoriaus".

Rytpūsių valdžios viršininkas tokio nerimo nėra. Naujieji Jelcino paskirti pareigūnai nuskubėjo Lietuvon tartis dėl ekonominio bendradarbiavimo, kuris jau seniai vyksta. Net tuo metu, kai Maskva buvo paskelbusi blokadą Lietuvai ir nutraukusi naftos tiekimą, lietuvių gyventojai jos nemažai gaudavo slapta iš Rytpūsių.

(Nukelta į 2-ą psl.)

PRANEŠIMAS IŠ ITALIJOS

Rusijos prezidentas Vatikane

Jono-Paulius II ir Boriso Jelcino pokalbis • Sovietinė kariuomenė Baltijos valstybėse pasiliks dar trejus metus • Baltiečių užsienio reikalų ministrai tarptautinėje konferencijoje reikalauja išvesti sovietinę kariuomenę • Italijos muziko pagalba Vilniui

Popiežiaus Jono-Pauliaus II-ojo susitikimas 1991.XII.20 Vatikane su Rusijos prezidentu Jelcino užtruko daugiau nei valandą. Prezidentas kalbėjo Šv. Tėvui apie padėtį buvusioje Sovietų Sąjungoje, iškėlė prezidento Gorbačiovo svarbų įnašą į atsinaujinimo vyksmą, pabrėžė dabartinio meto sunkumus, išreiškė viltį, kad naujai sudarytoji nepriklausomų valstybių sandrauga pajėgs įsitvirtinti, atgaivinti ekonomiką, išsklaidyti Vakaruose kilusį susirūpinimą jos padėtimi. Užtikrino Šv. Tėvą, kad naujoji Rusijos federacinės respublikos konstitucija garantuos visom tikinčiųjų bendruomenėm, be jokios išimties, religinę laisvę.

Šv. Tėvas pabrėžė laisvės svarbą darniam socialinio gyvenimo vystimuisi, išreiškė viltį, kad bus siekiama vis glaudesnio ir broliškesnio bendradarbiavimo tarp visų krikščioniškųjų Bendrijų, ypač su rusų Ortodoksų Bendrija. Popiežius taip pat pareiškė, kad katalikų bendruomenės trokšta padėti įveikti dabartinius sunkumus.

Rusijos ir Apaštalo Sosto ateities santykių klausimas buvo svarstomas atskirai per Rusijos užsienio reikalų ministerio susitikimą su Vatikano valstybės sekretorium kardinolu Sodano.

Dar trejus metus

Rusijos prezidentas Boris Jelcinas per spaudos konferenciją Romoje, atsakydamas į Lietuvos televizijos bendradarbis Laimos Pangonytės klausimą, pareiškė, kad buvusios sovietų kariuomenės išvedimas iš Baltijos kraštų užtruks nemažiau trejų metų. Rytpūsių Europos kraštuose esą per 500.000 sovietinių karių, kurie turės sugrįžti daugiausia į Rusiją. Juos visus reikės apgyvendinti, įdarbinti, o tai pareikalaus nemažai laiko, bent kelerių ar daugiau metų. Tad sunku tikėtis, kad buvusi sovietų kariuomenė galės būti atitaukta iš Baltijos valstybių greičiau.

Jelcinas dar pridūrė, kad kai kurie buvusios sovietų aviacijos daliniai, Baltijos valstybių vyriausybėm sutikus, ir toliau liks Baltijos kraštuose taip pat kaimyninės nepriklausomų valstybių sandraugos oro erdvei apsaugoti. Rusija esą tikisi pasirašyti su Baltijos valstybėmis susitarimus, aiškiai apibrėžiančius Baltijos dislokuotos buvusios sovietų kariuomenės statusą. Tokie susitarimai užkirstų kelią kariškių įsijungimui į vidaus konfliktus.

Baltiečių reikalavimai

Bruselyje 1991.XII.20 pirmą kartą posėdžiavo naujai sudarytoji Šiaurės Atlanto bendradarbiavimo taryba. Dalyvavo Šiaurės Atlanto santarvės šalių, anksčiau Varšuvos sutarčiai priklaususių Vidurio ir Rytų Europos kraštų, Baltijos valstybių užsienio reikalų ministrai. Pastarieji savo kalbose išreiškė rimtą susirūpinimą dėl sovietų kariuomenės buvimo Baltijos valstybių teritorijose.

Estijos ministeris Meri pasakė turįs viltį, kad naujai sudarytoji nepriklausomų valstybių sandrauga prisims atsakomybę už Baltijos kraštuose dislokuotą sovietų kariuomenę. Tokiu atveju būtų galima pradėti konkrečias derybas dėl jos išvedimo. Meri ragino Vakarų valstybes paremti baltiečių reikalavimą, kad sovietų kariškiai kuo greičiau pasitrauktų iš Baltijos kraštų. Tai būtų didžiausias Vakarų patarnavimas Estijai, Latvijai ir Lietuvai.

Algirdas Saudargas pažymėjo, kad Baltijos valstybių sienų apsaugojimas yra gyvybinės svarbos ne tik baltiečiams, bet ir Vakarui, ypač Europai, kurios interesus yra palaikyti pastovumą Baltijos srityje. Jis kvietė Vakarus padėti baltiečiams atkurti normalias valstybes, suteikti techninę pagalbą, ginklą policijai ir nedidelei kariuomenei. Jis sutiko su estų kolegų nuomone, kad kol Baltijos valstybėse liks sovietų kariuomenė, tol Vakarai nesirys investuoti didesnes sumas pinigų tuose kraštuose.

Ryšiai su Italija

Vatikano radiją 1991.XII.22 aplankė Šv. Cecilijos konservatorijos vargonų muzikos profesorius Luigi Celeghin. Štai jo žodžiai.

Mano ryšiai su Lietuva, o tiksliau su Vilniumi, prasidėjo 1985 m., kai buvau pakviestas koncertuoti katedroje, kurioje tada dar buvo įrengta paveikslų galerija. 1991 m. rudenį buvau pakviestas į tarptautinių vargonų ir fortepiono muzikos konkursą, kuriam vadovavo dabartinis respublikos prezidentas Vytautas Landsbergis. Vilnius galėjo pagrįstai didžiulius surengęs tokį tarptautinį konkursą, ypač dėl naujai susiklosčiusios politinės padėties. Prie konkurso rengimo labiausiai prisidėjo pirminkas Landsbergis, kuris pats yra muzikas ir muzikologas, taip pat labai geras pianistas. Aš buvau pakviestas vertinto-

(Nukelta į 2-ą psl.)

Šiame numeryje:

Nuotaikų krislai

Lengva nusiukti nuo idėjų tautos principų

Svarstoma Rytpūsių ateitis

Prancūzų žurnalisto išpūdziai aplankius Karaliaučius

Lenkijos lietuvių rūpesčiai

Lenko straipsnis apie Vilnijos lenkus

Rusijos spauda apie mus

"Izvestijoms" rūpi teisinga informacija

Kai vokiečiai badavo, lietuviai šelpė

Pokario metais Karaliaučiuje siautė badas

Mūsų priešas vėžys

Kova su vėžio liga Lietuvoje

Didieji išeivijos renginiai

Rengiamasi Tautinių šokių šventei ir PLB seimui

Lituanistika anglų kalba

Dovydo Fainhauzo įnašas "Lithuanians in the USA"

"Žuvo Sibire - Lost in Siberia"

Pirmas dokumentinis rusų filmas iš vergų gyvenimo lageriuose

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. (416) 275-4672. FAX (416) 275-1336.

Canada Post Canadian Publications Mail Sales Product Agreement nr.1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andrulis, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – \$35, pusmetinė – \$20, mėmė – \$40, garbės – \$50 (Amerikoje – JAV dol.) oro paštu – \$110. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalui kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Subscriptions: regular \$35.00, supporter \$40.00, honorary \$50.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada.

Svarstoma Rytprūsių ateitis

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Pagaliamu minėtoji izoliacija tesanti nepatogumas, kurį kompensuoja didesnė laisvė, tam tikra autonomija, ypač ekonominėje srityje, panašiai kaip kitame Rusijos pakraštyje – Vladivostoke.

Ruso nuomonė

Artimiausias Rytprūsių naujojo viršininko bendradarbis Sergej Kozlov eina dar toliau. Jo nuomone, čia reikia įsteigti autonominę Baltijos respubliką, kuri sudarytų bendrą ekonominį vienetą su kitomis trimis Baltijos valstybėmis. Rytprūsių Karaliaučius, tapęs krašto sostine, atgautų senąją prestižą (jau XIII š. Koenigsberg buvęs vadinamas Krowieck, Prūsijos sostinė, priklausiusi Lenkijos karaliui).

Apie Karaliaučiaus lietuviškumą praieityje autorius visai neužsimena, bet rašo apie dabartinių valdytojų pastangas pažinti miesto praeitį. Esą rengiamos parodos miesto muziejuje, atidaromi nauji skyriniai, rodomi vaizdai, kurie iki šiol buvo draudžiami.

Baigdamas savo reportažą, prancūzų žurnalistas pareiškia, kad Rytprūsių ateitis priklauso nuo keleto vadovaujančių asmenų. Masėms gyventojų rūpi tikta kasdieniniai reikalai, buitiniai dalykai. "Čia, kaip ir visur kitur, reikia tempiti per daug sunkią sovietinio paveldo našta, braidyti rudens purvą, laukiant dar labai tolimo pavasario."

Rytprūsiai ir Lietuva

Šia proga dera priminti, kad Karaliaučiaus ir apskritai Rytprūsių kraštas yra gana artimai susiję ir su Lietuva. Senovėje Rytprūsių plotuose gyveno baltų šaka prūsai, kurie ilgai grūmėsi su Vokiečių ordinu, bet nepajėgė jo agresijos atlaikyti: vieni žuvo kovose, kiti sunyko sunkiose okupacinėse sąlygose, tretie asimiliavosi su vokiečiais.

Prūsų kovos su Vokiečių ordinu prasidėjo XIII š. ir truko dar ilgas šimtmečius. Vienas didžiųjų pasipriešinimo žygių buvo prūsų sukilimas 1274 m., vadovaujamas Herkaus Manto. Ordino ir jo talkininkų vakariečių sutriuškintos prūsų pajėgos labai susilpnėjo ir palengva pradėjo nykti. Stipri germanizacija ir kolonizacija retino prūsų eiles. Reformacijos laikais dar buvo respektuojama prūsų kalba šventovėse, o XVII š. pabaigoje buvo randami tik nežymūs prūsų likučiai.

Prūsų kaimynai lietuviai, gyvenę šiaurės rytų Prūsijos dalyje – Mažojoje Lietuvoje, išsilaikė ilgiau. 1890 m. statistikos duomenys rodo, kad Rytprūsioje iš 1,958,663 gyventojų lietuvių buvo užrašyta 118,000; 1837 m. Lietuvos plote buvo 149,927 lietuviai, o 1852 m. – 151,248.

LIETUVA LAUKIA PARAMOS

Atgavusi nepriklausomybę mūsų tėvynė, nuskurdinta ilgos sovietinės okupacijos, reikalinga ekonominės pagalbos.

AUKOKIME JAI PER TAUTOS FONDA.

Mūsų aukos, testamentiniai palikimai padės įtvirtinti atgautą nepriklausomybę ir pakelti krašto gerovę. Aukos bei palikimus siųskime Tautos fondo atstovybei Kanadoje šiuo adresu:

TAUTOS FONDAS, 310 Rathburn Road, Etobicoke, Ontario M9B 2L8

Lenkijos lietuvių rūpesčiai

Už ką balsavo lietuviai Suvalkų trikampyje • Lenko straipsnis apie Vilnijos lenkus • Susitikimas su Lenkijos švietimo pareigūnais • Atleista iš tarnybos lietuvaite

Nesidomėta ar boikotuota?

Dabartinio Lenkijos prezidento Lech Walensos sėkmingai pradėtas Solidarumo sąjūdis per visas komunistinio režimo sunarpliotas painiavas kraštą pagaliau atvedė prie demokratijos slenkčio, kurį peržengus, deja, neatsivėrė "Amerika".

Lenkijos lietuvių mėnraštis "Aušra", 10 nr., informuoja apie pereiną vasarą įvykusius pirmuosius laisvus ir demokratinius rinkimus į Lenkijos seimą. Rinkimai atnešė daug netikėtumų, kartu ir pagrįstų nusivylimų, kai juose nedalyvavo 43% balsavimo teisę turinčių piliečių. Be to, politinės grupės taip susismulkinusios, kad sunku besudaryti pastovesnę vyriausybę ir tęsti pradėtas reformas. Daugiausia balsų gavo Demokratinė unija, po jų komunistai (SLD), Katalikų partija (WAK). Įdomu ir tai, kad Lenkų alaus mėgėjų partija (PPPP) surinko daugiau balsų negu Vokiečių mažuma.

Suvalkų trikampyje, kur gyvena daugiausia Lenkijos lietuvių, pvz. "Punske iš 2103 žmonių, turinčių balsavimo teises, rinkimuose dalyvavo 863 (41%). Pažymėtina, kad net 38 balsai atiduoti į Seimą ir 68 į Senatą, buvo negaliojantys. Mažumų rinkimų blokui atiteko 724 balsai, o už kandidatą B. Makauską pasisakė 719 rinkėjų... Rinkimuose į Senatą laimėjęs lietuvių nerišiamas SLD narys lietuvis Jonas Viganas. Mažumų rinkimų blokuose įvairiose vietovėse pirmavęs B. Makauskas.

Per didelis susiskaldymas ir per mažas domėjimasis Lenkijos seimą pastatė ant briaunos. Nežiūrint į tai, lietuviams nebuvo jokios galimybės įvesti savo atstovą į seimą. Rinkimų tvarka buvusi labai nepalanki tautinėms mažumoms. O kai kurios lenkų organizacijos dėl Lietuvoje "skriaudžiamų" lenkų stipriai variusios priešlietuvišką propagandą. "Mūsų rinkiminiai plakatai buvo nuolat plėšomi ir naikinami", — pastebi "Aušros" apžvalgininkas Sigitas Birgelis.

Lietuviškos mokyklos

Toje pačioje "Aušros" laidoje apie lietuviškų mokyklų padėtį skaitome pranešimą, parengtą Punske vykusioje lietuvių mokytojų konferencijoje 1991 m. rugsėjo 21 d. Lenkijoje veikiančios penkios lietuvių mokyklos, kuriose dėstomoji kalba yra lietuvių. Jos visos Punsko valsčiuje ir "jas lanko apie 470 moksleivių". Kai kuriose Seinų valsčiaus mokyklose lietuvių kalba dėstoma tik žemesnėse klasėse; vyresnėse — tik papildomas dalykas. Gimtosios kalbos dėstymo varžymas atsiranda "dėl vietinių švietimo valdmenų ydingos politikos". Stokojant lėšų mokyklų patalpos neremontuojamos. Mokytojų užtenka, o pačiame Punske "jaučiamas net perteklius". Tačiau lietuvių kalbos specialistų ne visos mokyklos turinčios.

Konferencijos išvadose pareižiama, kad reikėtų įdar-

binti žmogų, prižiūrint lietuviškų mokyklų darbą ir besirūpinantį "tinkama kadru tvarka naudoti dvikalbiškumą; papildomu dalyku grąžinti lietuvių kalbą ten, kur jos pagėdijama; leisti naujų lietuvių kalbos, literatūros bei istorijos vadovėlių; palaikyti glaudžius ryšius su Lietuvos švietimo ir kultūros ministrija, pagal galimybę pasinaudojant visomis lietuviškam švietimui reikalingomis priemonėmis; sudaryti mokytojų galimybę dalyvauti Lietuvoje pasitobulinimo kursuose; ieškoti "lėšų naujų mokyklų statybai Vidurijoje ir Seinuose".

Tiesos žodis saviesiems

Kai esame nuolatinėje želigovskinės kilmės priekaištų, prasimanymų ir puolimų apsuptyje, maloniai stebina lenko Roman Roszko platokas straipsnis apie lietuvių-lenkų santykius. Visiškai suprantama ir būdinga įprastai pozicijai — lenkų laikraštis "Gazeta Wyborcza" tą straipsnį spausdinti atsisakė. R. Roszko jį parašė tuoj po to, kai Sovietų Sąjunga pripažino Lietuvos nepriklausomybę. Iš lenkų kalbos rašinį išvertė žinomas Lenkijos lietuvių veikėjas A. Uzdila.

Straipsnio autorius prisipažįsta, kad ta tema rašyti jį paskatinęs "nerodymas lenkų viešenyse džiaugsmo, kai Lietuva atgavo nepriklausomybę". Esą tik pasipylę šališki komentarai apie "vargšų" lenkų persekiojimus. Toliau rašoma, kad po 1990 metų kovo 11 dienos lenkai gana tiksliai informuodavosi apie Lietuvos parlamento padėtį, stengdavęsi net perspėti dėl nepriklausomybės siekimo ir padarinių ryšium su Ribbentropo-Molotovo pakto interpretavimu, galinčiu sukelti išvadą, kad Vilnius yra Lenkijos. "Bet tylėta, kad Lenkija sulaužė tarptautinius įsipareigojimus ir 1920 m. ginklų prisijungė Vilnių prie Lenkijos", — rašo autorius. Lenkijoje daug kalbama apie Lietuvą, esą nemažai sąžiningos informacijos. Kiek blogiau, kai pradedama kalbėti apie lenkų tautinę mažumą. "Vengta informuoti, kad lenkų mažuma aktyviai organizuoja antivyriausybinius (antilietuviškus, promaskvietiškus) mitingus", — tvirtina R. Roszko. Lietuvius vadinti fašistais buvusi pagrindinė visų susirinkimų tema. Vengta kalbėti ir apie naująją lenkišką žmogaus teisių partiją. Neskelbta, kad "Vremia" informacijos naudodavosi melaginga lenkų sudaryta medžiaga.

Roman Roszko, beveik metus praleidęs Vilniuje, stengėsi patyrinti "kas tie žmonės, kurie skelbiai Lietuvos lenkais, neina jokių funkcijų mažumų organizacinėse struktūrose". Susidaręs jam toks vaizdas. Lenkas nenorom kalba lenkiškai, pirmenybę teikia rusų kalbai, seka Maskvos televizijos programos, skaito "Sovietskaja Litva". Girdėjęs kaltinančių lietuvių, kad lenkai Vilniaus krašte nekalba lenkiškai; nesą prievartos len-

kui lankyti lenkišką mokyklą, o studijuoti nesą kur, nes nėra lenkų universiteto. Čia autorius taikliai pastebi: "Gal tada ir Lenkijoje įsteigti universitetą lietuviams, vokiečiams ir kitoms mažumoms"? Lenkiški filmai lenkuose didelės paklausos neturintys.

Kad lenkų politika "užlūžusi" Lietuvos atžvilgiu, autorius pateikia keletą samprotavimų. Kol Lietuva buvusi Sovietų Sąjungos sudėtyje, lenkai simpatizavę atgimstančiam kraštui. Šiandien meilę pakeitusi neapykanta. "Lenkija nesitiekė, kad Lietuva taip greitai atgaus nepriklausomybę". Viskas įvykė per staigą, ir Lietuva neatėjusi klupščia prie Belvederio vartų ir nebepaprašiusi lenkų globos. Štai kur sukilusios neapykantos šaknys. Autorius siūlo, kad jau laikas atskleisti paslaptį apie lenkų geradarybes — primestą Lietuvai lenkiškumą, "lenkų valdžią ir mūsų instruktažą", imtis dalykiško bendradarbiavimo. "Nespėjome ne apsižiūrėti, kai Lietuva pralėms mus ekonomiškai (...) pasiekė jie tai, ko kitų respublikų žmonėms ir nesapsnavo". Esą pakanka pažvelgti į Suvalkiją lenkų pusėje "ir palyginti jų gyvenimo lygį kad ir su artimiausiomis lenkų sodybomis (...) lietuvių yra darbštūs, ūkiški ir sumanūs". Straipsnis baigiamas tvirtinimu, kad "kartojamas teiginys girdi už Vilnijos dabartinę ekonominę padėtį ir žemą intelektualinį jų gyvenimo lygį atsakingi būvę lietuvių toli gražu nenusako tiesos".

Dvikalbės iškabos

J. S. Paransevičius "Aušros" 11 nr. rašo apie susitikimą su Lenkijos švietimo viceministeriu prof. A. Jankowskii ir kitais tos ministerijos darbuotojais. Jie išklausė mokytojų suvažiavimo paruoštą rezoliuciją ir sutikę įdarbinti už lietuvišką švietimą atsakingą vizitatorių, prie mokyklų iškabinti dvikalbes iškabos, vartoti dvikalbius antspaudus, mokiniams išduoti dvikalbes pažymėjimus. Pritarė ir naujų vadovėlių paruošimui. Ministerija įsipareigoja užpildyti iš Lietuvos vadovėlius ir patvirtinti jų naudojimą, sutinka, kad mokytojai galėtų lankyti kursus Lietuvoje. Dėl naujų mokyklų statybos betgi viceministeris atsisakė prisiimti bet kokią atsakomybę.

Naudingas susitikimas

Lietuvos ir Lenkijos švietimo darbuotojų susitikime 1991 m. spalio 25 d. Punske viešnia iš Lietuvos papasakojė apie gerą tautinių mažumų aprūpinimą Lietuvoje, švietimo sąlygas ir naujų mokyklų kūrimą. Paaiškino, kad buvusios atleistos rajonų tarybos, kurios aktyviai rėmė perversmą. Mokyklų direktoriai savo pranešimuose nurodė vadovėlių trūkumą lietuvių kalbai ir aplamai stoką lietuvių kalbos pamokų kai kuriose lietuvių gyvenvietėse. Šį susitikimą organizavo Suvalkų kuratoriaus įgaliotinis Seinuose M. Krajewskis.

Pakenkė tautybę

Renata Šabalai, 1990 m. rugsėjo mėn. pradėjusi dirbti katalikiškoje vaikų globos draugijoje Suvalkuose, neseniai gavusi pranešimą, kad esanti iš darbo atleista, nes "esu ne lenkų tautybės žmogus (...) negaliu patriotiškai auklėti lenkų vaikų"...

Laiške ji rašo, kad gimusi mišrioje šeimoje ir pasirinkusi lietuviškos motinos tautybę. Apie motiną ji rašo: "Ji mane išmokė sąžiningumo, kruopštumo, pagarbos ir melės kitam žmogui, tolerantiškumo kitų tautybių žmonėms".

Redakcijos prieraše nurodoma, "kad Seinuose ir Suvalkuose lietuvių viešai reikiąs savo tautybę rizikuoja daug kuo". Gyvenantiems Vakarų šalyse neįsivaizduojama, kaip Lenkija, siekdama demokratijos, galės prie tų siekių priderinti senąjį savo šovinizmą, kuris iš tikrųjų ją sunkiau spaudžia negu ekonominiai vargai. **Snk.**

1991 LENKIJOS LIETUVIŲ LEIDINYS

**A+
Dr. VLADUI ŠUMLAI**

mirus Lumsden, Sask.,

žmoną KAZIMIERĄ, sūnų ALFREDĄ su šeima, seserį ADĄ PETRAITIENĘ giliai užjaučiame ir kartu liūdime —

Prima, Bronius Sapliai ir šeima

**A+
ADOLFINAI ČERNECKIENEI**

Lietuvoje mirus,

seserį EMILIJĄ VINDAŠIENĘ ir visus gimines nuoširdžiai užjaučiame —

Delhi, Ontario parapijos choras

**A+
ALDONAI PARŠELIŪNIENEI**

mirus,

jos vyrą JONĄ, sūnų MARIJĄ giliai užjaučiame ir kartu liūdime —

Ona ir Bronius Sergaučiai

**A+
JOANAI REMEIKIENEI**

mirus Lietuvoje,

broliui JURGIUI GUDINSKUI ir jo giminėms

reiškiame gilią užuojautą —

B. Balsienė

A. ir J. Dainorai

V. ir S. Gudačiai

M. ir A. Gverzdžiai

O. ir P. Meškauskai

V. ir A. Paulioniai

M. ir S. Šetkai

K. ir P. Šukiai

F. ir S. Janušonai

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Iki šiol šis fondas išleido per 700,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tikta palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: "Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvių išeivijai!"

Sausio tryliką už Lietuvos laisvę Vilniuje žuvusių didvyrių kapai Antakalnio kapinėse

Nuotr. L. Baziliausko

Dabarties įvykiai Lietuvoje

Užmezgę diplomatinis santykius

Reuterio agentūros pranešimu, š. m. sausio 8 d. Lietuvos respublika užmezgė diplomatinis santykius su Izraelio valstybe. Lietuvos užsienio reikalų ministeris A. Saudargas ir Izraelio ambasadorius Maskvoje A. Levin pasikeitė notomis Vilniuje. Aukščiausiosios tarybos pirmininkas V. Landsbergis turėjo pokalbį su ambasadoriumi A. Levinu politiniais, ekonominiais ir kultūros klausimais.

Kariuomenės manevrai

Buvusios Sov. Sąjungos daliniai, kaip praneša AP agentūra, š. m. sausio 8 d. pradėjo manevrus Lietuvoje. Manevrai, pasak ministerio pirmininko G. Vagnoriaus, gali turėti nepageidautinų pasekmių. Jis pareiškė protestą maršalui J. Šapošnikovui, Sandraugos pajėgų vadui, primindamas, kad manevrai gali būti vykdomi tik susitarus su Lietuvos vyriausybe. Kariuomenės vienašališki veiksmai prieštarauja tarptautiniams įstatymams. Lietuvos atstovas Maskvoje taipogi išreiškė susirūpinimą, kad manevrai sukels žmonių įtampą, nes jie vykdomi kaip tik prieš pernai įvykusius sausio 13 d. kruvinus įvykius.

Estijos užsienio reikalų ministeris L. Meri perspėjo, kad gali kilti regioninis konfliktas, ypač žinant, kad sovietų kariuomenė turi ir atominius ginklus. Tokie ginklai, pažymėjo ministeris, turėtų būti iš Estijos kuo skubiausiai pašalinti. L. Meri taipogi painformavo sovietų kariuomenės dalinių vadus, kad bus nutrauktas kariuomenei grūdų tiekimas.

Buvusioji sovietų armija neturinti jokios teisės būti Estijoje. Tai kodėl estai turėtų ją maitinti?

Atgautos šventovės

Lietuvoje vis daugiau grąžinama tikintiesiems šventovių, kurios komunistų buvo paverstos sporto, parodų salėmis ar sandėliais.

Šv. Gertrūdės šventovė Kaune grąžinta tikriesiems savininkams ir atgaivinta tokio vardo parapija. Jai vadovaus tėvai marijonai. Atgauta taipogi Archangelo Mykolo šventovė. Ji buvo uždaryta 1962 m., o 1965 m. paversta skulptūros ir vitražų galerija. Dabar šventovėje tvarkomos interjerai — vidaus meniškasis apipavidalinimas. Susitarta, kad atnaujinimo išlaidas mokes kultūros ir švietimo ministerija. Šventovės rektoriumi paskirtas Kauno arkivyskupijos kankleris kun. Bulotas. Pagal anksčiau buvusias tradicijas Mišios bus skiriamos jaunimui ir Lietuvos kariuomenei. Kauno priemiestyje Palegone pradėta statyti Šv. Mergelės Marijos, Rožinio Karalienės, šventovė.

"Trys eilutės teisybės"

Tokiu pavadinimu "Kauno

tiesa" išspausdino Lietuvos demokratų partijos prezidento nario Vytauto Kulio straipsnį. Tai atsiliepimas į buvusios premjerės Kazimieros Prunskienės knygą "Gintarinės ledi išpažintis". Pasak straipsnio autoriaus, nuo pirmųjų puslapių tenka knyga nusivilti. Esą tai nėra išpažintis, kurią buvusi premjerė turėjo atlikti. Ji tik teisinga asmeninė pozicija, kritikuojanti ir girusi savo darbus. Nepalankūs jai įvykiai nutylimi ar iškraipomi. Ji ypač daug vietos skiria ginčams su parlamentu ir asmeniškai su Vytautu Landsbergiu. Ta kova nustelbia ekonomikos ir ūkio klausimus. Ji iš aukšto žiūri į parlamentą, laukdama tik pritarimo ir paklusnumo. Parlamento dauguma, o taip pat ir V. Landsbergis, piešiami juodomis spalvomis.

Knygoje iškyla K. Prunskienės glaudūs ryšiai su M. Gorbachiovu. Tai turėtų nulemti jos priešiškumą V. Landsbergiui. Jos knyga nesanti išpažintis ar atsiminimai, o tik klaidingos informacijos šaltinis apie Lietuvos parlamento daugumos veiklą pirmaisiais Lietuvos nepriklausomybės atstatymo mėnesiais.

"Po pučistų kapituliacijos kai kurios ankstesnės problemos iš dalies nubluko, sumažėjo prieštaravimų tarp dviejų politinių linijų objektas. Nepriklausomybės tiesioginių požurių pasiekta", — rašoma knygoje. Pasak straipsnio autoriaus, šios eilutės tai ir viskas, ką buvusi premjerė teisingai savo knygoje yra parašiusi.

Pirmas mokestis

Lietuvos misijos prie Jungtinių Tautų pranešimu, š. m. sausio 2 d. Lietuva šiai organizacijai įmokėjo simbolišką pradinį \$5000 nario mokestį. Taip padarė ir Estija, o taip pat greitai įmokėti žada ir Latvija.

Šiuo mostu Baltijos valstybės solidarizavosi su Austrija, Kanada, Danija, Suomija, Islandija, Naująja Zelandija, Norvegija ir Švedija, kurios sumokėjo pilną 1992 m. nario mokestį. Šie kraštai primygtinai norėjo parodyti gerą pavyzdį kitoms Jungtinių Tautų narėms.

Pilnas Baltijos kraštų nario mokestis dar nėra nustatytas, nes generalinis visumos posėdis šioms kraštams mokesčio klausimą pavadino išimtimi ir sprendimas atidėtas iki š. m. birželio mėnesio. Baltijos kraštai, vadovaujant Lietuvos misijos patarėjui Dariui Sužiedeliui, prieštaravo finansų komiteto nustatytam mokesčiui.

Kitos žinios

— Lietuvos generalinis konsulas Kanadoje praneša, kad Kanados ambasada Vilniuje atidarė savo raštinę. Adresas: Viešbutis "Draugystė" 901 kambarys. Čiurlionio 84, Vilnius 2300, Lithuania. Raštinės vedėja Mirga Šaltmiraitė-Dvarionienė.

MYLIMAI SESUTEI

mirus Lietuvoje,

dideliam liūdesy likusias sesutes Toronte — ZOŠE STYRIENĘ, ZITĄ URBONIENĘ ir jų šeimas nuširdžiai užjaucia —

J. Saunorienė su šeima

Rusijos spauda apie mus

"Ižvestijoms" rūpi teisinga informacija, o "Pravdoje" ir toliau nėra tiesos. Sandraugos kariams Baltijos valstybėse įsakytą nesikišti

Didžiausią tiražą buvusioje Sovietų Sąjungoje turėjo kompartijos dienraštis "Pravda" ir Sovietų Sąjungos aukščiausiosios tarybos organas "Ižvestia".

Teisinga informacija

"Ižvestijų" bendradarbiai prieš keletą metų patys išrinko redaktorių, nesivaržė krikauti Gorbachiovui, Baltijos kraštų nepriklausomybės klausimu pateikdavo abiejų pusių nuomones ir taip tuo įkyrėjo Gorbachiovui, kad jis, nepaisydamas savo paties skelbiamos "glasnost", paskyrė šiam laikraščiu komisarą, kuris stengėsi nepraleisti jokios laisvės mienties ir objektyvios žinios. Konservatyvių jėgų perversmui nepavykus, išrinktas redaktorius I. Golembovskij grįžo į savo pareigas.

Nepaisant komisarinio valdymo, "Ižvestijų" žurnalistams pavykdavo praskverbti teisingą informaciją. Pvz. 1991 m. rugpjūčio pradžioje prie OMON'o būstinės Vilniuje "Sąjūdis" organizavo prieš juodąsias beretes nukreiptą demonstraciją. Nepasiduodama "Jedinstvos" organizacija per kolaborantų radiją ir "kasperviziją" garsiai reklamavo tuo pačiu metu ir toje pačioje vietoje organizuojamą demonstraciją OMON'ui palaikyti. 1991 m. rugpjūčio 13 d. laidoje "Ižvestijos" išspausdino abiejų demonstracijų nuotraukas: vienoje buvo didelė minia "Sąjūdžio" žmonių, o kitoje — keturi ginkluoti omonininkai ir viena "babuška" su berniuku, atėjusi jiems parodyti savo palankumą. Išvada aiški — žmonės palaiko "Sąjūdį".

Sovietų kariai Baltijos kraštuose "Ižvestijų" 1991 m. gruodžio 17 d. laidoje Sov. Sąjungos kariuomenei reformuoti komiteto pirmininkas Konstantin Kopenhaga (ir atvirksčiai) ekonominę klasę kainuoja \$460 JAV, grupinė klasė \$331 JAV, kombinuota klasė \$70 JAV plus 685 rubliai; Vilnius-Berlynas — \$290 JAV, \$208 JAV, \$60 JAV plus 405 rubliai; Varšuva-Vilnius — \$160 JAV, \$115 JAV, \$40 JAV plus 210 rublių, Frankfurtas-Vilnius — \$532 JAV, \$383 JAV, \$80 JAV plus 791 rublis.

— Š. m. sausio 7 d. įvyko atsteigtos Lietuvos žurnalistų draugijos centro valdybos narių posėdis. Valdybos nariai atsakė į anketos klausimus dėl bendradarbiavimo su KGB. Paaiškėjo, kad ne vienas narys neturi klūčių veikti valdyboje. Centro valdyba išrinko Lietuvos žurnalistų draugijos komitetą: pirm. Aldona Žemaitytė, vicepirm. kun. Vaclovas Aliulis, vicepirm. Vidmantas Valiušaitis, sekr. Sofija Daubaraitė, izd. Šarūnas Valentiniavičius.

— Š. m. sausio pradžioje Lietuvos užsienio reikalų ministerijoje įvyko Lietuvos ir Gudijos komisijų susitikimas aiškiai nustatyti Lietuvos ir Gudijos sieną. Iš abiejų pusių buvo pareikšta, kad komisijų darbas bus grindžiamas 1991 m. spalio 24 deklaracija, kurioje pažymimi geros kaimynystės principai. Lietuvos delegacijai vadovavo krašto apsaugos ministeris A. Butkevičius, Gudijos — Gardino srities liaudies deputatų tarybos pirmininko pavaduotojas I. Moško. Pasirašytas protokolas dėl tolimesnio darbo.

— Praėjusių metų gruodžio 30 d. Rusija buvo staiga nu-

traukusi Lietuvai naftos tiekimą. Rusija Lietuvai 1992 m. tiekė 16,000 tonų naftos, o Lietuvos įmonė jos perdirba 40,000 tonų.

— Š. m. sausio 5 d. Jūrmaloje, Latvijoje, buvo Baltijos valstybių tarybos posėdis. Lietuvai atstovavo AT pirmininkas V. Landsbergis ir užsienio reikalų ministeris A. Saudargas. Aptartos bendradarbiavimo sąlygos su Nepriklausomų valstybių sandrauga. Pareikalauta išvesti svetimą kariuomenę iš Baltijos kraštų.

— Telšiuose jau antri metai veikia 400 moksleivių katalikų gimnazija. Perna mokyklą baigė 15 moksleivių, iš kurių 10 įstojo į aukštąsias mokyklas studijuoti. Mokykloje skiriamas didelis dėmesys krikščioniškos asmenybės ugdymui. Veikia skautų ir ateitininkų jaunimo organizacijos. J.A.

vos keliarodžiuose yra vartojama jau tik lietuvių kalba, išskyrus tuos, kurie rodo kelią į rytus. Jie yra rusiški, kad sovietų kariai žinotų, kokiais keliais kraustyti namo.

Kodėl suimtas Ivanovas?

Taip klausia "Ižvestijos" 1991 m. gruodžio 13 d. laidoje. Valerij Ivanov 1988 m. buvo išrinktas "Jedinstvos" pirmininku. Prieš tai jis Varšuvos universitete baigė magistro laipsnį istorijos fakultetą, dirbo LTSR užsienio reikalų ministerijoje ir buvo Burokevičiaus vadovaujamos maskvinės kompartijos CK narys. Tačiau ne todėl jis buvo suimtas.

Pagal Lietuvos respublikos gen. prokurorą A. Paulauską, Ivanov aktyviai dalyvavo 1991 m. sausio 8 d. parlamento puolime, organizavo draugininkus, kurie kartu su desantininkais, KGB ir vidaus kariuomenės daliniais dalyvavo telecentro ir TV bokšto puolime. Kai jį apklausinėjo Sovietų Sąjungos prokuratūra, Ivanovas vaizdavo save didvyriu, sovietų valdžios gelbėtoju. Dabar jis stengiasi savo veiklą sumenkinti, nors sovietų prokuratūros bylos yra A. Paulausko rankose.

1992 m. "Ižvestijas" užsisakė 3.165.859 asmenys, jų tarpe 14.695 Lietuvoje.

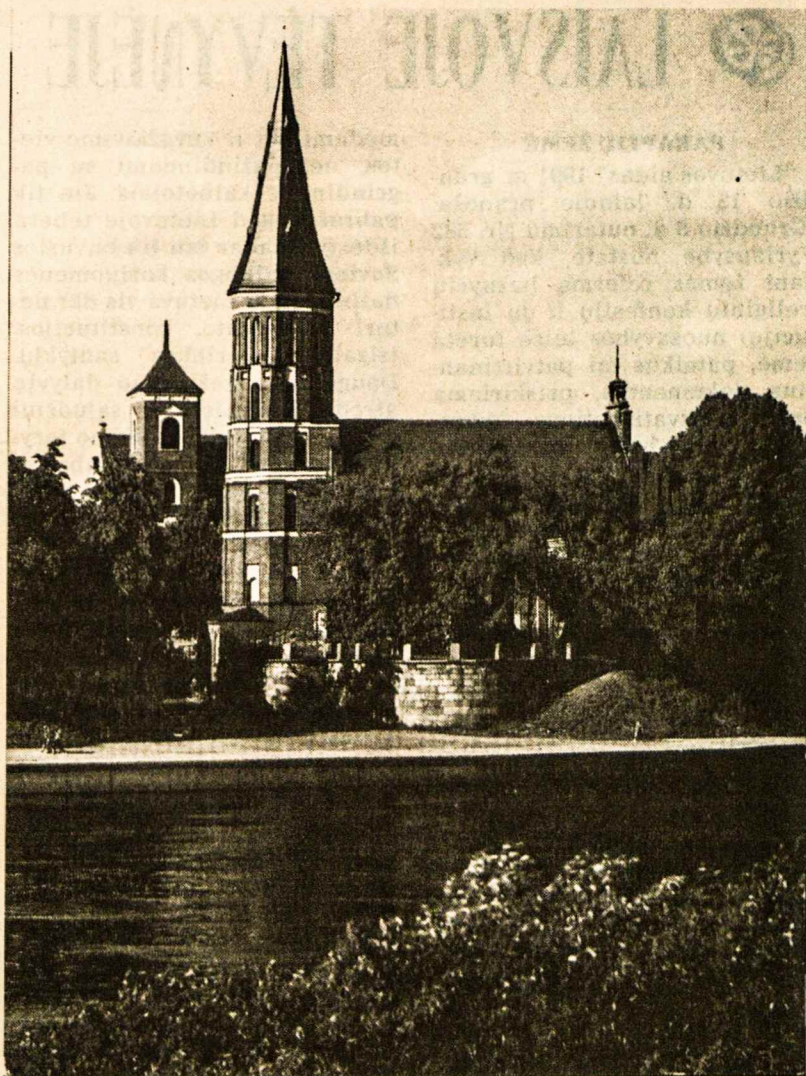
"Pravda" nepasikeitė

Uždarytosios kompartijos dienraštis "Pravda" ir toliau lieka ištikimas Lenino priesakams. Nors visų šalių proletarų jis jau nebando vienyti, tačiau virš dienraščio vardo išdidžiai rašoma, kad 1912 m. gegužės 5 d. jis buvo įsteigtas Lenino iniciatyva. Savo simpatijų buvusiai Gulago imperijai "Pravda" neslepia. 1991 m. gruodžio 23 d. laidoje jos vyr. redaktorius G. Seleznev rašo: "Alma-Ata jau yra istorija, nors dar nėra aišku kokia. Nepriklausomų valstybių galvos už savo tautas nusprendė, kad sandrauga neturės vientiso valstybingumo ir jau nebebus didelės valstybės sąvokos. Skaudu yra visa tai įsąmoninti, bet tokia yra realybė".

Gina OMON'ą

Labiausiai "Pravda" gailisi OMON'o, o ypač jo Rygos vado Parfionovo, kurį 1991 m. sausio 8 d. Latvijos kriminalinė policija Rusijoje suėmė ir pasodino Rygos kalėjimo vienuetėje. Tai buvo padaryta remiantis Latvijos-Rusijos dėl kriminalinių nusikaltėlių išdavimo sutartimi. Latviai Rusijos prokuratūrai išdavė šešis tokius asmenis. Lietuva panašios sutarties su Rusija neturi. "Pravda" omonininkus laiko tvarkos ir konstitucijos gynėjais, kurie vykdė prezidento įsakymus, įskaitant ir mutinės užpuolimus. Laikraštis rašo: "Juk buvo Sov. Sąjungos prezidento įsakymas dėl nelegalių organizacijų nuginklavimo, o mutinės, bent tuo metu, tokios ir buvo. Ką gi OMON'as turėjo veikti — nevykdyti prezidento įsakymų?" Tačiau ir Rusijoje, Tiumenės mieste, omonininkai jau suspėjo nusikalti ir keturi jų atsidūrė kalėjime.

"Pravdos" tiražas — 2.628.000 egzempliorių. Laikraštis užima didelį pastatą, kuris anksčiau priklausė kompartijai. Ją uždarius ir pastatą suvalstybinė, dalį jo valdžia duoda kitiems laikraščiams. "Pravda" tai vadina laisvos spaudos persikiojimu. J.B.

Taip dabar atrodo Vytauto Didžiojo šventovė Kaune. Kadaiše joje rektoriatu rašytojas kan. JUOZAS TUMAS-VAIZGANTAS, o dabar ten rektoriatu poetas kun. RICHARDAS MIKUTAVIČIUS

Išėjimai palankus įstatymas

Išėjimai naujajame Lietuvos respublikos pilietybės įstatyme

VYTAUTAS SKUODIS

Isisiūbavus aistroms dėl Lietuvos pilietybės įstatymo, "TŽ" (nr. 50, 1991.XII.10) buvo paskelbtas straipsnis "Išėjimai ir Lietuvos pilietybė". Jame buvo cituotas Lietuvos respublikos aukščiausiosios tarybos antrajame pilietybės įstatymo svarstyme, įvykusiame 1991 m. lapkričio 6 d. pritarimas naujo pilietybės įstatymo projekto straipsniui, pagal kurį Lietuvos respublikos pilietybė galės įgyvendinti ir tie lietuvių kilmės asmenys, kurie dabar gyvena ir toliau pasiliks gyventi užsienio kraštuose.

1991 m. gruodžio 5 d. Lietuvos respublikos aukščiausiosios taryboje buvo patvirtintas galutinis Lietuvos respublikos pilietybės įstatymo projektas, kuris įsigaliojo nuo 1991 m. gruodžio 11 d.

Lietuvos respublikos pilietybės įstatymas, priimtas ir veikiantis nuo 1989 m. lapkričio 3 d. kažkam sukursčius, neseniai sukėlė audrą išėjimoje, nuo 1991 m. gruodžio 11 d. nustojo galios. Taigi turėtų būti gėda tiems nors ir nesąmoningai, tačiau prisidėjusiems prie tos audros sukėlimo ir jos sustiprinimo.

Naujojo Lietuvos respublikos pilietybės įstatymo pirmojo straipsnio pirmoji dalis skelbia: "Lietuvos Respublikos piliečiai yra asmenys, iki 1940 m. birželio 15 d. turėję Lietuvos Respublikos pilietybę, jų vaikai ir vaikaičiai, jeigu jie neįgijo kitos valstybės pilietybės".

To paties straipsnio penktoje dalyje sakoma: "Lietuvos Respublikos pilietis vienu metu negali būti kitos valstybės piliečiu, išskyrus šiam įstatyme numatytus atvejus".

O toks atvejis, kuris palankus išėjimoje gyvenantiems, yra numatytas naujo pilietybės įstatymo šešioliktojo straipsnio, kuris skelbia, jog Lietuvos respublikos pilietybė gali būti suteikta užsienio valstybių piliečiams, turintiems ypatingą nuopelną Lietuvos respublikai.

Būkime tikri, jog ne tik tieioginiai nuopelnai Lietuvai, bet ir nuopelnai išėjimui, jos kultūros, švietimo, socialinio aprūpinimo ir įvairiose kitose visuomeninės bei politinės veiklos srityse galės būti laikomi kaip nuopelnai Lietuvai, nes išėjimai taip pat yra Lietuvos dalis. Beje, šis Lietuvos pilietybės įstatymo straipsnis turėtų pasitarnauti ir lietuviškosios veiklos išėjimoje sustiprinimui.

Užsienio valstybių piliečiai, šešioliktojo straipsnio pagrindu galintys įgyti ir Lietuvos respublikos pilietybę, neturėtų įsiziesti dėl to, kad jiems tektų užpildyti atitinkamus dokumentus, pagal kuriuos jiems Lietuvos respublikos pilie-

tybė bus suteikiama išimties tvarka. Toji išimtis tiktai padidins jų, kaip Lietuvos Respublikos piliečių, reikšmę.

Tie tautiečiai, kurie, būdami kitos valstybės piliečiais, išėjimui atstovauja tikrai savo lietuviška pavarde ir niekuo neprisideda prie Lietuvos ir išėjimų palaikymo, neturėtų būti nepatenkinti dėl to, kad jie tokia išimtimi pasinaudoti negalės. Tačiau naujasis Lietuvos respublikos pilietybės įstatymas ir jiems palankus. 17-sis straipsnis skelbia: "Teisė į Lietuvos Respublikos pilietybę neterminuotai išsaugoma:

1) asmenims, turėjusiems Lietuvos Respublikos pilietybę iki 1940 m. birželio 15 d. ir gyvenantiems kitose valstybėse, jei šie asmenys nėra repatrijavę iš Lietuvos;

2) asmenų, turėjusių Lietuvos Respublikos pilietybę iki 1940 m. birželio 15 d., vaikams, kurie gimė Lietuvoje ar pabėgėlių stovyklose, tačiau gyvena kitose valstybėse;

3) kitiems lietuvių kilmės asmenims, gyvenantiems užsienio valstybėse ar jų valdomose teritorijose.

Asmenims, kuriems išsaugoma teisė į Lietuvos Respublikos pilietybę, pagal jų prašymą išduodami šią teisę patvirtinantys dokumentai.

Šie asmenys su savo šeimos nariais gali atvykti į Lietuvos Respubliką be vizų ir gyventi Lietuvoje naikant jiems Imigracijos įstatymo reikalavimų, iš jos išvykti. Įstatymai gali nustatyti ir kitas šių asmenų teises.

Šiame straipsnyje nurodyti asmenys teisę į Lietuvos Respublikos pilietybę įgyvendina pagal įstatymą".

Tikriausiai atsiras tokių, kurie dėl išėjimai palankaus Lietuvos respublikos pilietybės įstatymo paskelbimo mėgins ir sau prisiskirti nuopelnus, atseit, jeigu nebūtume priekaištavę ir protestavę, taip ir toliau būtume pasilikę ne Lietuvos piliečiais. Tokiems "veikėjams" reikėtų pasiskaityti straipsnius Lietuvos pilietybės klausimu, kuriuos paskelbė "TŽ" (nr. 50, 1991.XII.10) ir "Dirva" (nr. 48, 1991.XII.19).

Naujasis Lietuvos respublikos pilietybės įstatymas paskelbtas "Lietuvos aide" (nr. 251, 1991.XII.17).

Dr. Gina J. Ginčauskaitė optometristė

1551 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A5 (prie Lietuvių namų)

Priima pacientus pagal susitarimą

Telefonas 532-7115 Susitarus priima pacientus ir vakarais

Lietuvių katalikų religinės šalpos atstovė RASA RAZGAITINĖ iš JAV (viduryje) su Lietuvos labdaros draugijos "Caritas" darbuotojais. Iš kairės: vargo lengvinimo sekcijos vadovė VITALIJA MIKLIČIENĖ, Panevėžio dekanato "Caritas" pirmininkė ZITA MAŽUOLYTĖ, Panevėžio dekanato "Caritas" reikalų vedėja BIRUTĖ KAZLAUSKIENĖ, Panevėžio vyskupijos "Caritas" reikalų vedėja EUGENIJA MARAZAITĖ, Panevėžio dekanato dvasios vadas mons. J. ANTANAVIČIUS, Kauno "Caritas" darbuotojas SAULIUS KELPŠAS

LAISVOJE TĖVYNĖJE

PARAPIJŲ ŽEMĖ

"Lietuvos aidas" 1991 m. gruodžio 12 d. laidoje praneša: "Gruodžio 5 d. nutarimu Nr. 532 Vyriausybė nusistatė, kad vykdančios žemės reformą bažnyčių (religinių konfesijų ir jų institucijų) nuosavybės teise turėta žemė, pateiktas tai patvirtinančius dokumentus, patikrinami prie neprivatizuotinos žemės. Dokumentus būtina pateikti iki 1992 m. sausio 15 d. kaimo vietovėse apylinkių agrarinės reformos tarnyboms, miestuose — miestų (rajonų) valdyboms. Valstybinis archyvas žemės nuosavybės teise patvirtinančius dokumentus turi išduoti ne vėliau kaip iki 1992 metų sausio 10 dienos".

TRŪKSTA BENZINO

Prieš Kalėdas Vilniuje buvo pastebėtas benzino trūkumas. Naftos gaminių tiekimo įmonės direktorius Gytis Bielinis pabrėžė, kad savaitgaliniui "AL-76" benzino buvo gauta tik 150 tonų, o "AL-92" benzino — 200 tonų. "AL-76" benzino kasdien suvartojama 500 tonų, "AL-92" benzino — apie 300 tonų. Benzino tiekimo sumažino naftos trūkumas Mažeikių valykoje. Mažeikių naftą gauna iš Rusijos "juodojo aukso" centro Tiūmenėje. Lietuvai 1992 m. yra numatyta 4 milijonai tonų valstybinės naftos. Tiūmenėje lankėsi Lietuvos delegacija. Jai tiūmeniečiai pasiūlė naftos tiekimą padidinti pusantro milijono tonų, jeigu jiems iš Lietuvos bus atsiųsta 65.000 tonų mėsos, pustrčio milijono nespalyto vaizdo televizorių "Šilelis", kojinių, audinių, elektros ir maisto gaminių. Viena tona naftos Tiūmenėje dabar kainuoja beveik 130 dolerių.

KEISTA DEMONSTRACIJA

Turbūt paskutiniuoju buvusių galūnių pasipardymu tenka laikyti 1991 m. gruodžio 15 d. Maskvoje prie Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovybių įvykusią demonstraciją. Ją suorganizavo komitetas "Už politkalinių išvadavimą", Rusijos liaudies frontas, SSSR liberalų-demokratų ir atgimimo partijos. Danguolė Bičauskienė "Lietuvos aidui" atsiųstame pranešime cituoja demonstrantų pareiškimą: "SSSR teritorijoje, vadinamajam Pabaltijui, dėl politinių priežasčių areštuota 20 žmonių. Netiesėtos kratos, areštai, kitaminių persekiojimai tęsiasi. Prie ir šiandien — jie, ryto — tu! Ir Lietuvos atstovybės susirinko apie 100 demonstrantų su baltomis SOS vėliavomis, o vėliau atsirado ir viena raudonoji SSSR vėliava su kūju ir pjautuvu. Esą demonstrantai kalbėjo apie rusų kovą su vokiškuoju fašizmu, Europos išlaisvinimą, visas respublikas įstengiusi išmaitinti motiniškąją Sovietų Sąjungą ir dabartinį išdaviką Borisą Jelciną".

SAJŪDŽIO SUVAŽIAVIMAS

Trečiasis Lietuvos sąjūdžio suvažiavimas, po antrojo praėjus beveik dvidešimčiai mėnesių, įvyko Vilniuje 1991 m. gruodžio 14-15 d.d. Gintaras Visockas ir Gintaras Mikšius "Lietuvos aidui" gruodžio 17 d. laidoje pateikia tik labai trumpą bendrinio pobūdžio pranešimą, nepažy-

mėdami net ir suvažiavimo vietas, nesupažindindami su pagrindiniais kalbėtojais. Jie tik pabrėžia, kad Lietuvoje tebėra išdėstyti dabar jau tik buvusios Sovietų Sąjungos kariuomenės daliniai. Esą Lietuva vis dar neturi prezidento, konstitucijos, išgalėjusių rinkos santykių. Daugeliui suvažiavimo dalyvių atrodė, kad Lietuvos sąjūdinių darbų — per akis. Jo seimo tarybos pirm. J. Tumelis pabrėžė, kad Lietuvos sąjūdis tebėra reikalingas. Panašios nuomonės buvo ir Aukščiausiosios tarybos pirm. V. Landsbergis, Lietuvos sąjūdį laikantis visas patriotines jėgas vienijančia organizacija. Girdėjosi balsų, betgi siūlančių skubiai ir galutinai atsiriboti nuo Lietuvos sąjūdį išdavusių jos Aukščiausiosios tarybos atstovų.

ISTATAI IR PROGRAMA

Antroji suvažiavimo diena buvo skirta Lietuvos sąjūdžio įstatams, programai ir rezoliucijoms. Įstatai buvo svarstomi 6-7 valandas, nors buvo numatyta tik dvi. Pagal priimtą pirmąjį įstatų straipsnį Lietuvos sąjūdis dabar yra savaveiksmis, visuomeninis politinis veiksnys, turintis fiksuotą narystę, skelbiantis konsolidaciją su tų pačių tikslų siekiančiomis partijomis. Suvažiavimo dalyviai nutarė rinkti Lietuvos sąjūdžio garbės pirmininką. Juo vienbalsiai buvo išrinktas dabartinis Lietuvos aukščiausiosios tarybos pirm. Vytautas Landsbergis. Nauju Lietuvos sąjūdžio organu tapo jo etikos komisija su penkiais išrinktais nariais — kun. V. Aliuliu, L. Abraityte, J. Juzeliūnu, V. Kubiliūnu ir E. Simanavičiumi. Sąjūdis buvo atskirtas nuo Lietuvos aukščiausiosios tarybos centro ir liberalų frakcijų. Centro frakcija dabar negalės vadintis Lietuvos sąjūdžio vardu.

REZOLIUCIJOS

Lietuvos sąjūdžio suvažiavime buvo priimtos kelios rezoliucijos. Viena jų, liečianti politinę kultūrą, skatina partijų, organizacijų, visuomeninių grupių atstovus, kuriems rūpi valstybės ateitis bei jos demokratizavimą, santarvą, grąžinti Lietuvai tolerancijos ir politinio bendradarbiavimo tradicijas. Kita rezoliucija "Dėl savivaldos" atkreipia dėmesį į nesibaigiančius vaidus ir kivirčius Lietuvos miestų bei rajonų savivaldybėse dėl nepašalintų atsakomybės darbų pasidalinimo. Darbui pagerinti rezoliucija siūlo sumažinti narių skaičių savivaldybių tarybose, įvesti didesnius Lietuvos respublikos administracinius vienetus, dabartinę rajonų bei apylinkių sistemą pakeisti nepriklausomą Lietuvos turėta apskrįčių ir valsčių sistema. Naujovę tenka laikyti pasiūlytą Prefekto instituciją. Prefektas atstovautų Lietuvos respublikos prezidentui ir jam būtų atsakingas. Suvažiavimo dalyviai taip pat pasisakė už Lietuvos respublikos prezidento institucijos atkūrimą. Prezidentinė santvarka yra Lietuvos sąjūdžio puoselėta vizija. Pirmuoju kandidatu į prezidentus Lietuvos sąjūdis remia Vytautą Landsbergį.

V. Kst.

Vasario 16 gimnazijos orkestras koncertuoja W. A. Mozart'o mirties 200 m. sukaktį minint. Iš kairės smuikinininkai N. Landys, B. Udrysė ir B. Motekaitis. Diriguoja mokytojas A. Paltinas

Vasario 16 gimnazijos akordeonistai pasirodė Kalėdų eglutės renginy. Iš kairės: M. Lipšys, V. Lemke, V. Lorenkaitė ir D. Butaraitė. Diriguoja mokytojas A. Paltinas

Hamilton, Ontario

KLK MOTERŲ DRAUGIJOS Hamiltono skyrius sausio 19, sekmadienį, po 10.30 v. Mišių rengia dr. M. Arštikaitės-Uleckienės paskaitą "Akys ir jų dažni susirgimai". Bus rodomos skaidrės ir atsakinėjama į klausimus. Lietuvių visuomenė kviečiama pasiklausyti svarbios paskaitos. Po jos kavutė ir pyragai.

Per šios organizacijos suruoštus pietus Lietuvos organizacijai "Caritas" aukėjo: \$100 — V. Blaizdys; \$60 — A. E. Liaukai; \$50 — G. Baron; \$40 — L. Stukienė; \$30 — A. Mačiulaitienė; \$20 — M. Renkienė; \$10 — A. Adomaitienė, R. Geidukytė, B. Skverekienė, R. Choromanskaitė; a.a. Arvydo Gudinsko atminimui "Caritui" po \$10 aukėjo — R. Choromanskaitė ir B. Skverekienė. Už aukas skyriaus valdyba nuoširdžiai dėkoja Z.R.

Delhi-Tillsonburg, Ont.

VAIKŲ KAIMŲ statybai Lietuvoje aukėjo: \$300 — A. Klemkienė; \$100 — P. V. Lapieniai, K. A. Ratavičiai, B. A. Stonkai, Vl. D. Vindai, K. I. Lukošiai, G. E. Rugienai, M. Stankaitienė, P. Z. Augaičiai, D. Bartulienė; \$50 — R. Augustinavičienė; \$25 — P. Pekarskienė; \$20 — V. M. Čiuprinskai, D. McLutai, S. D. Obeleniai; \$10 — M. Rudokienė. D.V.

Gimnazijos sukaktis

Pirmoji lietuvių gimnazija Klaipėdoje (Vytauto Didžiojo gimnazija, K. Donelaičio vidurinė mokykla) 1992 m. gegužės 15-17 d. minės 70-ties metų sukaktį. Maloniai kviečiame atvykti į šventę, aplankyti jaunystės miestą, prisiminti moksleivių kasdienas, susitikti su suolu draugais. Informacija teikiama tel. 1-23-18 ir 1-35-11. Adresas: Romas Blošky, S. Daukanto 31, K. Donelaičio vidurinė mokykla, 5799 Klaipėda, Lithuania.

• Auka bei talka lietuviškajai spaudai — parama savajai tautai.

KAIRYS BALTIC EXPEDITING. Nauja oro linija per 2 savaites (priklausys nuo svorio) pristatomė jūsų pačių sudarytus siuntinius į Lietuvą. Svoris nuo 2 kg, maksimumo nėra. Hamiltono srityje už mažą atlyginimą paimsime iš jūsų namų. Iki 1992 m. vasario 16 d. kaina tik \$6.50 už 1 kg. Skambinti tel. (416) 643-3334 Ytui ar Genei, 517 Fruitland Rd., Stoney Creek, Ont. Teiraukites dėl kitokių paslaugų.

[vedu šildymo ir vėsinimo sistema, atlieku visus taisymo ir skardos darbus (Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

HALLING CONTRACTING (Estonian)
• Atnaujėjimai — visų rūšių
• Koklinių plytelių (tile) dėėjimas
• Vandentiekio vamzdžių taisymas
• Dažymas
• Vėdinimo įvedimas
• Elektrinio šildymo taisymas
Tel. 762-9190 Lic. E 1044

London, Ontario

LONDONO PENSININKŲ KLUBAS gruodžio 14 d. Šiluvos Marijos parapijos salėje suruošė prieškalėdinius pietus. Susirinkę vaishnisi skaniais kalakutienos patiekalais, paruoštais darbučių organizatorių — šeimininkių ir šeiminių, kurie pareigomis dalijos lygiom. Vakarą praėjo jaukioje ir šventiškoje nuotaikoje, kalėdinių giesmių palydoje.

"PAŠVAISTĖS" CHORAS, vadovaujamas Andriaus Petrašūno, jn., Šiluvos Marijos šventovėje prieš Bernielių Mišias atliko kalėdinių giesmių koncertą. Giedojo pamaldų metu, kurias atnašavo klebonas kun. K. Kaknevičius, gausiai susirinkusiems tikintiesiems. Šventovę puošė D. P. Judickų ir D. T. Havarių gėlės ir graži Grigelių įrengta prakartėlė ir eglutė, kurią lietuviškais šiaudinukais papuošė Kelly ir Dalia Andriulytės-Armstrong, Gr. P.

VESTUVĖS. Mažame lietuviškame Londone vis rečiau pastatant šventę, juo labiau žiemos metu. Palydint 1991 metus, Rudi ir Elly Vilenbrechtai gruodžio 28 d. su keturių porų vestuvine palyda išleido savo dukrą Cynthia Elly už Charles Monte Goble. Išpūdingos vestuvinės apeigos įvyko Redemer liuteronų šventovėje, pripildytoje abiejų gerai įsikūrusių šeimų svečių, giminių ir draugų, palydint vargonais ir tenoro solo giesmėmis. Jaunuosius sujungė ir jautrų pamokslą pasakė ev. kun. Charles Dechert iš Hamiltono. Priėmimas ir vestuvinis pokylis įvyko ištainingame Sheraton Armouries viešbutyje, dalyvaujant arti 200 svečių. Su druska, duona ir vandeniu jaunesni buvo sutikti tėvų, sveikinant Cynthia jos močiutei Lydijai Vilenbrechtienei iš Toronto. Labai gausiai dalyvavo giminės iš abiejų jaunųjų pusų, jų tarpe jaunosios motinos Elly sesuo Melita su vyru Helmutu Gorecky iš Vokietijos ir jaunosios brolis Rudi, jn., uošviai E. ir N. Albrechtai iš Britų Kolumbijos. Iškilmei vykusiai vadovaujant Vilenbrechtų sūnui Rudi iš Hamiltono, buvo pasakyta daug gražių ir nuotaikingų sveikinimų kalbų, baigiant jaunuovės krikšto tėvo torontiečio O. Delkaus ir tėvų kalbomis bei linkėjimais. Buvo perskaityti sveikinimai iš Vokietijos, Elly Vilenbrechtienės, motinos Emos Beckerienės ir brolių Evaldo ir Alberto Beckerių. Dalyvavo nemažas skaičius Vilenbrechtų lietuvių draugų ir "Pašvaistės" choristų. Skambėjo "Ilgiausių metų" ir daugelis lietuviškų dainų. Vidurnaktį artėjant, sudainuota ir "Močiūtė širdelė..." bemaž visiškai nenusimintai keliavę į jaunąją Cynthia, būvusi "Miss London", ir Monte išvyko porai savičių ir Havajų salas.

Jaunosios tėvai, Elly ir Rudi Vilenbrechtai, ne tik žodžiu, bet akis ir darbu visad rėmė ir remia lietuvišką veiklą Londone ir už jo. Abu dalyvavo ir įvairiomis progomis padeda "Pašvaistės" chorui. Rudi ilga laiką buvo KLB Londono apylinkės valdyboje ir Londono apyl. atstovu KLB taryboje. Abiejų jaunavedžių tėvai sėkmingai Londono verslininkai. K.

NAUJŲ 1992 METŲ šeimyniškai bendros "suneštinės", iniciatorių grupelės planuotos sutiktuose, neįvyko dėl permažo dėmesio. Tai "dramatiškai" parodo mažas (Londono) ir didelės (Toronto) lietuvių salos (net su trimis oficialiais naujametiniams sutikimais ir net orkestru iš Lietuvos!) egzistavimo stiprumą ir trapumą. E.P.

HAMILTON TRAVEL BUREAU
764 Barton St. E., Hamilton, Ont.
Reg. 1035989. Tel. 549-4149 arba 549-4140. Sutvarkome keliones į Lietuvą ir į Lietuvos. Besilankančiams Kanadoje duodame sveikatos draudimą. Pristatomė jūsų pačių sudarytus siuntinius į Lietuvą. Pervežame autobusu keleivius į Montreālį ir iš Montreālio.

LIETUVIŲ NAMŲ REMONTO komisija svarsto bei analizuoja kontractorų-rangovų pateiktas sąmatas bei projekto kainas.

DALĮ ŽIEMOS PRALEISTI į šiltesnius kraštus buvo išvykę V. ir H. Kasperavičiai — Nevadą, JAV; J. ir O. Popikiai — Meksiką ir pietinę Kaliforniją; V. ir J. Bartkai — Havajų salas.

Siūlo patarnavimus
Jeigu jūs suosiatis į Lietuvą — jūsų paslaugoms Kauno turizmo akcinė bendrovė "Takas". Pas mus galite užsisakyti nakvynę, transportą, maitinimą. Jums pageidaujant organizuosime ekskursijas į bet kurį Lietuvos miestą, padėsime apžiūrėti daugelį muziejų, Kauno, Trakų, Vilniaus ir kitas pils. Manome, kad visos šios paslaugos pas mus pigiausios. Apie savo atvykimą praneškite iš anksto — tel. 202206 (dienos metas), vakarais — 738634. Kauno kodas 827 arba telegrama adresu: AB "Takas", 3028 Studentų g-vė nr. 28-1, Kaunas, Lietuva.

London, Ontario
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PIR 36 MILIJONUS DOLERIŲ
MOKAME UŽ:
kasd. pal. čekių sask. iki 5 %
santaupas 4.25%
kasd. pal. taupymo s-ta...3.75%
90 dienų indėlius 6.5 %
1 m. term. indėlius 7.25%
1 m. term. ind. mėn. pal...8.75%
3 m. term. indėlius 8.25%
RRSP ir RRRIF (pensijos) 5.25%
RRSP ir RRRIF 1 m. 7.25%
RRSP ind. 3 m. 8.25%
Sėkite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Balzeko lietuvių kultūros muziejus Čikagoje, 1991 m. atšventęs sidabrinės veiklos sukaktį, gruodžio 13 d. pagerbė jo įsteigėją Stasį Balzeką. Jam buvo paskirtas ir įteiktas 1991 m. labiausiai pasižymėjusio žmogaus žymuo "Excellence Award". Iškilmingas pokylis buvo surengtas Stouffer Riviere viešbučio salėje. Anksčiau tokį žymenį gaudavo Lietuvai ir lietuviams nusipelnę kitataučiai. St. Balzeka sveikino Lietuvos garbės konsulas Čikagoje Vaclovas Kleiza, amerikiečiai veikėjai. Žymenį įteikė buvęs Čikagos viešųjų bibliotekų tarybos pirm. Ralph Newman.

JAV lietuvių fondo taryba, posėdžiavusi Čikagoje 1991 m. gruodžio 6 d., praneša, kad specialiam narių suvažiavime nuo bendro kapitalo atskirto milijono dolerių perdavimu nepriklausomybę atgavusiai Lietuvai rūpinasi patikėtinių taryba, vadovaujama fondo steigėjo dr. Antano Razmos. Bendras kapitalas nebus liečiamas, išskyrus palūkanų atneštą pelną. Juo, kaip ir anksčiau, bus remiami išeivijos ir Lietuvos jaunimo reikalai, švietimas, kultūrinės apraiškos. Narių suvažiavime 1989 m. priimtas nutarimas fondo vadovus įpareigojo pusę pelno skirti iš Lietuvos gautiems prašymams. Ateityje nepriklausomai Lietuvai vėl galės būti paskirta dalis pagrindinio kapitalo, atsiklausus JAV lietuvių fondo narių ir gavus jų pritarimą.

Pasikalbėjimą su Lietuvos ambasadoriumi Vašingtone Stasiu Lozoraitiu savo prieškalėdinėje laidoje paskelbė Klivlande tautininkų leidžiamas savaitraštis "Dirva". Lietuva, atgavusi pilną nepriklausomybę, ilgus metus Vašingtone veikusių atstovybė paverė ambasada. Mat dabar daugiau darbo pareikalaus prekybiniai ryšiai, vizos, oficialių asmenų kelionės, svečių iš Lietuvos sutiktuvių ir priimtuvės. Ambasadorius S. Lozoraitis yra paskelbęs aukų rinkimo vaju. Lietuvos diplomatinė tarnyba pokaryje ilgus metus naudojosi JAV esančio turto ištekliais. Jie betgi išsėjo po keturių dešimtmečių. Tada, JAV valstybės departamentui pasiūlius, buvo gauta nedidelė paskola iš Latvijos fondo. Siemet buvo susilaukta žymiai mažesnės sumos su pastaba, kad ateityje latviai paskolų negalės duoti. Lietuvos ambasada Vašingtone naudojasi maždaug aštuonių asmenų neapmokamomis paslaugomis. Ateityje ambasadai reikės apmokamų pareigūnų. Didėsnių lėšų reikės ir Lietuvos ambasada Jungtinėse Tautose. Dabartinė Lietuva tokių lėšų negalės parūpinti. Mat jai kelių milijonų dolerių reikės naujoms įstaigoms Vakarų Europoje. Aukų Lietuvos ambasada Vašingtone čekius prašoma rašyti ir siųsti: Embassy of Lithuania, 2622 16th St. NW, Washington, DC 20009.

Australija
A.a. Pranas Mikulicius (Pran Mikus) mirė 1991 m. lapkričio 29 d. Melbourne, sulaukęs šešiasdešimt dvejų metų. Velionis, pasitraukęs iš darbo, blogai pasijuto bendradarbių suruoštoje atsišveikinimo vaišėse. Nuvežtas ligoninėn neteko sąmonės. Jos negatvęs mirė po kelių dienų. Po gedulinių Mišių Šv. Jono šventovėje palaidotas Altonos kapinėse. Velionis buvo vienintelis lietuvis Australijoje, tapęs Australijos vidutinio svorio bokso čempionu. Paliko seserį dr. Jadvygą Mulevičienę, žmoną Genovaitę, dukrą Audrą, sūnus — Rimantą ir Joną Vytautą, šešis vaikaičius.

Britanija
Tradicioninis boltoniškių šokius 1991 m. spalio 19 d. surengė DBLS Boltono skyrius ir jo valdybos pirm. H. Vaineikis. Retėsi pilną nepriklausomybę, ilgus metus Vašingtone veikusių atstovybė paverė ambasada. Mat dabar daugiau darbo pareikalaus prekybiniai ryšiai, vizos, oficialių asmenų kelionės, svečių iš Lietuvos sutiktuvių ir priimtuvės. Ambasadorius S. Lozoraitis yra paskelbęs aukų rinkimo vaju. Lietuvos diplomatinė tarnyba pokaryje ilgus metus naudojosi JAV esančio turto ištekliais. Jie betgi išsėjo po keturių dešimtmečių. Tada, JAV valstybės departamentui pasiūlius, buvo gauta nedidelė paskola iš Latvijos fondo. Siemet buvo susilaukta žymiai mažesnės sumos su pastaba, kad ateityje latviai paskolų negalės duoti. Lietuvos ambasada Vašingtone naudojasi maždaug aštuonių asmenų neapmokamomis paslaugomis. Ateityje ambasadai reikės apmokamų pareigūnų. Didėsnių lėšų reikės ir Lietuvos ambasada Jungtinėse Tautose. Dabartinė Lietuva tokių lėšų negalės parūpinti. Mat jai kelių milijonų dolerių reikės naujoms įstaigoms Vakarų Europoje. Aukų Lietuvos ambasada Vašingtone čekius prašoma rašyti ir siųsti: Embassy of Lithuania, 2622 16th St. NW, Washington, DC 20009.

Australija
A.a. Pranas Mikulicius (Pran Mikus) mirė 1991 m. lapkričio 29 d. Melbourne, sulaukęs šešiasdešimt dvejų metų. Velionis, pasitraukęs iš darbo, blogai pasijuto bendradarbių suruoštoje atsišveikinimo vaišėse. Nuvežtas ligoninėn neteko sąmonės. Jos negatvęs mirė po kelių dienų. Po gedulinių Mišių Šv. Jono šventovėje palaidotas Altonos kapinėse. Velionis buvo vienintelis lietuvis Australijoje, tapęs Australijos vidutinio svorio bokso čempionu. Paliko seserį dr. Jadvygą Mulevičienę, žmoną Genovaitę, dukrą Audrą, sūnus — Rimantą ir Joną Vytautą, šešis vaikaičius.

YONGE MEMORIALS LTD.
2152 YONGE ST., Toronto, Ont. M4S 2A8
Tel. 487-2147, vakarais tel. 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

lis lietuvis Australijoje, tapęs Australijos vidutinio svorio bokso čempionu. Paliko seserį dr. Jadvygą Mulevičienę, žmoną Genovaitę, dukrą Audrą, sūnus — Rimantą ir Joną Vytautą, šešis vaikaičius.

Lituanistinė savaitgalio mokykla Sidnyje mokslo metus baigė 1991 m. gruodžio 8 d. Mokyklai vadovavo ir su mokiniais dirbo mokytoja Jadvyga Masiokienė, tik gerokai vėliau susilaukusios tautos iš Vilniaus Stašionienės. Mokslo metų baigimo iškilmėje dalyvavo 13 moksleivių. Maždaug toks skaičius jų ir lankė. Problemą mokytojoms sudarė nevienodas mokinių amžius. Mokslo metų užbaigai mokiniai buvo paruošę dainų, eilėraščių ir vaikiškų šokių programėlę. ALB Sidnio apylinkės valdybos vardu mokytojus padėkojo A. Kramilius, tėvų vardu — L. Belkienė. Daugiausia darbo įdėjusiai J. Masiokienei buvo įteikta simbolinė dovanėlė. Mokiniai po gyltę įteikė abiem mokytojoms.

Melburno pensininkų sąjungos reikalai buvo aptarti Lietuvių namuose susauktame susirinkime, susilaukusiam apie 100 dalyvių. Jie prašė senąją valdybą pasilikti dar vieneriems metams. Visi sutiko, išskyrus L. Petrusevičienę, kurią teko pakeisti kita nare. Dabartinę Melburno pensininkų valdybą sudarė: pirm. A. Baltrukonienė, vicepirmininkas ir sekr. P. Baltutis, ižd. V. Jablonskienė, kelionių vadovas V. Sidabara, renginių vadovė M. Matulionienė ir narė A. Ramoškienė.

Tradicinius boltoniškių šokius 1991 m. spalio 19 d. surengė DBLS Boltono skyrius ir jo valdybos pirm. H. Vaineikis. Retėsi pilną nepriklausomybę, ilgus metus Vašingtone veikusių atstovybė paverė ambasada. Mat dabar daugiau darbo pareikalaus prekybiniai ryšiai, vizos, oficialių asmenų kelionės, svečių iš Lietuvos sutiktuvių ir priimtuvės. Ambasadorius S. Lozoraitis yra paskelbęs aukų rinkimo vaju. Lietuvos diplomatinė tarnyba pokaryje ilgus metus naudojosi JAV esančio turto ištekliais. Jie betgi išsėjo po keturių dešimtmečių. Tada, JAV valstybės departamentui pasiūlius, buvo gauta nedidelė paskola iš Latvijos fondo. Siemet buvo susilaukta žymiai mažesnės sumos su pastaba, kad ateityje latviai paskolų negalės duoti. Lietuvos ambasada Vašingtone naudojasi maždaug aštuonių asmenų neapmokamomis paslaugomis. Ateityje ambasadai reikės apmokamų pareigūnų. Didėsnių lėšų reikės ir Lietuvos ambasada Jungtinėse Tautose. Dabartinė Lietuva tokių lėšų negalės parūpinti. Mat jai kelių milijonų dolerių reikės naujoms įstaigoms Vakarų Europoje. Aukų Lietuvos ambasada Vašingtone čekius prašoma rašyti ir siųsti: Embassy of Lithuania, 2622 16th St. NW, Washington, DC 20009.

Su lietuvių kario Viktoro Šalčiūno odiseja "Europos lietuvių" skaitytojus suapžindino gerokai pavėluotas S. Kasparo nekrologas. Iš jo sužinojome, kad a.a. Viktoras Šalčiūnas, gimęs 1918 m. spalio 6 d. dabartiniam Vilkaviškio rajone, mirė Londone 1991 m. birželio 16 d. Velionis, karinė prievolė atliekęs 1940 m. LDK Vytenio IX-jame pulke Marijampolėje, įstojo į savisaugos dalinius ir kovėsi su sovietų partizanais Gudijoje. Baigiantis II D. karui, vokiečiai nunginkluotus lietuvius išsivežė Vokietijon, ten juos vėl apginklavo ir pasiuntė Italijos frontan. Lietuviai, nenorėdami kovoti prieš Vakarų sąjungininkus, pasidavė amerikiečiams ir atsidūrė britų tvarkomoje karo belaisvių stovykloje prie Neapolio. Buvo planuojama juos atiduoti sovietams, tačiau išgelbėjo lenkai, ieškoję karių savo daliniams VIII-joje britų armijoje. Lenkai V. Šalčiūną ir kitus lietuvius įjungė į savo eiles. 1946 m. lietuviai su lenkais atvyko Britanijon. V. Šalčiūnas, apsigyvenęs Londone, įsijungė į Šv. Kazimiero lietuvių parapijos chorą. Londono lietuvių teatrų sambūrį "Vaidila", DBLS Londono skyrių. Londone jis paliko gilius savo darbo pėdsakus. Velionį paskirto ilga ir skaudi liga. Jo laidotuvėse 1991 m. birželio 26 d. dalyvavo beveik visa Šv. Kazimiero lietuvių parapija, atsiveikindama su ilgą odiseją užbaigusių lietuvių karių.

Kai vokiečiai badavo, lietuviai šelpė

Pokario metais Karaliaučiuje siautė badas. Jo gyventojai elgetavo Lietuvoje • Pagalbos ieškojo ir sovietinės kariuomenės belaisviai vokiečiai

M. GARBAČIAUSKIENĖ

Šio rašinio autorė yra buvusi Sibiro tremtinė, parašiusi atsiminimų knygą "Jei laimė nebūtų lydėjusi". Čia spausdiname ištrauką iš jos rašomos antros atsiminimų knygos "Ir namie nėra namų". RED.

1947 metai. Gyvenu Kaune. Perkūno aikštė 2. Profesoriaus Tado Petkevičiaus namuose. Prižiūriu vaikaičius — Kastuką ir Raselę, padedu Julijai Petkevičienei, profesoriaus žmonai, šeimininkauti. Pats profesorius toli nuo namų — Sovietijos atlieka dešimties metų bausmę "už lietuvišką nusistatymą".

I

Orams atšilus, atsidarė visi namo kambariai. Man tada paskyrė kambariuką antrame aukšte į pietų pusę. Kambariukas ne visai mažas su spinta drabužiams ir lentynėle knygoms, kurioje matyti keletas iš kažkur užsilikusių knygų. Dabar galiu visą naktį knyga skaityti ir keltis anksti rytą — niekam netrukdam. Todėl ir atsikėliu kartais labai anksti, einu į kiemą po rasotą žolę parbraityti. Galvoju apie Leoną, esantį kažkur už jūrų marių, o gal dar Vokietijoje, apie Ramutį, mėtomą kaip sviedinuką nuo vienu gerų žmonių pas kitus, apie savo sovietinės tvarkos sugriautą gyvenimą. Ar dar kada turėsiu šeimą ir pastovią vietą gyventi? Kartais taip liūdna, taip ilgu, kad nors kank.

Kadangi vandentiekis name vis dar nesutvarkytas, vieną tokį rasotą rytą beslaminėdama po kiemą nutariau parsinešti vandens iš kolonėlės. Bus vienas darbas padarytas.

Vandens kolonėlė buvo ant stautaus skardžio į tunelio pusę. Kai smagių žingsnių priėjau prie kolonėlės, iš už skardžio prieš mane išdėjo aukštas, be galo liesas, apsiskuduriavęs, purvinas ir murzinas vyras. Iš pajudusio nuo nuovargio ir suodžių veido tik akių baltymai šviečia. Staiga tas per vargęs žmogaus pavidalas prabyla vokiškai:

— Guten Morgen Maedchen (labas rytas, mergaitė), ar negalėtumėt pasakyti kokiam miestete aš esu? Kiek kilometrų nuo čia iki Vokietijos sienos?

Man gaila to į baidyklę panašaus žmogaus. Noriu jam padėti, todėl sakau:

— Miestas tai Kaunas, bet kiek kilometrų nuo čia iki Eitkunų ar Virbalio, negaliu pasakyti, nes nežinau.

Po to pagalvoju: ar dabar už Virbalio ir Eitkunų jau Vokietija? Po karo Europos žemėlapis juk taip sujauktas.

— O kiek kilometrų iki Rygos? — vėl klausia vargšas.

Ir to negalėjau pasakyti, nes nežinojau.

— Iš kur jūs? Kas jūs? — klausiu paskubomis.

— Aš — vokietis, rusų belaisvis. Pabėgau iš stovyklos, esančios Sovietų Sąjungos gilumoje.

Pasakė ir kur ta stovykla buvo. Tik dabar aš jau nebeprisi-

menu kur. Atvažiavęs čia įsitaishs po traukinį.

— Noriu žinoti, ar aš toli nuo tėvynės? — dar kartą klausia vokietis, pabrėždamas kiekvieną žodį.

— Nelabai. Jūs Lietuvoje, bet pėsčias į Vokietiją dar nueitumėt.

— Danke (ačiū), — pasakė vokietis ir išnyko už skardžio.

Visą dieną galvoju apie tą vokiečių. Ar pasiekė jis savo tėvynę? To žmogaus tolimesnio likimo niekad nesužinojau.

II

Apie tuos, kurie pasibaigus karui plūstę plūdo į Lietuvą iš rytų su maišais ir mediniais lagaminais, užeidavo į nuošales maisto parduotuves sorų ir kitokių kruopų nusipirkti ir grįždavo namo džiaugdamiesi, kad kurį laiką turės ką pavalyti, mes jau nebekalbėdavom. Gal tik kartais pasišaldydavom, panašiai, kaip mano pusbrolio Vacys Baniulis. Kartą jis, pamatęs pro langą šaligatviu einantį tokį užsieniečių su nemažu maišu ant nugaros, pusbalsiu uždainavo:

— Šyroka moja strana rodna-ja... (platus mano gimtinės kraštas).

Tačiau kai pradėjo beveik į kiekvieno lietuvio duris belsiti nepaprastai išbadėje, apiplyšę, murzini vaikai, paaugliai bei įvairaus amžiaus moterys (žymiai rečiau vyrai) iš Karaliaučiaus (Kalinigrado) ir jo apylinkių, mes, moteriškoji giminė, susirinkusios vakarais virtuvėje dažnai apie tuos žmones kalbėdavom. Aptardavom ir priežastis, kurios privertė juos įsitačiusius ant traukinių vagonų ir po jais ar pėsčiomis keliauti daugiau kaip pusantro šimto kilometrų, kad gautų pavalyti ir prisielgetautų maisto tiems, kurie liko namie, dažniausiai dar labiau išbadėjusiems, kaip jie patys.

Skurdžiausi iš jų atrodė vaikai. Lyg susitarę visi tie vargšai, dideli ir maži, atėję į kiemą nors namus, tiesdavo ranką ir tardavo:

— Eine Rubel (vieną rublį). — Paskui pasakydavo "danke" (ačiū) ir pasišalindavo. Jei kas pasiūlydavo kokį drabužį ar valgį, mielai paimdavo, bet niekad nesu girdėjusi, kad toks elgeta būtų ką nors pavo-gęs. Mums tai atrodė neįprasta. Elgetos iš rytų tuo atžvilgiu būdavo savarankiškesni ir netokie sąžiningi.

Atšilus orams, tokių vėjo perpučiamų, suvargusių, peralkusių vokiečių vis daugėjo.

Kartą, man bebūnant su Kastuku ir Rasele kieme, girgžtelėjo kiemo varteliai. Žvilgtelėjau į tą pusę: trys aukštos, kaulėtos, labai, labai liesos ir apskarusios moterys bailiai apsidairydamos slinko takeliu namo link. Priėjusios prie manęs paprašė:

— Eine Rubel.

Aš pinigų prie savęs neturėjau, todėl sakau:

— Aš rublio neturiu. Einam pas šeimininkę.

Lyg tyčia, tuo metu duryse pasirodė Petkevičienė. Ji tuo-

jau suprato kas per vienos tos moterys ir, kai jos priėjo prie namo, pasiūlė joms atsisėsti ir čia pat pailsėti. Šį kartą jos pamiršo paprašyti rublio. Vietoje to viena jų priėjo prie Petkevičienės ir paprašė vandens nusiprausti. Petkevičienė tuoju liepė man atnešti didelį dubenį, kibirą vandens ir rankšluostį bei muilą.

Vokiečių prausiasi ir negali atsidžiaugti. Ne kiekvieną dieną joms tokia laimė nusišypso.

Kai nusiprausit, ateikit į vidų, duosiu pavalyti, — po valandėlės sako Petkevičienė vokiečiams.

Ir nueina į virtuvę valgio ruošti. Aš lieku su vokiečėmis. Jos tuojau ima pasakoti apie savo vargus Karaliaučiuje, jų gimtajame mieste, rusai dabar įvedę tokia tvarką, kad vokiečiai krenta iš bado, kaip musės. Net dirbantieji negauna pakankamai maisto. Kas dar bent kiek gyvas, traukia į Lietuvą ir į Latviją. Į Latviją mažiaus, nes per toli. Jaunesnieji ir stipresnieji įsitaisto dirbti pas ūkininkus.

Sunki kelionė į Lietuvą. Ant traukinio vagono stogo ar po vagonu leidžia važiuoti tik vaikams. Jei suaugusis kur įsitaisto taip keliauti ir jį paguana, muša šautuvų buožėmis. Jos visą keliąėjusios pėsčiomis. Ilgaiėjusios, todėl ir tokios purvinos. Mačiau, kad jos varžosi savo nešvarių ir purvinų drabužių.

Iki Petkevičienės paruošė maistą, jos dar spėjo pasiskųsti, kad jos kareiviai, jau karui pasibaigus, būriais įsiverždavo į rūsius, kur būdavo pasislėpusios moterys, mergaitės ir vaikai. Jie iš eilės prievartavę visas moteris ir mergaites maždaug nuo 12-kos iki 70-ties metų amžiaus. "O mein Gott, mein Gott" (o Dieve, o Dieve), — užbaigė ta, kuri pasakojė.

Pagaliau jau mes visos virtuvėje. Petkevičienė susodina vokiečius už stalo. Jų akys nukreiptos į puodus, garuojančius ant plytos.

Jūs turbūt labai gardžiai valgi gaminat, — sako viena vokiečių, žiūrėdama į mane.

Žinau kodėl ji taip sako: ji tik apie valgį galvoja. Mintyse ji jau valgo. Aš jai atsakau:

— Šeimininkė geresnė vėreja. Toms vargšėms vokiečiams dabar atrodė, kad Petkevičienė nepaprastai lėtai sukasi aplink plytą, kad sriubą pilsto į lėkštes kaip ne savom rankom.

Valgo vokiečių godžiai ir daug. Reikėtų joms pasakyti, kad tiek nevalgyti, nes vidurius paleis. Tylu, nes nesivertė liežuvis — nenoriu joms sumąžinti malonumo.

Petkevičienė šiandien labai gerai nusiteikusi: ji vokiečius ne tik gerai pamaitino, bet ir pernaktoti pasiūlė. Senutės — kaip septintame danguje. Gira Petkevičienę — kokia ji nepaprastai "gute Frau" (gera moteris) ir visi "Litauer gute Leute" (lietuviai geri žmonės), koks "schoenes Land" (gražus kraštas) ta mažytė Lietuva.

Kitą dieną, anksti rytą, vos tik pradėjus švisti, girdžiu, koridoriuje lyg kas vaikšto. Tyliai prieinu prie savo kambariuko durų, labai atsargiai jas praveriu ir žiūriu — vaikšto vokiečės. Visos trys kažką laikydamos rankose slenka kiek įmanydamos tyliausiai prausyklos link. Kai geriau išžiūrėjau, pamačiau, kad kiekviena iš jų laiko po paklodę. Truputį pabuvusios prausykloje išėina. Ir dabar jos kiekviena laiko po paklodę, tik ta paklodė kitaip sudėta. Visos trys tylutėliai grįžta į savo kambariuką.

Rytą papasakoju Petkevičienei apie paryčią "vaiduoklius". — Viskas paaiškės, kai jos atsikėlė, — sako ramiu ramiausiai mano šeimininkė.

Taip ir buvo. Atsisveikindamos vokiečės ėmė aiškintis ir atsiprašinėti, kad jos tikrai taip nenorėjo, kad jos tikrai nepajuto, kaip tai atsitiko. Jos apatinės paklodos perplovusios. Net žymės neliko. Tik išdžiiovinti nebespėjusios.

Gal ne jums reikėtų atsiprašinėti už tas paklodes, — pagalvočiau palydėdama akimis išeinančias vokiečes pro vartelius. Kodėl aš jų neperspėjau? Bet gal ir ne aš kalčiausia, kad taip atsitiko.

Salamiesčio grūdų sandėlis - įdomus XIX š. paminklas, sunaikintas sovietinės okupacijos metais. Liko tik griuvėsiai Nuotr. H. Paulausko

Dalis priimtina, dalis - ne

Rašo buvęs Izraelio ambasadorius ABA GEFEN, dabartinis Lietuvos žydų draugijos Izraelyje pirmininkas, atsiliepdamas į "TŽ" įžanginį straipsnį

Aplamai aš manau, kad jūsiškis vedamasis yra geras, reikšmingas, galintis padėti būsimiems lietuvių-žydų santykiams. Yra betgi du dalykai, kuriuos, mano nuomone, reikėtų taisyti būsimuose straipsniuose, kad jie būtų šimtu nuosimčių objektyvūs ir tuo būdu dar daugiau prisidėtų prie abiejų tautų santykių gerinimo.

Pirmas dalykas, kurį Jūs paliečiate vedamojo pradžioje, yra šis: "Žydai pasauliniu mastu kaltino lietuvių aktyviu dalyvavimu jų tautžudystėje, o lietuviai kaltino žydus jų dalyvavimu jų tautos naikinime sovietinės okupacijos metais".

Kaip jau anksčiau Jums rašiau, tai dirbtinė, bloga (malicious) simetrija tarp lietuvių, kurių tūkstančiai nacių kolaborantų naikino žydus, ir saujelės žydų komunistų vaidmens sovietinės okupacijos metu Lietuvoje. Kaip jau anksčiau esu rašęs Jums, pagal oficialią statistiką, okupuojant Lietuvą sovietams, Lietuvoje iš viso tebuvo 412 žydų komunistų, kurie sveikino rusus. Jie sudarė labai mažą Lietuvos komunistų nuosimtį.

Tad kaip galite gretinti tuos du dalykus vienu atokvėpiu? Bet jeigu nusprendėte minėti tuos abu dalykus, neteislinga, mano nuomone, minėti žydus kaip lietuvių naikinimo dalyvius, nes tokiu kaltinimu nėra pagrindo. Nėra nė vieno atvejo, kuriam žydas būtų dalyvavęs lietuvių nužudyme. Turėjote apsiriboti tiesa, kad kai kurie Lietuvos komunistai žydai pagelbėjo ištremti Sibirian Lietuvos žydus ir nežydus. Galėjote netgi paminėti, kad proporcingai daug daugiau žydų buvo ištremta Sibirian negu ne-žydų. Toks pareiškimas būtų sąžiningas ir nuosirdus.

Antras minėtinas dalykas Jūsų vedamajame yra pabaigoje, kur rašote: "Tiktai kaltinamųjų ieškojimas turi remtis tikrais faktais, o ne pasaulinės apgaulės organizacijos KGB nurodymais".

Aš pilnai sutinku su tais, kurie laiko nepatikima KGB dokumentaciją, panaudotą sibiriniais tremimams tūkstančių nekaltų lietuvių ir lietuvių. Kaip jau esu rašęs Jums, mano žmona ir jos šeima buvo ištremti Sibirian kaip "liaudies priešai".

Vis dėlto, svarstant dokumentaciją apie dalyvavusius žydų naikinime, nereikėtų a priori atmesti dokumentų vien dėl to, kad jie gauti iš KGB. Taip, juos surinko KGB, vienintelė įgaliojanti organizacija tam darbui. Nors aš nepasitikiu dokumentacija, liečiančia vadinamuosius "liaudies priešus", tačiau laikau patikimais daugelį jos dokumentų, liečiančių žydų naikintojus.

Aš lankiausi Lietuvoje nuo 1944 m. liepos iki 1945 metų rugpjūčio mėnesio ir darbausi žydų žudikų ieškojime. Žinau, kad KGB labai stengėsi falsifikuoti dokumentus, liečiančius, kaip jie vadino "nacionalistus" bei "liaudies priešus", ir juos panaudoti tremimui į Sibirą. Bet taip pat žinau iš savo patirties, kad rusai, vos grįžę Lietuvon, suėmė daug žydų naikintojų. Kai netrukus politiniai veiksniai pradėjo vykdyti lemiamą vaidmenį, rusai paleido daugelį žudikų "dėl įrodymų stokos". Dėl to kaltinimas, kad rusai falsifikavo dokumentus kelti byloms žydų naikintojų yra visai nepagrįstas.

"TŽ" 1991.XI.19 nr. buvo išspausdintas Klaipėdos krašto apskričių darbo sąjungos (AdM) 1991 m. rugpjūčio mėn. 27 d. rašytas laiškas Vokietijos užsienio reikalų ministeriui Genscher "Memelland'o" teisinio statuso reikalu. Nesulaukusi atsakymo AdM pakartotinai kreipėsi į užsienio reikalų ministerį 1991 m. rugsėjo 19 d. raštu, prašydama atsakymo į pirmąjį laišką bei pateikdama platesnių paaiškinimų.

Laiške pabrėžiama, kad AdM priklauso Rytprūsiečių sąjungai, kad sąjunga nesusideda iš revanšistų, kurie nori atstatyti prieškarinę būklę tėvynėje. Memellenderiai, kartu su visais pabėgėliais, 1950 m. esą atsižadėjo bet kokios keršto akcijos. Jie pripažįsta, kad dabar uostamiesčio gyventojai, šalia keleto tūkstančių vokiečių, yra lietuviai, kurie miestą laiko savo tėvyne. Tačiau sąjunga pabrėžia, kad Memelland'as taip pat buvo ir yra jų tėvynė ir kad Lietuvos respublika 1923 m. jų tėvynę jėga prisiūnė. Todėl jiems esą sunku susigyventi su 1937 m. Vokietijos sienų savoka, nors jie sutinka su vieningos Europos žemėlapiu, kuriame ir jų tėvynė ras sau priklausomą vietą, kur žmonės taikingai šalia viens kito gyvens. Jie suprantą, kad kelias į tikslą ilgas. Jų didžiausias rūpestis, kad derybos būtų pagrįstos istorine tiesa.

Artimiausi konkretūs siekliai:

- a) atstatymas laisvo judėjimo visose srityse, nežūrint esamų ribų;
- b) turto ir nuosavybės teisių reguliavimas dabartinės senosios tėvynėje ir jų palikuonims;
- c) konkrečiai nustatyti teises mūsų žmonėms apsigyventi senojoje tėvynėje, nejungiant tai su pilietybės keitimu.

Toliau laiške nurodoma, kad buvę Memelland'o gyventojai, šimtmečiais taikingai gyvenę su kaimynais lietuviams, tiksi tokio taikingo sugyvenimo ir būsimoje Europoje. Pabrėžiama jų dabar teikiama humanitarinė pagalba krašto gyventojams. Rašto pabaigoje yra subtili sugestija įtraukti memellenderių atstovus kaip žinovus į būsimas derybas su Lietuvos vyriausybe.

Laiškas pasirašytas pirminko Uwe Jurgsties ir vicepirminko H. Oppermann. Kopija pasiųsta kancleriui H. Kohl. Mandagus atsakymas gautas iš H. Kohl kanceliarijos su nurodymu, kad esmėje atsakyta užsienio reikalų ministerijos.

Užsienio reikalų ministerijos atsakymas:

Didžiulį gerb. p. Jurgsties, Federacinis ministeris Genscher man pavedė Jums už Jūsų 1991 m. rugsėjo 19 d. laišką padėkoti ir atsakyti.

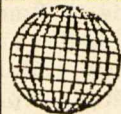
1. Jūsų 1991 m. rugpjūčio 27 d. rašte iškeltų klausimų galiu padaryti šias pastabas:

1990 m. rugsėjo 12 d. sutarties "Apie baigiamuosius nuostatus, liečiančius Vokietiją" pirmame straipsnyje sakoma: "Suvienuytos Vokietijos išorinės ribos yra Federacinės Vokietijos ribos ir Vokietijos demokratinės respublikos ribos, ir jos tokios galutinai pasilikusios sutarties išgaliojimo dieną. Galutinai suvienuytos Vokietijos ribų patvirtinimas yra esminė dalis taikos santvarkos Europoje (...).

Suvienuojant Vokietiją neturi jokių teritorinių pretenzijų kitoms valstybėms ir ateičiai jokių pretenzijų nepareikš". Tokiu būdu baigtas ilgas ir skausmingas procesas, kuris buvo pasekmė II-o pasaulinio karo. 1990 m. lapkričio 9 d. sutartimi Federacinė Vokietija ir Sovietų Sąjunga geros kaimynystės, partnerystės ir bendradarbiavimo sutartimi pareiškė, kad jos niekam neturi jokių teritorinių pretenzijų ir ateičiai jokių neturės.

2. Atsakydamas į Jūsų 1991 m. rugsėjo 19 d. laišką, aš galiu Jums pritariti, kad dabar ir santykiuose su Baltijos valstybėmis reikia atsistakiti veidui Europos žemėlapi. Iš tikrųjų, šioje vieningoje Europoje reikia vis labiau menkinti skirtingų ribų charakterį. Diplomatinių santykių atnaujinimas su Baltijos valstybėmis prie to prisideda su Lietuvos nepriklausomybės atstatymu atsivertę - šiuo metu reikalingo ir jau pradėto iš naujo valstybinio organizavimo fone - galimybė pradėti vokiečių-lietuvių santykių užmezgimui arba atnaujinimui. Vienas mūsų uždavinių bus remti stiprintą pasikeitimą politinėje, ekonominėje ir kultūrinėje plotmėje tarp Federacinės Vokietijos ir Lietuvos respublikos, nepaisant esamų ribų. Čia ir būtų laisvo judėjimo atstatymas aukščiausiame laipsnyje.

(Nukelta į 9-tą psl.)

AMBER GLOBUS LTD.

(GINTARAS)

2300 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6S 1P2.

Tel. (416) 604-9750 • Tel. lietuvių kalba (416) 604-9239 • FAX (416) 604-9748.

Nauja mūsų įstaiga rytų Toronte (Woodbine ir Queen) 1880 Queen St.E., Toronto (416) 698-3563 FAX (416) 694-2878.

Darbo valandos – antradienį ir ketvirtadienį nuo 2 v.p.p. – 8 v.v.

- SIUNTINIAI iškutų (air cargo) per 2-3 savaites. Mažiausias svoris 2 kg. Siuntiniai pristatomi tiesiai į namus (be Maskvos pašto patarnavimo)
- PERDUODAMI asmeniški Kanados ir JAV doleriai
- UŽSAKOMOS kelionės patogiausiu maršrutu į Baltijos ir kitas pasaulio šalis (Toronto – Ryga nuo \$900)
- SUTVARKOME iškviatimus ir užpildome anketas norintiems važiuoti į Baltijos šalis, sveikatos draudimus
- PRISTATOMOS gėlės įvairiomis progomis
- SKUBUS informacijos ar laiškų persiuntimas FAX pagalba

PRISTATYMAS GARANTUOJAMAS, SIUNTINIAI APDRAUSTI.

Pristatome įvairios sudėties maisto produktus:

siuntinys nr. 1
41,5kg \$160

siuntinys nr. 2
70 kg \$160

siuntinys nr. 3
20 kg \$160

Galima sudaryti ir kitokius siuntinius.

Siuntinius sudaro: šviežia kiaulieną, rūkyta kiauliena (nugarinė), rūkytos dešros, virtos dešros, rūkytas kumpis, sviestas, alvyų aliejus, saulėgrąžų aliejus, majonezas, kiaušiniai, sūris, kviet. miltai, manų kruopos, mėsienės kruopos, svogūnai, ryžiai, pupelės, žirniai, medus, cukrus, actas, džiovinti vaisiai, greipfrutai, mandarinai, šviežios citrinos, džiovinti abrikosai, razinkos, riešutai, kramtoma guma, JAV cigaretės, pupelių kava, "instant" kava, aspirinas.

Didelis pasirinkimas – prieinama kaina!

Pristatome lengvas mašinas, sunkvežimius, traktorius, įvairias žemės ūkio ir statybos darbų technikas priemonės bei įrankius ir statybines medžiagas.

Jums pageidaujant galime prisiųsti kainų sąrašą.

Baltijos bendrovė Amber Globus Ltd. neturi jokie ryšio su Amber Globus United Trade Inc.

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

savaitraštis, didelio formato, 10 puslapių, reguliari metinė prenumerata – \$35.00, rėmėjo – \$40.00, garbės – \$50.00 (JAV-se amerikietiška)

naujiem skaitytojams tik \$30.00 metams (JAV-se amerikietiška)

Prašau siuntinėti "Tėviškos žiburius" ištisus metus šiam naujam skaitytojui:

Vardas, pavardė

Adresas

.....

Siunčiu prenumeratą dol., auką dol.

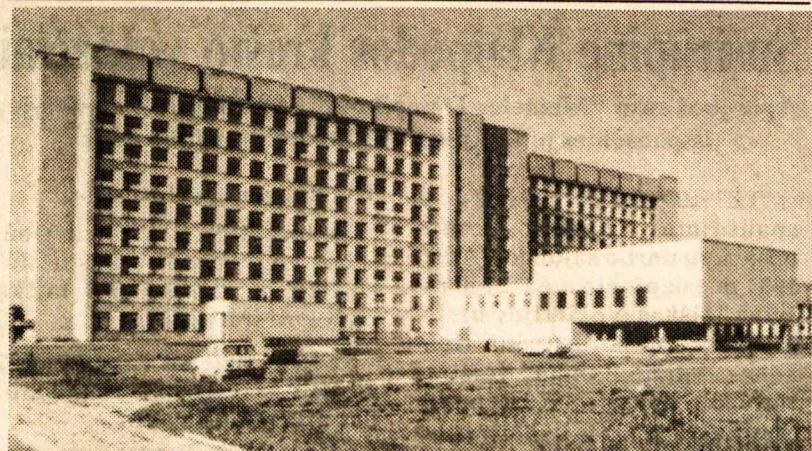
Laikraščio adresas:

"Tėviškos žiburiai"

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario, L5C 1T3, Canada

Norintiems susipažinti "Tėviškos žiburių" siunčiami nemokamai keletą savaičių. Prašome pranešti tokių asmenų adresus.

ADMINISTRACIJA

Lietuvos onkologijos centras Vilniuje, kur savo būstinę turi ir Kovos su vėžio liga draugija

Mūsų priešas - vėžys

Lietuvos kovos su vėžio liga draugija ir jos uždaviniai

Prof. dr. ELENA ĖRINGIENĖ

Lietuvoje sergamumas vėžiu yra didelis. Pastarųjų metų duomenimis, 100,000 gyventojų vėžiu sirgo daugiau kaip 280. Dabar kasmet naujai susserga apie 6000 žmonių. Lietuvos vyrai serga plaučių vėžiu 8 kartus ir skrandžio vėžiu 2 kartus dažniau, negu moterys. Onkologinė rizika bendrai didėja, ypač vyrų grupėje.

Nustatytas didelis aplinkos užterštumas vėžį sukeliančiomis (kancerogeninėmis) medžiagomis. Nors ir pradėti darbai šiam užterštumui mažinti, tačiau reikia pabrėžti nepakankamą kovą su žalingais įpročiais sveikatai, ypač rūkymu ir alkoholio vartojimu. Pastarosios ydos labiau paplitę vyrų tarpe, negu moterų.

Lietuviai gerti degtinę išmoko iš atėjų, ne stikliukais, o stiklinėmis. Okupantas imperijos valstybiniam biudžetui 17% lėšų sukaupdavo iš alkoholinių gėrimų vartotojų. Tiek pat lėšų jis išleisdavo grobiškioms kariuomenės išaikymui. Taip ir verčiamos buvo mūsų ir kitos paverstos bei engiamos komunizmo taikos savo skausmą, vargą ir trūkumus kasdienybėje skandinti per metus išgeriamo alkoholio kibire viename žmogui.

Be to, vėžį skatino ir neigiamos emocinės būklės, kurios mūsų krašto žmonėms buvo ir vis dar yra stipriai išreikštos. Tai ne tik baimės jausmas dėl atvirai pasakytą teisingo žodžio, bet ir ilgalaikis netikrumas dėl rytdienos, kuris iš žmonių sąmonės greitai išnykti negali.

Lietuvos gydytojai onkologai 50-ties metų priešpaudoje onkologinius ligonius gydė ir ruošė kovos su vėžio liga priemones Lietuvos TSR onkologijos mokslinio tyrimo institute. Jis buvo įsteigtas 1957 m. Tas institutas, Lietuvai jau paskelbus 1990 metams nepriklausomybę, buvo pavadintas Lietuvos onkologijos centru (LOC).

Onkologinė pagalba taip pat buvo teikiama keturiuose onkologiniuose dispensariuose (Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio) bei atskirais laikotarpiais respublikos rajoninių politikų onkologiniuose kabinetuose. Kai kuriais atvejais onkologinius ligonius gydė ir bendro tinklo gydytojai.

Šiam darbui talkino Lietuvos TSR respublikinė onkologų draugija, kuri buvo pavaldi Sovietų Sąjungos onkologų draugijai. 1991 m. draugija nustojo egzistavusi ir įsijungė į Lietuvos kovos su vėžio liga draugiją kaip mokslo skyrius.

Lietuvos onkologai dar 1988 m. nutarė atgaivinti jau minėtą Lietuvos kovos su vėžio liga draugiją, kuri buvo įsteigta 1935 m. ir 1940 m. okupanto uždaryta.

Atgijusi draugija savo įstatuose nutarė imtis platesnių organizacinių ir socialinių kovos su vėžio liga priemonių, negu buvusi sovietinio laikotarpio draugija. Dabar numatoma įtraukti visus gyventojų sluoksnius, įvairių profesijų ir specialybių žmones, plėtoti vėžio profilaktiką, energingiau skleidžiant visuomenėje žinias apie vėžio esmę, jo pavojaus ženklus ir susirgimų socialinę reikšmę, viešingiau skleidžiant sveiko gyvenimo būdą.

Draugija taip pat nutarė stipriau kovoti su aplinkos užterštumu ir su žalingais įpročiais, ypač rūkymu ir girtuokliavimu,

Prof. dr. ELENA MONCEVIČIUTĖ-ERINGIENĖ, imunologijos laboratorijos vedėja ir Lietuvos kovos su vėžio liga draugijos veikėja

kurie okupaciniais metais turėdavo nepastovią dviprasme reikšmę. Viename įstatyme nurodoma, kad draugija renka medžiagą apie vėžio plitimą Lietuvoje ir kovos rezultatus.

Draugija taip pat remia įvairias pastangas sergamumui vėžiu mažinti, padeda organizuoti įvairią pagalbą ligoniams, jų slaugymą, priežiūrą ir reabilitaciją, skatina ir remia gydytojų onkologų kvalifikacijos kėlimą bei socialinės onkologijos tyrimus. Draugija turi teisę siųsti ir užsienį stažuotis ar tobulintis gydytojus-onkologus.

Toliau įstatuose sakoma, kad draugija palaiko ryšius su vietinėmis ir kitų šalių draugijomis, įstaigomis ir visuomeninėmis organizacijomis, turinčiomis tokius ar panašius tikslus. Draugija turi teisę išduoti diplomus ir pažymėjimus jos veikloje pasižymėjusiems asmenims.

Draugija turi juridinio asmens teises ir gali įsigyti nejudomo turto. Ji turi savo firminį blanką, antspaudą emblemą ir ženklą.

Draugijos lėšos panaudojamos jos veiklai plėsti ir uždaviniams įgyvendinti. Lėšas sudaro nario mokesčiai, visuomeninių organizacijų ir atskirų asmenų aukos, pagal testamentą paliekamos lėšos.

Draugija turi einamąją sąskaitą Čikagos miesto banke. Aukas prašytume siųsti šiuo adresu: The Lithuanian Society for Fighting Cancer account, Standard Federal Bank, Attn. Savings Dept. (V.M.), 4192 South Archer Ave., Chicago, IL 60632-9986 USA.

Aukščiausias draugijos vadovaujantis organas yra draugijos narių suvažiavimas. Draugijos reikalus sprendžia visuotinis skyrių atstovų susirinkimas ir centro valdyba, kurios būstinė yra Vilniuje, Lietuvos onkologijos centre (Vilnius 232000, Santariškių 1).

Skyriai yra dideliuose ir mažuose miestuose bei respublikos rajoniniuose centruose. Taip pat du skyriai yra įsteigti užsienyje. Vienas Toronto mieste Kanadoje (pirm. Monika Povilaitienė). Dabartiniu metu čia turime 32 narius. Antras skyrius yra Čikagos mieste, JAV, (pirm. Irena Levickienė). Čia narių jau turime 45 asmenis. Šiuose skyriuose metinis nario mokeskis yra \$4.00.

Mieli tautiečiai, kviečiu jus stoti į Lietuvos kovos su vėžio liga draugijos gretas. Tuo prisidėsite prie draugijos veiklos ir padėsite šiai sunkia liga sergančioms žmonėms, pagerinsite jų slaugymą ir medicininį aptarnavimą bei paramą jauniems specialistams užsienyje, besiruošiantiems tobulinti onkologinių susirgimų ankstyvą diagnostiką ir gydymą.

Taip pat galima aukoti arba skirti lėšas testamentu, pervadant jas į nurodytą einamąją sąskaitą Standard Federal Banke Čikagoje. Aukos jau yra paskyrę - Marija ir Antanas Rudžiai, dr. Leonas Kriaučiūnas iš Čikagos, Juozas Giedraitis iš Niujorko. Aukojusiems reiškiam nuosirdžią padėką. Laukiame naujų aukų, tardami išankstinę acių.

Šunų šaudymas

RAIMUNDAS DAUKŠAS

Tą patį vakarą, dar besitęsiant miesto valdybos posėdžiui, centrinėje aikštėje buvo paskelbta: "Visi šunys mieste šaudomi be išimties". Nutarimo apačioje — prierašas: "Šunims šaudyti formuojamas savanorių legionas. Kviečiame visus save gerbiančius miesto piliečius".

Apolinaras Tinis tą žinią namo parnešė be sustojimų. Marilina garsiai prisiminė, kaip jos vaikystėje jau šaudė šunis. Ji tuoj pat pamirėjo ir Kontarą, kaimyną Ignacijaus šunį.

Ilgai tą naktį negalėjo užmigti nei Apolinaras, nei Marilina. Gilios nakties tyloje jiems vaidenosi šūviai. Marilina glotė miegančios dukros galvą, stovėjo prie lango tamsoje ir kuždėjo kažką panašaus į malda. Staiga atsisuko į Apolinarą ir pasakė:

— Jei renka legionierius, tai ir surinks. Tada irgi surinko.

Ryte pro langą jie pamatė anapus tvoros ramiai po savo kiemą bevaikščiojantį kaimyną. Šalia linksmas lakstė Kontaras. Jie, matyt, nieko nežinojo apie miesto valdžios sprendimą. Marilina nenuleido nuo jo akių. Staiga skausmingai sukliko. Tuo pačiu metu driokstelėjo šūvis. Kontaras inkšdamas parkrito ant žemės. Ignacijus norėjo bėgti prie šuns, bet nepakylėdusios kulkos tyčia varpė suplaktą taką po patį jo kojomis. Greit privažiavo dengtas sunkvežimiai, iš kurių išsokė keli vyrai sugriebę gyvulį ir įmetė jį į kėbulą. Tai truko akimirką. Kraujo dėmė ant asfalto liko didelė.

Marilina tą dieną dukros į kiemą neleidė. Apolinaras vakare nunešė kaimynui butelį pieno ir gerą gabalą šilto batono. Ignacijus sėdėjo virtuvėje prie lango ir žiūrėjo gatvės link. Jis žinojo, kad Apolinaras Tinis yra, bet nekvietė jo nei sėsti, nei kalbėti.

— Aš skambinau į valdybą, — pasakė Apolinaras, — ir pareiškiau protestą. Jie pažadėjo išsiaiškinti. Sakė, atsiųs komisiją. Paklausė mano pavardės ir padėjo ragelį.

— Tu ten neik, — kaip iš po žemės prabilo Ignacijus. — Jie privers ilgai aiškintis. Labai ilgai, kaip ir po anų šunų šaudymo. Dabar jie iššaudys visus. Jie nieko neišmoko.

Kitą rytą Apolinaras Tinis centrinėje miesto aikštėje prie valdybos sienos pamatė sušaudytus šunis. Jie gulėjo išdaryti ir sustingę, visi aukštelininkai ir visi žiūrėjo į valdybos stogą. Keli buvo suriesti ir pasodinti prie laiptų. Valdybos pamatai buvo raudoni. Žmonės turėjo eiti pro šalį, atpažinti kulkų išvarpytus gyvulio kūnus ir pasiimti juos laidojimini.

Kontaro kelias namo taip pat ejo per išniekinimą miesto aikštėje. Po kelių dienų jis buvo pašarvotas savo kieme. Žmonės ejo ir lenkėsi nekaltai aukai. Ignacijus storais siūlais buvo susiuvęs išplėštą jo lūpą. Užkasti ruošėsi čia pat, prie namo, tik niekam šito nesakė.

Šunis šaudė kasdien. Kasdien per miesto radiją buvo pranešama, kad gaujos šunų užpildinėja legionierius, kurie yra priversti nuolat gintis, užuot dirbė savo darbą. Miesto laikraščiai beveik kasdien spausdindavo pakvaišusių iš pykčio šunų nuotraukas. Visa tai doriems miesto gyventojams kėlė siaubą.

Vieną popietę Marilina staiga krūptelėjo prisiminusi, kad Ignacijaus ji nematė seniai. Emė savyje neužuotim verstį pragyventą laiką — Ignacijaus jame nebuvo. Apolinaras kaimyną taip pat buvo nematęs kelias dienas — vakare jis nusilino prie tamsių Ignacijaus langų. Viduje nieko įžvelgti nepavyko. Tada jis spustelėjo rankeną — laukijos durys pačios prasivėrė. Apolinaras nežiebdamas šviesos apvaikščiojo visus juodus kampus. Namas buvo tuščias. Namas tarsi nebelaikė šeimininko. Kai pasidarė neįtikėtina ir kai bijojo iš baimės lėkti per kiemą, jis balso kelis kartus pasveikino nesantį šeimininką, pašvilpiniavo ir garsiai užkalbėjo duris. Tada lėtu žingsniu perėjo per kaimynų teritoriją, perlipo tvorą ir nebėgdamas atsidūrė namie. Marilina neklausė, kodėl jis visas baltas.

Novelė

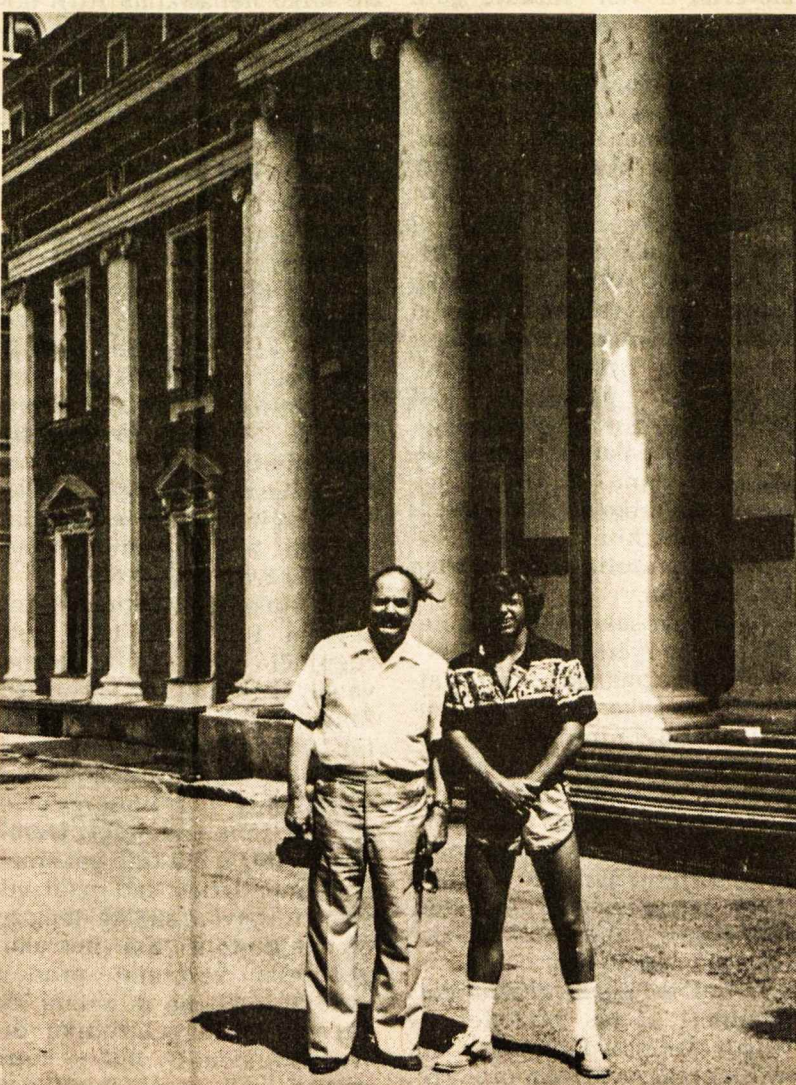
Centrinėje miesto aikštėje visas valdybos pasienis pastoviai buvo nuguldytas šunimis. Tiksliai bausmės vykdymo vieta daug kam buvo nežinoma, tačiau niekam nekilo jokių abejonų, kad pusgyvius juos dar ilgai kankindavo, su pasityčiojimu darydami jų kaulus ir raumenis. Paskui atveždavo sunkvežimiais ir išpildavo. Artimieji buvo stabdomi, verčiami atpažinti ir vežti namo. Atpažinę ir palaidoję savo šunis nebegalėdavo bendrauti su aplinkiniais. Niekada neturėję šunų negalėjo suprasti neįtikėtino žmonių vidinės metamorfozės.

Apolinaras Tinis, ryte apžiūrėjęs nuostabiai užkalts Ignacijaus namo duris, ramiai sąžine išėjo į darbą. Eidamas pro valdybą, jis užgriebė kišenėje vinį ir dar kartą su pagarbomis prisiminė savo naktinį darbą. Prisiminęs kaimyno namą, kaimyną ir vinį, jis prisiminė, kad šalia nelaimingųjų neseniai tįsojo ir Kontaro kūnas. Apolinaras praėjo palei pačią valdybos sieną. Vienas šuo atmerktois akimis žiūrėjo į jį. Jo akys buvo ne šuniškos. Tai buvo ne šuo. Taip taip, tai buvo ne šuo. Apolinaras stabtelėjo — jis atpažino Ignacijų. Du legionieriai prisistatė tuoj pat, pamatę Apolinaro nuostabą. Jie mandagiai paprašė pajėgti į šalį.

Sąlyje už kampo prasidėjo kitas gyvenimas. Apolinaras nenuėjo tą dieną į darbą. Negrįžo vakare namo. Negrįžo, kitą vakarą. Jį vis mušė, pertraukomis kartodami vieną vienintelį klausimą: "Ką dar pažįsti, slepiantį viduje šunį?". Apolinaras tylėjo. Jis nepasakė nei savo vardo, nei adreso, nepasakė iš kur pažinojo Ignacijų, nepaminėjo nei Marilinos, nei dukros, neprisitarė nei apie vieną savo pažįstamą. Jį mušdavo naktimis. Kiekvieną naktį. Dienomis pakisdavo lėkštę su pasidūty vandeniu ir keliais išskydusiais lapais. Pietauti nebūdavo jokio noro. Po nesibaigiančių kankinimų vieną naktį jie pagrasino, kad ir jį pavės šunimi.

Tai buvo padaryta. Neišdirtos odos antkaklyje buvo įrašytas naujas jo vardas. Tai rytą, pirmą po daugelio, jis miegojo ramiai, susirietęs kameros kampe ir užmiršęs viską. Ta naktis buvo pirmoji, kada jo nenušė. Pro kumščio didumo angą kameros palubėje smelkėsi ir vidų lietingas rytas. Apolinaras sunkiai pakilo nuo kampo ir, priėjęs prie durų, norėjo apspjauti langelį, pro kurį buvo stebimas, bet langelio nepasiekė. Nepasiekęs žinojo, jog savo uosle jis niekada neieškos tarp miesto piliečių šunų, kuriuos po to galėtų šaudyti legionieriai, žinojo, jog pirmą progai pasitaisius, iš čia pabėgs, o nušautas gulės valdybos pasienyje užsimerkęs, kad eidama pro šalį Marilina jo neatpažintų.

Šiauliai 1991.II.25 - VI.28

Buvusio nepriklausomos Lietuvos generolo ir ministro pirmininko JONO ČERNIAUS sūnus VYTAUTAS su sūnumi Verkiuose prie Vilniaus. Abu - iš JAV, kur mirė ir gen. J. Černius

Argentinos Rosario lietuvių jaunimas, atlikęs lietuviškų dainų programą. Kairėje grupės mokytoja ir vadovė BRONĖ DAUNORIENĖ, specialiai atvykusi iš Lietuvos

Didieji išeivijos renginiai

Sėkminga Lietuvių muzikos šventė, davusi 40,000 dolerių pelno. Jau rengiamasi Tautinių šokių šventei ir Pasaulio lietuvių bendruomenės seimui Čikagoje

JURGIS JANUŠAITIS

Baigėme dar vienerius našaus darbo metus. Praėjusieji 1991 metai JAV ir Kanados lietuvių bendruomenėms buvo gana sunkūs ir rizikingi, užsimojus surengti plataus masto Lietuvių muzikos šventę.

Pajamos ir išlaidos

Rengėjų komitetas spaudoje paskelbė savo veiklos — pajamų ir išlaidų apyskaitą. Iš viso pajamų turėta 377,420.53, išlaidų — 336,580.00 dol. Liko pelno 40,840.53 dol. kuris perduotas JAV LB krašto valdybai. Tai nuostabiai didelės sumos, kurias suklojo JAV ir Kanados lietuviai, aukodami ar dalyvaudami renginiuose. Vien aukų komitetas surinko 126,456.52 dol., o dalyvaudami renginiuose sudėjo 206,190.59 dol. Įvairiuose renginiuose dalyvavo 13,361 asmuo.

Didžiosios išlaidos: kelionės (daugiausia svečiams iš Lietuvos) šventės dalyviams — 56,580.63 dol., dirigentų, solistų, baletu artistų ir orkestrų honorarai — 48,200.00 dol, salų nuoma, pokylio ir šokių orkestras — 56,272.66 dol.

Čia tesuminiuome pačias didžiausias išlaidas. Paskelbtose apyskaitoje yra išvardintos visos pozicijos ir išmokėtos sumos. Iš šios detalizuotos šventei rengti komiteto apyskaitos suvokiame, kokį didelį įnašą davė lietuviškoji išeivija, LM šventę remdama aukomis, joje aktyviai dalyvaudami ir užsimokėdami už bilietus. Komitetas atliko nepaprastai didelį darbą.

JAV ir Kanados lietuvių bendruomenės išlaikė dar vieną didelį egzaminą. Padėka tenka LB krašto valdyboms, o ypač LM šventei rengti komitetui, vadovautam Stasio Baro ir atskirų renginių komitetų pirmininkams bei jų nariams.

Po šio didžiojo bandymo štai žengiamo į 1992 metus. Ir šiais

metais LB nestokos rūpestių — laukia dideli ir sunkūs darbai.

Pirmasis renginys — Pasaulio lietuvių bendruomenės seimas Čikagoje birželio pabaigoje, prieš pat Devintąją tautinių šokių šventę.

PLB seimas

Netruko prabėgti ketveri metai nuo sėkmingo PLB seimo Toronte, kur PLB pirmininku buvo išrinktas dr. Vytautas Bieliauskas. Pasaulio lietuvių bendruomenės valdyba, kiek sąlygos leido, buvo įsijungusi į Lietuvos laisvinimo veiklą, aktyviai dalyvavo politinėje įvairių kraštų veikloje. Tik išlyginti santykius su VLIKu, atrodo, nepavyko. Tos "kovos", atrodo, baigėsi drauge su VLIKo veiklos užbaigimu seime 1991 m. lapkričio 2 d. Čikagoje.

Taigi dabar, Lietuvai atgavus nepriklausomybę, politinis darbas daugeliui organizacijų ir veiksmų atpuls, nebereikės peštis dėl pirmumo, dėl garbės. Sąlygos pakito iš pagrindų. PLB seimui susirenkant jau Lietuvai laisvę ir nepriklausomybę atgavus, iškilis visai naujos veiklos sąlygos, kiti reikalavimai, kaip padėti Lietuvai ekonomiškai atsikurti. Tačiau PLB uždaviniai išeivijoje liks svarbūs, tik pakiti. Visuose pasaulio kraštuose lieka gyventi tūkstančiai tėvynainių, tad ir lietuviams rūpintis PLB teks dar daugelį metų. Reikės kitų kraštų lietuviams visokeriopai padėti, ypač kultūrinėje srityje.

Tad šiame PLB seime ir bus svarstomi naujoje šviesoje iškylantys klausimai. Manytina, kad seimą rengia bendruomenininkai, turį daug patirties tuose darbuose ir seimui pateiks rimtą programą, svarstytiną ir įgyvendintiną darbą. Tad pats laikas jau dabar ruoštis seimui, išrinkti atstovus, savo krašto valdybose aptarti esminius klausimus, kurie būtų svarstomi seime.

Tautinių šokių šventė

Po PLB seimo liepos 5 d. Čikagoje įvyks Devintoji tautinių šokių šventė. Jau 1991 m. vidurvasaryje buvo šventei rengti sudarytas vykdomasis komitetas, kuriam vadovauti sutiko dr. Petras Kisieličius. Tai ramaus būdo, didelio taktos, šalto charakterio vyras, turįs plačią patirtį visuomeninėje veikloje. Į šias atsakin-

gas pareigas ateina tvirtai pasiryžęs ištesėti bei surengti šventę, kuri taip pat liudytų išeivijos gyvastingumą, gyvą kultūrinę veiklą.

Be pagrindinio komiteto, sudaryta apie 20 įvairiems tikslams komisijų. Jom vadovauja taip pat energingi, LB paskirtį gerai pažįstą asmenys.

Antra labai svarbi pozicija — šventei reikės nemažai pinigų. Lietuvių muzikos šventė įrodė, kad esame pajėgūs pakelti sunkią finansinę naštą. Tad ir Tautinių šokių šventės komitetas, tikėdamas lietuvių išeivijos dosnumu, neabejoja, kad ir Tautinių šokių šventei gausiai aukos, remis, gausiai šventėje dalyvaus.

Lėšoms telkti komitetui vadovauja dr. Antanas Razma, Lietuvių fondo steigėjas, didelis bendruomenininkas, buvęs JAV LB krašto valdybos pirmininkas. Neabejojama, kad šiam vyriui su gerais talinkiniais pavyks užtikrinti finansinę paramą ir Devintajai tautinių šokių šventei.

Tautinių šokių instituto pirmininkė Dalia Dzikiėnė vadovauja šventės meninei programai. Jau paruošė tautinių šokių repertuarą, jį išsiuntinėjo tautinių šokių vienetams. Pagal turimus duomenis šventėje gali dalyvauti iš JAV, Kanados ir kitų kraštų per 60 grupių su 2000 šokėjų.

Taigi matome, kiek daug darbo dar prieš akis, o laiko liko tik pusmetis. Čikagoje veikiančios šventei rengti komitetas intensyviai dirba, posėdžiauja, sprendžia iškilančias problemas, rikiuoja darbus, kad šventės diena atėjus galėtų tirti darbą atlikome gerai.

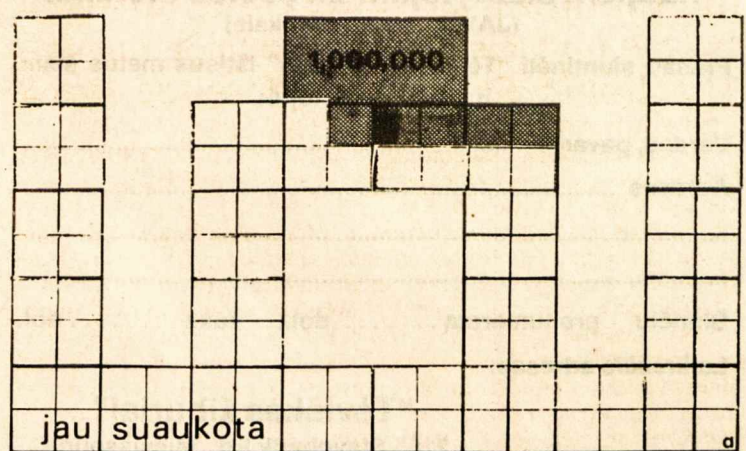
Neabejojama, kad prie šios šventės rengimo stipriai prisidės ir Kanados lietuvių bendruomenė, ją remis aukomis, aktyviai dalyvaus tautinių šokių vienetai, o taip pat ir gausi lietuvių visuomenė.

Apie parengiamuosius šventės darbus informuosime ir ateityje "TŽ" puslapiuose.

Knygų rėšykla
"SAMOGITIA"
meniškai ir iš
knygas bei žurnalus

A. Plėnys
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

MILIJONAS DOLERIŲ LIETUVAI

ar jau atidavei savo dalį?

Čekius rašyti: Kanados lietuvių bendruomenė - PLV
Aukos siųsti: Pagalbos Lietuvai vajus (PLV),
1011 College Street, Toronto, Ontario M6H 1A8 Canada.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses).

ANTANAS MUSTEIKIS

"Lietuviai Jungtinėse Amerikos Valstybėse" (Lithuanians in the USA), Dovydo Fainhauzo veikalas, turi penkias dalis, neskaitant įvado, išvadų ir priedų.

"Lūkesčiuose" (Expectations) autorius apžvelgia 19 š. pabaišos sąlygas, kurias lietuviai išeiviai-ateiviai rado Amerikoje ir kurias paliko Lietuvoje. Atitiko kirvis kotą: Amerikos pramonė, ypačiai anglies kasyklos, stokojo darbo pajėgų, o lietuviai, nepakęsdami carinės okupacijos, skurdo bei priespaudos, – turėjo gerą progą naujai įsikurti laisvės šalyje; užsidirbę svajojo padėti giminėms ar sugrįžti tėvynėn. Kūrimasis skirtingose nuo ūkininkavimo sąlygose, nemokant kalbos, buvo sunkus, juo labiau keblus, kai užklupdavo nedarbo laikotarpiai.

"Patirtoje tikrovėje" (Reality experienced) autorius pasėka sankirtį tarp naujakurių ir vietinių gyventojų, jų prieštūstus, jog ateiviai dirba už mažesnį atlyginimą ar atima darbus iš vietinių. Priešiški yra ne tik WASP (baltieji, anglosaksai, protestantai), bet ir K. Bendrijos dignitoriai (dažnai airių kilmės) dėl to, kad naujakuriai neatsisako savo kultūros, rūpinasi savo mokyklom, nesiskubina asimiliuoti. Nė darbininkų profesinės sąjungos nerodė draugiškumo.

"Vertybių kaitoje" (Changes in Values) autorius apibūdina lietuvius kaip vertinančius šeimą, moralę, drausmę ir kitas tradicines dorybes, kurios Amerikoje iškeičiamos į laisvę, deorganizaciją. Kitais autoriais pasiremdamas, Fainhauzas pabrėžia lietuvių pasiskirstymą į džiukus, aukštaičius, žemaičius, suvalkiečius, kol prieina prie vientisos tautos savimonės; vėliau išsiskaido į dvi pasaulėžiūras – religinę ir sekuliaristinę. Į naujojo krašto politiką lietuviai vargiai įjungėsi.

"Kultūros pavidaluose" (Culture Patterns) autorius cituo-

ja žinomą kalbos svarbą tautiškumui ir paseka naujakurių pastangas vartoti lietuvių kalbą šventovėje, mokykloje, spaudoje, teatre ir kitur. "Naujoje tapatybės prasmėje" (A New Sense of Identity) autorius paliečia socialoginiuose moksluose seniai iškeltas antrosios amerikiečių kartos problemas, tik jis to žodžio vietoje vartoja jaunąją kartą. Ieškodamas priežasčių, kodėl lietuvių Amerikoje susilpnėjo, jis nepakankamai pabrėžia faktą, jog karo metu ir imigraciją suvaržius išeivija pritrūko naujo "tautinio kraujo", šalia kitų priežasčių; gi trečioji karta paprastai asimiliuojasi su vietinės kultūros pavidalais.

Autoriaus studijos tikslas – "atskleisti veiksmus, kurie formavo lietuvių naujakurių į būtybes su kolektyvine psichika, ir panagrinėti etninės tapatybės esmę įvairiose raidos stadijose". Skaitytojas vis dėl to gali daug ko pasigesti.

ALFRED FRANZKEIT

Tėviškė

Nepaleidau aš Tave

Iš savo minčių.

Nepaleidau aš Tave

Iš svajų gražių.

Nepaleidau aš Tave,

Tu buvai mana.

Nepaleidau aš Tave

Niekada.

Prisiglaudžiau aš prie Tave

Su karšta širdim.

Prisiglaudžiau aš prie Tave

Su šviesiom mintim.

Prisiglaudžiau prie Tave

Kaip prie motinos.

Prisiglaudžiau aš prie Tave

Visados.

Nepaleisau aš Tave

Iš savo minčių.

Nepaleisau aš Tave

Iš svajų gražių.

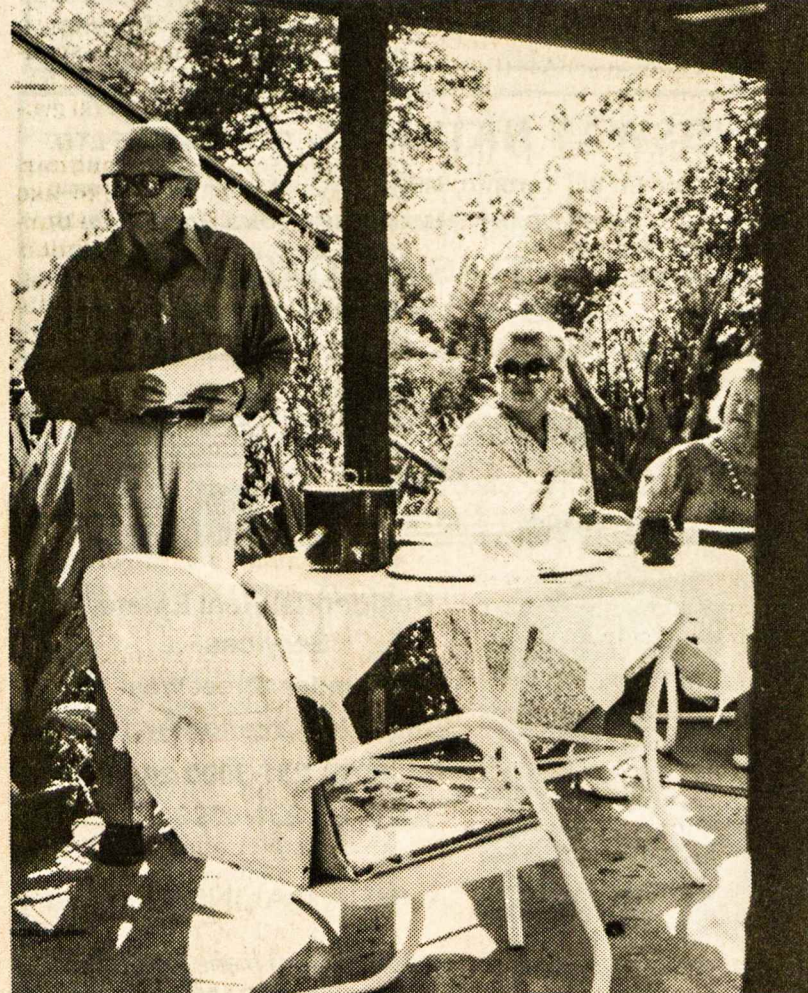
Nepaleisau aš Tave

Tu esi mana.

Nepaleisau aš Tave

Niekada.

Kaunas, 1991. VI. 18

Los Angeles veikiančiame Dailių menų klube kalba pirmininkavęs BRONYS RAILA. Sėdi JUTTA-JŪRA GUSTAITIENĖ ir ALĖ RŪTA. Nuotr. Alg. Gustaitis

Padėkime lietuviams atvykti į baltiečių

mokslininkų suvažiavimą Toronte

1992.VI.9-13 ir įsigykime naudingą žinyną –

The Baltic States, a Reference Book

(išleido Lietuvos, Latvijos ir Estijos enciklopedijų leidyklos).

Organizacija The Association for Advancement of Baltic Studies (AABS), aukojantiems \$100 ar daugiau, pasiūš šia 272 psl. knyga, kurioje rasite: 1) Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Birštono, Šiaulių ir kitų miestų žemėlapius bei turistinę informaciją; 2) prekybininkų, parduotuvių bei bendrovių adresus, telefonus, FAX numerius; 3) valdžios atstovų, menininkų bei kultūrininkų pavardes, adresus, telefono numerius; 4) turistui naudingus išsireiškimus anglų-lietuvių-latvių-estų kalbomis (tai labai naudinga skrendantiems per Rygą) ir daug daugiau. Visiems aukotojams bus išduodami mokesčių atleidimo kvitai. Kanadoje čekius rašyti: University of Tartu Fund vardu ir siųsti AABS Conference, University of Toronto, 100 St. George St., Room 1022, Toronto, Ontario M5S 1A1. JAV-se čekius rašyti AABS vardu ir siųsti AABS Executive Office, 111 Knob Hill Road, Hackettstown, NJ 07840.

REMĖKIME LIETUVOS MOKSLININKUS IR

ĮSIGYKIME NAUDINGĄ ŽINYNĄ.

NEDELSKIME, NES KNYGŲ SKAIČIUS RIBOTAS! Inf.

Autorius tikina, kad Pensilvanijos lietuviai atstovauja visiems JAV lietuviams, nors įtikinamų duomenų tam paremti nepateikia. Prisipažįsta, kad jo knyga – nei amerikiečių lietuvių, nei Pensilvanijos lietuvių istorija, nors pastaroji vis dėlto išlieka knygos centre. Jos pavadinimas "Lietuviai JAV-se" atrodo pretenzingas, nes ji tik prabėgomis paliečia kitas vietas ir nenagrinėja paskutinės bangos išeivių-ateivių, vad. "dipukais". Pastarųjų įnašas į Lietuvos išlaisvinimą iš komunistinės imperijos vargiai užsileidžia kitų bangų pastangoms. (Toks apsiribojimas vertas paminėti knygos pavadinime ne tik įvade. Autorius, matyti, nespėjo susipažinti su dr. Aleksandro Gediminto studija apie Binhamtono lietuvių (An Interesting Bit of Identity: The Dynamics of Ethnic Identity in a Lithuanian-American Community, išl. 1989 m.), kurios tema ta pati.

Kai kurie autoriaus teiginiai kelia prasmės abejonių ir klaidina. Jis kalba apie "kiekybinę įtaką" (?), "homogenišką struktūrą" (?), "aklimatizaciją" (vietoj akulturacijos ar asimiliacijos), "kultūrinį lygį" (vietoj švietimo lygio). Kitur rašo: "Lietuviai... instinktyviai pabrėžė savitus, tautinius bruožus" (žmonės nesivadovauja instinktais); lietuvių "grupinė sąmonė buvo menkai išsivysčiusi" (tartum lietuviai, atsiėmę į Ameriką, buvo tabula rasa ir nežinojo, nejaute, ką reiškia talka). Atrodo, kad autorius nesikia inteligento nuo intelektualo.

Autorius pagrįstai kalba apie lietuvių išeivių masių provincinę savimonę, bet per daug pabrėžia amerikiečių netiesioginę įtaką ideologinei lietuvių bei tautiškumui įsidiegti, kai pačioje Lietuvoje jau 19 š. pirmoje pusėje Vilniaus universiteto lituanistinis sąjūdis, vėliau Daukantas, t.y. intelektualai ar inteligentai (ne masės), kaip ir visur kitur, jau buvo plačiojo tautiškumo puoselėtojai. Nepamirština, kad ir aristokratija, nors priėmusi lenkų kalbą, bandė išsaugoti Lietuvos suverenitetą ir po Liublino unijos.

Nepateisinama autoriaus miestų ar kitų vietovių vardų žargoninė vartosena. Rašant svetima kalba (anglų k.), reikia vartoti tikrinius Lietuvos vietovių pavadinimus lietuvių forma ir nepaisyti, jog rusai, vokiečiai ar lenkai (Vilniaus krašte), okupantai, norėtų priimti savo žargoną. (Žinoma, skliausteliuose galima paminėti ir žargoninį pavadinimą). Savo veikale autorius panaudojo daug šaltinių bei literatūros; pridėta ir reikalinga rodyklė. Knyga išleista gražiai, spaudos riktų nedaug. Ypatinai vertintini du dalykai: gana daug istorinių fotografijų ir puikūs dokumentų priedeliai.

Nors knyga ne be trūkumų, Dovydas Fainhauzas ir Lietuvos bibliotekos leidykla nusipelnė pagarbos ir padėkos už šį lituanistikos praturtinimą anglų kalba.

David Fainhauz, LITHUANIANS IN THE USA: ASPECTS OF ETHNIC IDENTITY. Išleido Lithuanian Library Press, Chicago, 1991, paremus Lietuvos fondų; vertėjas – Algirdas Dumčius; viršelis – Petro Aleksos; 246 p. Kaina 15 dol.

Atsiųsta paminėti

PUTINAS. Aus der Lyrik des litauischen Dichters Vincas Mykolaitis Putinas. Aus dem Litauischen in Deutsche uebertragen – Nachdichtung von Alfred Franzkeit. (Auch Herausgeber). Druck: Gerhard Rautenberg, D-2950 Leer/Ostfriesland, 1991. Bestelladresse: Alfred Franzkeit, In den Wiesen 3, D-2839 Wehrbleck, Germany.

JURGIO MATULAIČIO UŽRAŠAI. Redagavo Ona Mikailaitė. Surinko ir spaudai paruošė Terešė Bogutienė. Aplanką ir raides piešė dail. Filomena Vaitiekūnienė Vilniuje. Lietuviškas raidynas – Jono Bogutos. Išleido Ne-kaltai Pradėtosios Mergelės Marijos seserys. Putnam, Conn, USA. 368 psl.

1992 METŲ KALENDORIUS. Išleido Toronto Prisikėlimo parapišos Ekonominė sekcija. Paruošė: Stasys Prapostas. Kalendorius knygos formato, turintis įvairios informacijos ir skaitinių.

Nežinomo kalinio kapas politkalinių lageryje Džekzaganos srityje. O gal tai lietuvių kapas? Nuotr. H. Paulausko

FILMŲ PASAULYJE

"Žuvo Sibire - Lost in Siberia"

Pirmas dokumentinis rusų pagamintas filmas apie

Sibire buvusius vergų lagerius

ALGIRDAS GUSTAITIS

Sovietų Sąjungai pradėjus braskėti, atleidis raudonas komunistinio vadžias, kai kurie rusai išdriso parašyti kaip buvo Sibire. Viena tokių autentiškų istorijų, iš popieriaus laktų pervaista į filmo juostas, buvo pagaminta anglų ir rusų kalbomis. Tasai filmas naudingas pamatyti ne tik anglų, bet ir rusų kalbantiems, bet ir lietuviams, nes yra tokių, kurie tikrus buvusių sovietinių siautėjimų duomenis priima kritiškai.

Anglų archeologai kasinėja Irano dykumoje, užtinka idomius senienų, džiaugiasi mokslui naudingomis iškasenomis. Pro šalį pravažiuojantis rusų kareivių vairuojamas "džypas" stabteli kelio paklausti. Pagrindinis archeologas rodo rankomis, sako žodžiais kaip į prašomą vietovę nuvažiuoti. Rusai mandagiai prašo, gal jis būtų malonus ir su jais iki užsisukimo pavažiavęs tiksliau nurodytų. Archeologas sutinka, sėda į "džypą", rodo kur važiuoti. Staiga rusų kareiviai archeologui burną užspaudžia, užmigdo chemikalais. Jis nugabenas į Maskvą. Tenai tardytojai žiauriai sumuša, nes jis neprisipažįsta esąs kalbas: jis tiksliai archeologas, niekam nežinpinėjęs.

Nuteisiamas kaip šnipas, išsiunčiamas į Sibirą. Tenai kaliniai nuolat alkani, šlapi, dreba nuo šalčio. Jam pasiūlo šnipinėti kitus kalinius. Nesutinka. Mano, kad iš ten gyvas neišeis.

Su kitais dviem kaliniais pabėga. Atsiduria dideliame miške. Juos suranda sovietinio lagerio sargybiniai, vedini šunimis. Du bėglius nušauna. Archeologas pasprunka. Pusgvyvis pasiprašo prieglobščio menkame namelyje. Jo gyvenimas praneša lageriui. Vėl suminamas. Priedo gauna 25 metus vergų stovykloje.

Kaliniai, kaip vos kojas velkantys gyviai, žlugsi purve, eina nurodyton vieton medžių kirsti. Juos lydi automatais apsiginklavę piktai sargybiniai su šunimis. Jų kolona linguoja pamirše, o iš kitos pusės atvažiuoja traukinys, kurio garvežys stumia be stogų vagonus su atvežamais tūkstančiais naujų kalinių. Tai pakaitalai neištvėrusių, mirusių vieton.

Filme daug ir kitokių įvykių. Pasitaiko žmoniškumo, meilės, noro būti žmogumi. Tokie sovietinei sistemai netinka. Bet blogybės negali visada vyrauti. Nuostabi būdu šis anglų archeologas išliko gyvas. Filmo ilgumas – 107 minutės.

Filmą finansavo (iš dalies) ir archeologą vaidina Anthony Andrews. Jis – žinomas Anglijos filmų, televizijos aktorius, gimęs Londone 1948 m.

Sibire esančio belaisvių lagerio viršininką vaidina Rusi-

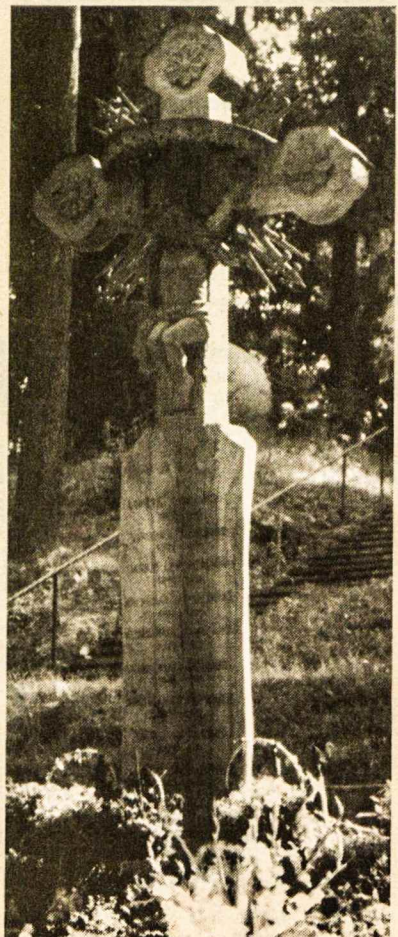
joje 1947 m. gimęs Vladimir Ilyin. Jo filminis vaidmuo nepalyginamai paprastesnis.

Lagerio gydytoją vaidina rusė Jelena Majorova. Yra dalyvavusi keliuose filmuose, su teatru lankėsi užsienio valstybėse.

Kiti artistai irgi įtikinantys. Iš viso filme "Lost in Siberia" (Žuvo Sibire) dalyvavo apie 2000 aktorių, statistų. Tarp jų išskirtina jauna mergaitė Ira Michailova. Ji bandė kai kuriems kaliniams padėti. Ją, sunkiai susirgusią, ligonius prižiūrintieji kaliniai nutempė į mirusiųjų kambarį. Iš ten turėjo vėžti sunaikinimui. Pareigas einantis Anthony Andrews pastebėjo ją tebealsuojančią ir šiaip taip atgaivino. Vėliau ją sargybiniai nušovė. Suprantama, į lavonines būdavo išnešama ir kitokių gyvų žmonių.

Filmo redaktorai – Anthony Sloman ir N. Veselovskaja. Filmavimo vadovas – Vladimir Ševtsik. Kompozitorius – Leonid Desiatnikov. Rankraščių filmui pritaikė Alexander Mitta, Valery Fried, Juri Korkov, James Brabazon. Gamintojų, vaidintojų pavardėse nėra nė vieno lietuvių.

Komunistinis režimas labai pakenkė rusų tautai, bet dar daugiau žalos padarė lietuvių tautai. Sibire ir kitur sovietų kankinti lietuviai bei lietuvių parašė vertingų dokumentinių atsiminimų. Būtinai, kad pasaulis sužinotų apie Sovietų Sąjungos įvykius baltiesiems nusikaltimus ir lietuvių tautai. Dabar, kai Lietuva yra vėl nepriklausoma valstybė, tokie sumanymai gali būti įgyvendinami.

Kryžius Antakalnio kapinėse Vilniuje, pastatytas žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę 1991 m. sausio 13 d. Nuotr. L. Baziliausko

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Sociologas prof. dr. Vytautas Kavolis, JAV lietuvis, skaitęs daug paskaitų "Santaros-Šviesos" federacijos suvažiavimuose, aktyviai dalyvavęs jos veikloje, dabar jas vieną semestrą skaitys Lietuvoje: Vilniaus universitete – kultūros istorijos, Vytauto Didžiojo universitete Kaune – sociologijos mokslu.

XXXIX-ji Europos lietuviškųjų studijų savaitė įvyks 1992 m. rugpjūčio 16-23 d.d. Austrijos Tirolyje, keturių žvaigždžių viešbutyje, kuris yra Alpių papėdėje prie Vokietijos sienos. Pilnas vienos dienos pragyvenimas vienam asmeniui kainuos 470 Austrijos šilingų (68 Vokietijos markės arba 41 JAV doleris). Kambariai su visais patogumais yra dviem asmenim. Norintys atskirai miegoti turės pridėti 10 DM. Būsimuosius dalyvius registruoja Irena Joerg, Wenna 6473, Tirol, Austria. Registracijos mokesčiai 100 DM (jaunimui 50 DM) reikia įmokėti savaitės sąskaiton Vokietijoje – Litauische Studienwoche, Volksbank Kreis Bergstrasse. Kt. Nr. 8934002, BLZ, 50991400, 6840 Lampertheim. Užsiregistravusiems bus atsiųsta išsami informacija su viešbučio planu.

Los Angeles ir aplinkinių lietuvių tris dvi kasmet rengiamas lietuvių dienas. Pirmuoju renginiu pavarasirūpinasi Šv. Kazimiero lietuvių parapija, tęsdama buvusio klebono prel. Jono Kučingio paliktą tradiciją, antruoju renginiu rudeni – JAV LB Los Angeles apylinkės valdyba, talkinama lietuviškųjų organizacijų. Lietuvių dieną su muge praėjusio rudens spalio 5-6 d.d. Šv. Kazimiero parapijos patalpose ir kieme surengė specialus šios šventės komitetas, vadovaujamas Donato Empakerio. Atidaryme kalbėjo nepriklausomybę atgavusios Lietuvos garbės konsulas inž. Vytautas Čekanauskas, aktorė Rūta Lee (Kilmonty) bei kiti svečiai. Programą atliko D. Razutytės-Varnienės vadovaujama "Spindulio" grupė, iš San Francisco su vadove D. Janutiene atvykę "Vakarų vaikai", vietiniai jaunieji šokėjai ir dainininkai. Pagrindinis dėmesys betgi teko svečiams iš Lietuvos – Broniaus Mūro vadovaujamiems "Uostamiesčio muzikantams" ir triukšmingai rock grupei "Foje" su jos vadovu Andriumi Mamontovu. Šventės dalyviams arčiau širdies buvo įvairiais instrumentais grojantys, gerai dainuojantys ne tik lietuvių, bet ir amerikiečių dainas klaidėdiesiems "Uostamiesčio muzikantai". Mokyklos klasėse buvo surengta vietinių menininkų tautodailės darbų paroda, o salėje – vėl iš Lietuvos atvykusios žymiosios audėjos Palmros Dami-jonaitienės lietuviškų juostų paroda. Spalio mėnesį jos juostų parodas surengė Stanfordo ir Kalifornijos Los Angeles mieste universitetai.

Rašytojas Stepas Zobarskas, gimęs 1911 m. Pamaleiškyje, dabartiniame Anykščių rajone, mirė 1984 m. birželio 9 d. Woodhaven, N.Y. Velonius pasižymėjo ne tik jaunimui ir vaikams skirtais literatūros kūriniais, bet ir 1962 m. suorganizuota leidykla "Manyland Books, Inc.", išleidusia daug lietuvių autorių kūrinių anglų kalba. Lietuvių rašytojų draugija yra susirūpinusi jo paliktais rankraščiais, lietuviškų ir anglų knygų biblioteka. Lig šiol tą palikimą saugojo velonies dukra Nijolė, bet ta apsauga pasibaigė su jos mirtimi. S. Zobarsko namą įsigijo jo kaimynas, rankraščius ir knygas sutelkęs dviejuose kambariuose. Lietuvių rašytojų draugijos valdyba S. Zobarsko palikimą iš Woodhaven jau parsivežė į Kultūros židinį Bruklne, bet naujam savininkui turi sumokėti du tūkstančius dolerių. Valdyba, neturėdama lėšų, laukia lietuvių višumėms pagalbos. Aukų čekius prašoma rašyti lietuvių rašytojų draugijai anglų kalba – Lithuanian Writers' Association ir siųsti šiuo adresu: 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207. Lėšų taipgi reikės ir Stepo Zobarsko palikties rankraščiams bei knygoms nusiųsti Lietuvon. Šiuo metu svarstoma galimybė jo palikimą atiduoti Lietuvos kultūros ir švietimo ministerijai arba kitoms institucijoms – Vilniaus pedagoginiam institutui, Martyno Mažvydo bibliotekai, Maironio lietuvių literatūros muziejui Kaune. Buvo nuogąstaujama, kad ir Stepo Zobarsko palikimas gali dingti kaip jau dingę Bruklne mirusio kun. Antano Miluko (1871–1943), varpininko ir leidėjo, archyvas su biblioteka.

Fotografijos galerijoje Vilniuje su savo nuotraukomis viešėjo klaidėdiesiems Remigijus Treigys, pagrindinį dėmesį skiriantis miesto vaizdams – senųjų namų fragmentams, pastatų panoramai.

Čikagiečio dramaturgo Anatolijaus Kairio trijų veiksmų ir epilogo drama "Žmogus ir tiltas", režisuota Dainiaus Valučio, 1991 m. liepos mėnesį pastatė Saviveiklinis Kauno jaunimo teatras. Aušros vaidmenį sukūrė Neringa Bielinytė, Laimos – Irma Varnaitė, Jono – Gediminas Kurpis, Juozo – Dainius Valutis, Vinco – Saulius Dargužas. Po Kaune įvykusios premjeros "Žmogaus ir tilto" drama, susieta su vokiečių ir sovietų karo pradžios įvykiais Kaune 1941 m. birželio 23 d. vakarą, vaidinama ir gastrolinėse išvykose į kitas Lietuvos vietas.

Kunigaikščio Gedimino 650 mirties sukaktį plačiai paminėjo Tauragės kraštotyros muziejus. Jo direktorius Č. Vapšas surengė specialią parodą, suorganizavo teminius vakarus. Paskaitas "Nemuno deltos kultūra", "Baltų dvasinė kultūra", "Didysis Lietuvos kunigaikštis Gediminas" skaitė archeologiniams kasinėjimams Dauglaugyje vadovavęs Vilniaus pedagoginio instituto docentas E. Jovaiša, kultūros ir švietimo ministerijos etninės kultūros skyriaus viršininkas J. Trinkūnas, Lietuvos mokslų akademijos istorijos instituto atstovai bei monografijos apie Gediminą autorius A. Nikžentaitis. Šiuose renginiuose taipgi dalyvavo etnografinis "Keramikos" imonės ansamblis, pilies legendasuvaidinęs šie Vilniaus.

Marius Baranavičius nuotraukų parodą šią vasarą surengė Vilniaus fotografijos galerija. Jis yra daug keliauęs fotožurnalistas, sulaukęs plataus pripažinimo ir savo meninėmis nuotraukomis, 1976 m. priimtas Tarptautinė meninės fotografijos federacijos. Šion parodon M. Baranauškas įjungė du savo nuotraukų ciklus – "Senasis kaimas" ir "Lietuvos atgimimas". Pirmojo ciklo nuotraukose parodos lankytojų laukė senieji Zervynų, Šuminių, Marcinkonių, Aukštadvario kaimai bei jų gyventojai, o antrasis ciklas atspindėjo nelengvą Lietuvos kelią nepriklausomybės. M. Baranauškas yra išleidęs savo nuotraukų knygas "Dainavos kraštas", "Vaikų pasaulis", "Mūsų šeima", "Lietuvos žvejai".

Dr. Jonas Basanavičius, lietuvių tautos patriarchas, gimė 1851 m. lapkričio 23 d. Ozkabaliuose, dabartiniame Vilkaviškio rajone. Jo 140-tosios gimimo metinės pernai buvo paminėtos specialiu vakaru Menininkų rūmuose Vilniuje. Apie jo nuveiktus darbus ir palikimą lietuvių tautai kalbėjo Lietuvos aukščiausiosios tarybos atstovų išrinktas kultūros ir mokslo istorikas Gediminas Ilgūnas, istorikas Rimantas Vėbra, antropologas Gintautas Česnys ir iš Bulgarijos atvykęs mokslininkas Peteris Sapadzievas. Meninę programą atliko aktoriai Gražina Urbonaitytė, Jūratė Anišulytė, Lilija Džeikytė, Ramūnas Abukevičius, folkloriniai ansambliai "Dijūta" ir "Sutaras". Skulptorius Antanas Žukauskas jau kuria paminklą dr. J. Basanavičiui, numatytą pastatyti jo tėviškėje, Vilkaviškio žemėje. Paminklą užsąkė Vilkaviškio savivaldybė, lėšas suaukojo Vilkaviškio rajono gyventojai. Paminklą sudarys monumentalri trijų metrų aukščio sėdinčio dr. J. Basanavičiaus granitinė figūra.

Europos onkologijos institute Milane surengtose svarstybose "Vėžys Centrinėje ir Rytų Europoje" dalyvavo ir Lietuvos onkologijos centro direktoriaus pavaduotojas Romas Gurevičius, skaitęs mokslinį pranešimą apie vėžio epidemiologiją Lietuvoje. Medicinos mokslų kandidatas R. Gurevičius, grįžęs Vilniun, pasakojo, kad tris dienas trukusiose svarstybose buvo svarstomi bendradarbiavimo reikalai. Lietuvos onkologai ir epidemiologai trejus metus tirs skrandžio vėžio priežastis Lietuvoje. Europos onkologijos institutas jiems kasmet parūpins po 12.000 dolerių reikiama aparatūrai įsigyti. Lietuviams reikės nuodugniai iširti dietos ir vitaminų stokos įtaką vėžio ligai. Sprendimams bus panaudoti ir dabartiniai kraujo analizės pavyzdžiai. Karolinsko universiteto mitybos epidemiologijos skyrius Švedijoje atliks ligonių ir kontrolinės grupės žmonių kraujo tyrimus. Rezultatai bus lyginami su gautais kitose šalyse.

V. Kst.

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind. 6.00%	Asmeninės paskolas
180-364 d. term. ind. 6.00%	nuo 10.75%
1 metų term. indėlius 6.00%	Sutarties paskolas
2 metų term. indėlius 6.50%	nuo 10.75%
3 metų term. indėlius 7.00%	Nekiln. turto paskolas:
1 metų GIC-mėn. palūk. 6.50%	Su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų GIC-met. palūk. 7.00%	1 metų 8.50%
2 metų GIC-met. palūk. 7.50%	2 metų 9.00%
3 metų GIC-met. palūk. 8.00%	3 metų 9.50%
RRSP, RRIF ir OHOSP. 6.50%	Su keičiamu nuosimčiu
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 7.00%	1, 2 ir 3 metų 8.50%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 7.50%	
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 8.00%	<i>Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas šerų, čekių ir taupymo sąskaitose.</i>
Taupomąją sąskaitą 5.75%	
Kasd. pal. taupymo sąsk. 5.75%	
Kasd. pal. čekių sąsk.iki...4.25%	

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Nėime mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI per 51 milijoną dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 35 METŲ PATIRTIS
• ĮVARIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas – RICARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

BALTIC CONSTRUCTION

Namų įrengimai ir pataisymai:

- * staliaus darbai * vidaus sienų įdėjimas (drywall)
- * dažymas * elektros įvedimai * vandentiekio sistemos įvedimas (plumbing) * įvairūs cemento darbai (masonry)
- * kiemų sutvarkymas (landscaping)
- * priepilaukos (decks) * tvoros. 15 metų patirtis.

Skambinti Pauliui Stanevičiui tel. (416) 691-0939 Toronto

PENSININKAMS PATARNAUJU JAU 10 METŲ.
Skambinkite tel. 232-9000

RE/MAX Professionals Inc.
1 East Mall Crescent
Etobicoke, Ontario M9B 6G8
Res: 231-2839

TONY GENYS

MARGIS DRUG STORE

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
Pensininkams 10% nuolaida nuo visko (išskyrus cigaretes)

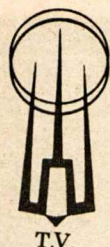
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE turi "Lottario" loterijos skaitytuvą (kompiuterį)

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas
Tel. 231-5641, namų 766-5857
5233 Dundas St. W. (arti Kipling)
Islington, Ontario M9B 1A6
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

SPORTAS

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS,
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

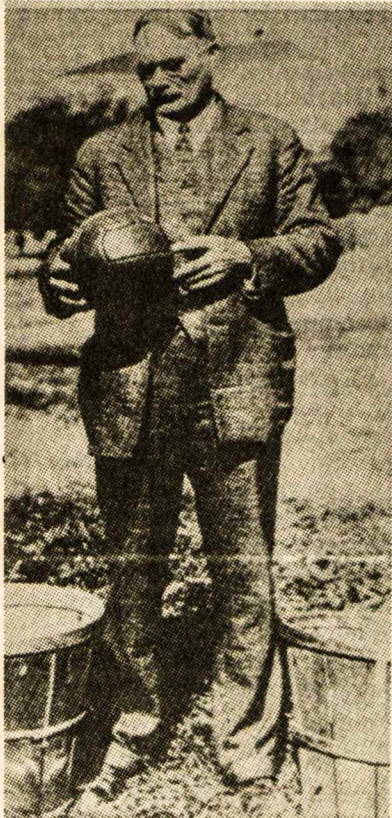
Šimtmetis krepšiniui

1891 m. gruodžio 21 diena yra žymi ma krepšinio gimtadieniu. Istorija sako, kad šios sporto šakos, šandien labai populiarios visame pasaulyje, gimtadienio "kaltininku" buvo kanadietis dr. James Naismith'as. Jis gimė Ontario provincijoje, netoli Almonte, Benis Korner kaimelyje 1861 m., škotų imigrantų šeimoje. Sulaukęs 8-rių metų neteko tėvų. Užaugo miško kirtėjų stovykloje ir jį globojo dėdė, vėliau sudaręs sąlygas siekti aukštojo mokslo.

Jaunystėje Naismith'as buvo judrus – "pašėlęs" berniukas. Vienu metu buvo metęs pradinį mokslą. Blakymasis jį iškamavo. Noras siekti mokslo vis dėlto traukė jį sugrįžti į mokyklos suolą. Pagaliau susitaikęs su dėde, grįžo mokyti.

Kaimo vaikai laisvalaikį prasi-mandydavo įvairių žaidimų. Iš mėgstamiausių buvo "Antis ant uolos". Vienas berniukas saugojo savo "an-tį" (tai buvo mažas akmenukas užde-tas ant didesnio), kad kiti vaikai, mesdami vienas po kito, nenumuštų jos... Beto, buvo mėgstama mesti akmenuką per galvą trajektoriniu mostu, siekiant numatyto taikinio, kas šandien modernaus krepšinio žaidime praktikuojama "pralįsti" pro dešimtis aukštausių dengėjų rankų, siekiant krepšio... Šios ne-rūpestingos vaikų išdaigos J. Naismith'o gyvenime suvaidino didelį vaidmenį, ypatinai formuojant nau-jo žaidimo taisykles.

Baigęs mokyklą Almonte, Naismith'as perėjo į kolegiją ir vėliau, sporto specialistas patariant, per-sikėlė į Springfield'ą JAV-se. Čia ko-legiją baigęs įsigijo kuno kultūros dėstytojo teisę. 26-rių metų amžiaus Naismith'as baigė universitetą ba-kalauro laipsniu ir po dvejų metų grįžo į Springfield'ą dėstytoju anatomo-jos ir kuno kultūros programose. Būdamas jau 30-ties, atrado naują žaidimą, kuris pajvairino studen-tams kuno kultūros pamokas žiemos metu salėse. Jo suformuoti penki žaidimo principai buvo: 1. Žaidimas žaidžiamas apvaliu kamuoliu, kuris valdomas rankomis. 2. Žaidėjams negalima su kamuoliu eiti, bėgti.

Krepšinio pradininkas James Naismith'as (1861-1939) pirmosios rungtynės panaudojęs futbolą (soccer) kamuolį ir persikams su-dėti krepšius

HALLING ELECTRICAL (Estonian)

- Visų rūšių atnaujinimai
 - AC langai ir sienų sekcijos
 - Vėsintuvai
 - Garažo durų atidarytojai
- Tel. 762-9190

3. Kiekvienas žaidėjas žaidimo metu gali būti bet kokiame aikštės vietoje. 4. Varžovų žaidėjams negalima liesti vienas kito. 5. Taikiny turi būti horizontalus, iškeltas virš aikštės.

Prieš pradėdamas pirmąsias pratybas su 18 studentų, pasirinkęs futbolo (soccer) kamuolį, paprašęs sargą atnešti pora krepšių (nuo persi-ku), juos 10 pėdų aukštyje pakabi-nęs salės galuose, studentus pada-linęs į dvi komandas (po 9), aikštės centre išmetęs kamuolį į viršų, jis pradėjo šį naują žaidimą. Visiems patiko, tik sargui reikėjo su kopėčio-mis budėti prie krepšių, išimant sviedinį... jei jis įkrisdavo, o buvo labai retas atsitikimas bent tos pir-mosios treniruotės metu.

Praėjus kelioms dienoms po pirmojo bandymo, vienas iš Naismith'o studentų jam sakė: "Tai iš tiesų ge-nialus žaidimas, bet kodėl mintis sugalvoti jį atėjo ne man. Juk ne taip dažnai galima patekti į istoriją". Naismith'as studentui atsakė: "Ir tu gali patekti į istoriją. Tik sugal-vok naujam žaidimui pavadinimą, ir dėkingi ainiai nepamirš tavęs". "Tai nesunku", – atsakė studentas, – "pa-vadinisui jį 'Naismithbolu'". Naismith'as kategoriškai užprotestavo. Tada studentas pasakė: "Tegul vadi-nasi Basket Ball" (krepšys – kamu-ols).

James Naismith'as buvo pasiekęs nemažą išsilavinimo. Jis buvo įšven-tintas ev. kunigu ir pasiekęs medicinos daktaro laipsnį, nors kaip jis sako: "Niekad nevadovavau parapari-ji ir nesivertiau medicinos praktika".

Po J. Naismith'o mirties (1939 m.) jo garbei buvo atidaryta visa eilė mu-ziejų "Naismith Memorial Basket-ball Hall of Fame" ir t.t. Įsteigta Naismith'o pasaulio taurė 1967 m., kuri kas 4 metai simboliškai įteikiama Pasaulio vyrų krepšinio čempiona-tui nugalėtojui. 1991 m. gruodžio 19-21 d.d. Springfield'e, JAV-se, kur 1989 m. gruodžio 21 d. buvo sužaistos pirmosios krepšinio rungtynės, kur šis sporto šaka gavo pradžią, pa-gerbama James Naismith'ą, Tarp-tautinė krepšinio federacija (FIBA) buvo susirinkusi posėdžiui. Lie-tuvai šiuose posėdžiuose atstovavo Lietuvos krepšinio federacijos pir-mininkas Stasys Stonkus ir atsak-sekretorius Algimantas Ivaskauskas.

1992 m. balandžio mėnesį bus mi-nima ir Lietuvos krepšinio 70-ties metų sukaktis. Tuo pačiu gegužės mėn. ruošiamasi tarptautiniam tur-nyrui, į jį pakviečiant keletą žymių užsienio komandų ir išsivijios atstov-us. Šios sukakties proga galvojama apie specialų leidinį, liečiantį Lie-tuvos krepšinio raidą, kuriame bus skiriama vietos pažymėti ir išsivij-os pasiekimus šio populiaraus sporto srityje. Lietuvos krepšinio pra-dininkais buvo transatlantinis la-kūnas Steponas Darius, Karolis Di-neika ir kt. Pirmosios krepšinio rungtynės Lietuvoje buvo sužaistos 1922 m. balandžio 23 d. tarp Kauno rinktinės ir LFLS. Jais laimėjo 8:6 rezultatu Kauno LFLS. Sig. K.

Niujorko LAK žinios

(1991 m. gruodžio mėn. biuletenis 13 nr.)

Pasirodė "Atletų" sporto klubo va-dovybės leidžiamas neperiodinis, vidaus informacijai biuletenis. Šis jau yra 13-tasis numeris. Plačiau ap-rašomas LAK dalyvavimas IV-se PLS žaidynėse 1991 m. vasarą Lietuvoje, 1991 m. lapkričio 16 d. Klivlande

Century 21 OFFORD REALTY LTD.

Member Broker, 38 Hurontario St.,
Collingwood, Ontario L9Y 2L6

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamus, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwo-odo apylinkėse kreipki-tes!

Angele Salvaitytė, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovė.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 429-2121 ar
(705) 445-5640
namų tel. (705) 429-6428

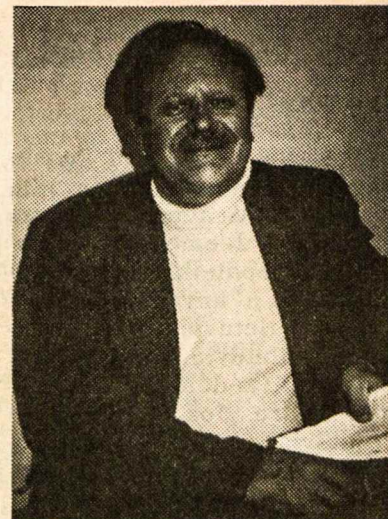
NRS NATIONAL REAL ESTATE SERVICE

NRS WESTSIDE REALTY INC.

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

2323 Bloor St. West nr. 218, Toronto, Ontario M6S 4W1
(Windermere – Bloor kampas)
Tel. (416) 767-9000 Fax (416) 767-0382

PRANAS GVILDYS, Niujorko lie-tuvių "Atletų" sporto klubo (LAK) ilgametis pirmininkas, sporto gy-venime nepailstantis ir nepamaino-mas darbuotojas, naujasis ŠAL-FASS-gos atstovas sporto reikalams JAV-bių lietuvių bendruomenėje

Nuotr. Sig. Krašausko

ŠALFASS-gos metinis darbuotojų suvažiavimas, gyldenamas LAK vi-daus problemos, reikalauja metinia-me klubo narių susirinkime, taip pat – svečiai iš Lietuvos ir kt.

Įžangoje, pirmajame puslapyje, rašoma: "Džiaugiamės pirmomis Ka-lėdų šventėmis su laisva Lietuva..." Toliau sakoma, kad ryšiai su laisvę atgavusia tėvyne, darbo metodai ir organizacijų veiklos tikslai turės keistis. Jau dabar sunkios ekonominės sąlygos smarkiai palietė Lietu-vos sportą. Valdžios parama suma-žėjo, ir sportininkai ieško kontaktų ne tik Rusijoje, bet ir Amerikoje bei Vakarų pasaulyje. Komandas bei pavienius sportininkus, atvykusius į varžybas Amerikoje, dažnai reikia išlaikyti. Dalyvavimas 1992 m. žiemos ir vasaros olimpiadose kai-nuos \$475,000.00. Lietuvos olimpi-niam komitetui reikalinga finansi-nė parama. Taip pat negalima už-miršti tai, kad Lietuvos sportininkai ieško stipendijų Amerikos uni-versitetuose, o taip pat ir vadovai, kad jie pagilintų sporto organi-zacines žinias (physical education) ir galėtų pagaliau atsipalaiduoti nuo sovietinių buvusių metodų bei galvojimo. Pagalbos šios srityse sporto klubai vien nepajėgs suteik-ti. Reikės ieškoti lietuvių bendruo-menės paramos.

Baigiant teigiama, kad vis dau-giau iš Lietuvos atsiranda emigran-tų. Dalis, tikimasi, gal ir prisidės prie sportinės veiklos, pakeis pa-vargius vadovus, įsijungs į spor-tuojančių eiles. Reikia manyti, tai suartins išsivijios ir Lietuvos lie-tuvių, pagyvins LAK veiklą taip pat ir padės klubui išsilaikyti iki šim-to metų sukakties... Sig. K.

Skautų veikla

• Š.m. sausio 26 d. "Rambyno" ir "Satrijos" tuntai rengia žiemos iškylą. Kviečiami ir tėveliai. Visi renkasi 9.30 v.r. Lietuvių namų au-tomobilių aikštėje. Iškylą organi-zuoja sk. vyčiai ir vyr. skautės. Išvykstama 9.45 v.r.

• Sausio 31 d., 7.30 v.v., skautų būkle Priskėlimo parapijos pa-talpoje "Satrijos" tunto vadijos posėdis.

• Vasario 5 d., 7.30 v.v., skautų būkle šaukiamas Kanados rajono posėdis. Kviečiami visi vadovai, tėveliai ir turintys noro važiuoti į skautų-čių stovyklą rugpjūčio 1-14 d.d. "Romuvoje".

• Į praeitos vasaros Pasaulinę skautų stovyklą Pietų Korėjoje buvo suvažiavę iš 130 valstybių apie 20,000 skautų ir vadovų. Tai didžiausia stovykla skautų isto-rijoje.

• Š.m. sausio pradžioje apie 1000 skautų vyčių iš viso pasaulio buvo suskridę prie Melbourne Aust-ralijoje. Devintas toks sąskrydis įvyks 1992 m. liepos mėn. Šveica-rijoje. M.

• Akademikų skaučių Kaziuko mugės rengimo sueigos įvyks penktadieniais – sausio 24, vasario 7 ir 21 d.d., 7 v.v.-10 v.v., pas fil. Danutę Petruskienę tel. 274-1477. Ta proga rinksime varotuos gerai iš-laikytus žaislus pasiuntimui prel. J. Antanavičiui, kuris juos per-duos dviem našlaitinam Panevė-žyje. Žaislus prašoma atnešti į Kaziuko mugę. D.B.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:	IMA:
6 % už 90 dienų term. indėlius	už asmenines paskolas nuo 10.75%
6 % už 6 mėnesių term. indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
6 % už 1 m. term. indėlius	su nekeičiamu nuosimčiu
6.50% už 2 m. term. indėlius	1 metų 8.75%
7 % už 3 m. term. indėlius	2 metų 9.25%
6.50% už 1 m. GIC mėn. palūk.	3 metų 9.50%
7 % už 1 m. GIC invest. pažym.	(fixed rate)
7.50% už 2 m. GIC invest. pažym.	su keičiamu nuosimčiu
8 % už 3 m. GIC invest. pažym.	1, 2 ar 3 metų 8.50%
6.50% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	(variable rate)
7 % už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
7.50% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
8 % už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
6.50% už OHOSP (variable rate)	
5.75% už taupymo sąsk. (gyvybės drauda)	
5.75% kasd. pal. sąsk. virš 10.000	<i>Asmeninės paskolas duodame iki \$65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.</i>
4 % už Amerikos dol. kasd. pal. sąsk. (US dol. Sav. Acc.)	

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje.

AKTYVAI per 92 milijonus dolerių

Kredito kortelė

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$30,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaides. Kelionių čekiai (American Express, Thomas Cook mastercard cheques). Kelionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų. (The Co-operates & Blue Cross).

KASOS VALANDOS:

- Pirmad., antradien. nuo 9 v.r.-3.30 v.p.p.
- Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r.-8 v.v.
- Šeštadieniais nuo 9 v.r.-1 v.p.p.

BŪSTINĖ: Lietuvių namai –
1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 532-1149

B. V. ELECTRIC

Taisau senus ir įvedu naujus:

1. ELEKTROS INSTALIAVIMUS
2. Skalbimo mašinas ir džiovintuvus
3. Elektrines plyteles
4. Vėsinimo sistemas
5. "Intercom" sistemas
6. Centrinis dulkių siurblius ir kt. įrengimus

Skambinti Vytui Bancevičiui tel. 533-0923, Toronte.

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD.

1614 Bloor St. W., Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto Lietuvių namų)

PERKANT – PARDUODANT NAMĄ VISADA JUMS SAŽINGAI IR DRAUGIŠKAI

STASYS JOKUBAITIS.

Telefonai 535-2331 arba 537-2869

ROYAL LePAGE

Residential Real Estate Services

5110 Dundas Street West
Etobicoke, Ontario M9A 1C2
Tel. (416) 231-3000 24 val.
FAX (416) 231-6993

AUSRA DALINDIENĖ

Jei norite pirkti ar parduoti namą, kreipkitės į mane ir sužinosite apie naują Royal LePage programą **HOMEMATCH**. Ši programa greitai suveda pirkėjus su pardavėjais. Neieškokite niekur kitur – skambinkite man.

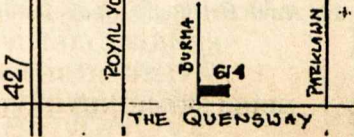
EUROTRAX PARCEL SERVICE

SIUNTINIAI LIETUVON, LATVIJON, ESTIJON

- Garantuojamos žemiausios kainos (\$3.50 už kg) siuntinius pristatant į namus.
- Mes palmame siuntinius iš jūsų namų (nemokamai, jei siuntinys daugiau negu 15 kg).
- Siunčiame varlotų ir naujų drabužių siuntas
- Siunčiame maisto ir medicininių reikmenų siuntas.
- Nei minimumu, nei maksimumu siuntos neribojamos.
- Siunčiame siuntas tiesiog gavėjo adresu.
- Į kainą įeina ir persiuntimo išlaidos. (Gavėjas nieko neturi primokėti).
- Parduodame pinigų iš rankų į rankas.
- Greitas nuo 2-3 savaitių siuntinių pristatymas

Mūsų adresas: 614 The Queensway, Toronto, Ont.
Tel. (416) 503-1601

Atidaryta nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r.-7 v.v., šeštadienį nuo 9 v.r.-5 v.v. Neapmokama automobiliams vieta prie raštinės.

Susitikimas su vicepremjėru Vaišvila

KLB Toronto apylinkės valdybos rūpėsiu š.m. sausio 7 d. Lietuvių namuose buvo surengtas Lietuvos valdžios vicepremjėro Zigmą Vaišvilą susitikimas su Toronto lietuviais.

Vicepremjėras gausiai susirinkusiems savo kalboje pirmiausia padėkojo torontiečiams už teikiamą pagalbą Lietuvai, primindamas, kad ši karta savo bičiulių globoje praleido žiemos atostogas šiapus Atlanto.

Lietuva per paskutiniuosius metus yra daug pasiekusi, svarbiausia, išsikovojo laisvę ir nepriklausomybę. Lietuviai nepriklausomybės kovoje pirmavo, pirmieji paskelbė atskirimą nuo Maskvos. Bet už tai labiausiai nukentėjo.

Ekonominės reformos ir turto privatizacija yra stipriai vykdoma Lietuvoje, nors yra ir nemažų kliūčių.

Lietuva šias reformas pradėjo anksčiau, negu Rytų kaimynas, todėl jų pravedimas bus mažiau skausmingas jos piliečiams. Reformoms ir privatizacijai ypač trukdoma kaimuose, kai ten vietinė valdžia tebėra buvusios santvarkos pareigūnų rankose. Reformų vykdymas yra sudėtingas klausimas, nes nėra pavyzdžio, kuriuo būtų galima remtis. Reikia patiemis ieškoti pačių geriausių ir tinkamiausių būdų.

Vykdančios reformas ir pereinant į laisvos ekonomikos rinką, nėra užmiršta ir žmonių socialinė apsauga. Žiūrime, kad nenukentėtų labiausiai apsaugos reikalingi žmonės. Steigiasi Lietuvoje taipogi ir labdaros organizacijos. Algos Lietuvoje pakeltos keleriopai. Bet kokių metų gali būti įvesti Lietuvos pinigai – litas. Laukiama tik patogaus ir tinkamo momento. Reikia atsivėlgti ir ūkines problemas rytiniuose kaimynuose.

Lietuva tebėra fiziniuose grėsmėje. Labai svarbus ir aktualus klausimas – sovietinės kariuomenės išvedimas iš Lietuvos. Jau buvo kalbėtasi su kitos pusės atstovais, tačiau rezultatai kol kas menki. Kažkodėl vilkinama pajudinti klausimą iš esmės. Į konkrečius pasiūlymus nėra atsakymo.

Atstatyti Lietuvos valstybę trūkdo pašalinės jėgos, taipogi ir vidinės. Visiškai nelaukta pasipylė straipsniai užsienio spaudoje, kaltinantys Lietuvą už išteisinimą nacių nusikaltėlių. Pvz. Švedijos viename dienraštyje skelbiama vyriausybės parama Baltijos valstybėms, kitame dienraštyje tuo pačiu laiku valdžios ministras kaltina baltiečius tariamais nusikaltimais. "New York Times" korespondentas, kuris apkaltino Lietuvos vyriausybę, buvo anksčiau lankęsis Lietuvoje, susipažinęs su išteisinamųjų bylomis pripažinęs, kad tai daroma teisingai. Vėliau visa tai jam netrukdo parašyti pikta straipsnį.

Vidinė opozicija pasiryžusi verstti valdžią. Parlamente skaičiuojami nariai ir laukiamos progos – gal susidarys opozicijos dauguma nuversti Vytautą Landsbergį, nors pastarasis vedė tikslingą kovą už Lietuvos nepriklausomybę. Opozicija vis norėjo ir nepriklausomybę eiti mažais žingsneliais.

Opozicijos kai kurie asmenys važinėję į Maskvą ir susitikinėję su atitinkamais valdžios žmonėmis. Iš Maskvos pasigirsta balsų, šaukiančių, kad Lietuvoje nėra demokratijos ir neapsaugotos mažumų teisės. Praeitų metų gruodžio 30 d. kriauim laikui buvo nutrauktas Rusijos naftos tiekimas.

Opozicijos atstovai važinėja į užsienio valstybes ir skelbia taipogi, kad Lietuvoje vykdoma valdžios diktatūra. Tai ypač kenksmingi veiksmai jaunai beatsistancijai valstybei, kuri reikalinga užsieninės paramos.

Lietuvoje šiuo metu svarstomas prezidento institucijos atstatymas. Sąjūdžio III-sis suvažiavimas pritarė šios institucijos atstatymui, pradėjo rinkti žmonių parašus. Lietuvos aukščiausiosios tarybos pirmininko galios yra gana siauros. Pvz. jis negali pasiūlyti parlamentui svarstyti klausimą, kuriam, pirmininko nuomone, turėtų būti teikiama pirmenybė. Prezidento institucija prisidėtų prie krašto politinio stabilumo.

Po savo kalbos vicepremjėras atsakinėjo į klausimus, kurių kaip paprastai būna visokio lygio. Ypač buvo karštų klausimų dėl pilietybės įstatymo. Vicepremjėrai pakartotinai buvo sunku išaiškinti užsipyrušius klausėjams, kad pataisytas pilietybės įstatymas yra palankus išeiviams ir kad leidžiant įstatymus reikia atsivėlgti į Lietuvos valstybės reikalus.

Valandą prieš visuomenės susirinkimą, vicepremjėras Zigmą Vaišvilą, lydėjęs KLB valstybos pirm. Gabijos Petrauskienės, susitiko su spaudos darbuotojais. A.

Metinė "TEVIŠKĖS ŽIBURIŲ" prenumerata oro paštu – 110 dolerių viosoje pasaulio kraštuose, įskaitant ir Lietuvą.

Kanados lietuvių bendruomenės krašto valdyba. Iš kairės: I. Sungailienė, D. Viskontienė, A. Rygelis, J. Adamonytė, D. Deksnytė (Toronto raštinės vedėja), G. Petrauskienė (pirmininkė), A. Eimantas, G. Paulionienė, V. Bireta, Č. Senkevičius, L. Garbaliuskas (Kanados liet. jaunimo s-gos pirm.), V. Čuplinskas (Ottavos raštinės vedėjas), J. Melnykaitė, Trūksta J. Kristolaitis

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

rinko pirmąją moterį. Ji yra profesinė diplomatė Louise Frechette iš Montrealio, dirbusi Europoje, 1985 m. tapusi jauniausia Kanados ambasadorė Argentinoje, mokančia prancūzų, anglų ir ispanų kalbas. Jos paskyrimu taipgi buvo padaryta nuolaida kitiems profesionaliems Kanados diplomatams. Jiems rūpestį kėlė ministerio pirm. B. Mulronio anksčiau ambasadoriais Jungtinėse Tautose paskirti du politikai – NDP socialistų veikėjas Stephen Lewis ir jį pakeitęs montrealietis advokatas Yve Fortier.

Didžiausia staigmena tada tapo menkai tarptautinėje politikoje susigaudančio NDP socialisto S. Lewiso pasirinkimas. Beveik visa jo patirtis ribojosi tik Maskvą palankia Kanados NDP socialistų partijos politika. Po trejų metų S. Lewis iš Jungtinių Tautų grįžo pasikeitęs, save laikydamas tarptautinės politikos specialistu. Jis netgi atsisakė anksčiau darbo NDP socialistų eilėse, pasirinkęs gerai apmokamą paskaitų skaitymą tarptautinėmis temomis. Kanados NDP socialistai neteko turbūt rimčiausio kandidato į savo vadus.

Kritiškai buvo sutiktas ministerio pirm. B. Mulronio kito ambasadoriaus paskyrimas praėjusią savaitę. Mat ši karta jis savo štabo viršininką ir pagrindinį patarėją Kanados konstitucijos reikalams Normaną Spector staiga paskyrė Kanados ambasadoriumi Izraelyje. Naujuoju štabo viršininku tapo skelbimais pasižymėjęs konservatorius Hugh Segal.

Daugeliui kanadiečių vidiniams reikalams tvarkiusio N. Spector paskyrimas Kanados ambasadoriumi Izraeliui yra sunkiai besuprantamas. Tie-

sa, N. Spector yra pirmas žydų kilmės kanadietis, mokantis hebrajų kalbą, paskirtas šioms pareigoms. Netikėtu paskyrimu džiaugiasi pats naujasis ambasadorius N. Spector ir Kanados žydai, o nepasitenkinimą reiškia Kanados arabų federacijos pirm. James Kafieh. Net ir buvęs Kanados užsienio reikalų ministeris J. Clarkas anksčiau yra prastaręs, kad jis dabartinėse aplinkybėse arabų kilmės kanadiečio negalėtų skirti Kanados ambasadoriumi arabų valstybėje. Netenka stebėtis, kad į gincus specialiais vedamaisiais įsijungė ir trys Toronto dienraščiai.

Jie teisingai pabrėžia, kad religija neturėtų būti laikoma kliūtimi žydų kilmės politikos N. Spector paskyrimui Kanados ambasadoriumi Izraelyje. Paskyrimą labiausiai gina dienraštis "The Toronto Star", o "The Toronto Star" džiaugiasi, kad ministeris pirm. B. Mulrony atsisakė J. Clarko puoselėtos diskriminacijos. Nuosaikiausios vis dėlto

Susirūpinę Klaipėdos...

(Atkelta iš 5-to psl.)

Dėl užsieniečių apsigyvenimo teisės – reikia palaukti valstybinio vidaus vystymosi Lietuvos teisės nuostatų naujos įstatymdavystės rėmuose. Užsienio reikalų ministerija mano, kad Lietuvos artėjimo prie Europos bendruomenės kelyje ir Vokietijos piliečiams atsiklaidinti galimybės įsikurti Lietuvoje.

Pasirašė – dr. Dorix AdM vadovybė užtikrina "Memeler Dampfboot" skaitytojus, kad šitų raštų pasikeitimu nesibaigia jų pastangos kelti teise paremtus Memelando reikalus. Tai esanti tik pradžia. I.A.

Dantų gydytoja Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.

39 Dundas Street East, Suite 201,
Mississauga, Ontario L5A 1V9

Telefonas: 276-8863

Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais.

1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7

(Priešais Lietuvių namus)

Telefonas: 530-1070

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500

Telefonai:

Bloor ir Jane gatvių kampas

įstaigos (416) 762-7393

Toronto, Ontario M6S 4W3

namų 233-0303

Advokatas

VICTOR E. RUDINSKAS,

B. Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A.

15 John St., Suite 2

Tel. 240-0594

Weston, Ontario M9N 1J2

(24 valandas)

(arti Lawrence ir Weston Rd.)

FAX 248-5922

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS B.A. M.L.S. LL.B.

perėmė a.a. advokato Algio Puterio
bylas ir testamentus

3425 Dundas St. W., Suite 200

Telefonas

prie Windermere Ave.

įstaigos (416) 763-3362

Toronto, Ontario M6S 2S4

ŠYPSENOS

Dvejopi gandrai

Mokytojas: — Kokie paukščiai pasilieka žiemą pas mus?
Mokiny: — Žvirbliai, varnos... gandrai.
Mokytojas: — Kokie gandrai!
Mokiny: — Tie, kurie mažus vaikus neša.

FUTURE.I

REAL ESTATE LTD. REALTOR

Nijolė Bates
Namų pirkimo bei pardavimo bendrovės atstovė verslo 769-3300 namų 769-1835

- Patarnauja lietuvių kalba.
- Nemokamas namų įvertinimas

130 Kennedy Avenue,

Toronto, Ontario M6S 2X9

Pirkite namus geresnei savo atečiai

"TORVIL" LTD.

(Buvusi J.&J. Canadian-European Exp. Imp. Co.)

NAUJOS ŽEMOS KAINOS

PRISTATANT NUO DURŲ IKI DURŲ

NAUJA!!! SIUNTOS LĖKTUVU (Air Cargo) per 4-5 savaites

- SIUNTINIAI SUDAROMI IR PARUOŠIAMSI PAČIŲ KLIENTŲ (Nauji ir vartoti drabužiai, mažiausias kiekis 5 kg arba 12 sv, maksimumo nėra)
- STANDARTINIAI MAISTO SIUNTINIAI (reguliarus pristatymas)
- SKUBUS MAISTO PERSIUNTIMAS (14 dienų)
- PINIGAI (pristatymas iš rankų į rankas) – reguliarus (4 savaitės)
- SVEIKATOS DRAUDA LANKYTOJAMS (tik Kanadoje)
- RUSŲ (SOVIETŲ) GAMYBOS AUTOMOBILIŲ PARDAVIMAS

Žemiausios kainos – pristatymas per 3 savaites (Volga, Lada, Samara-Sputnik, Moskvich, Tavria, Niva).

TUOJAU BUS ŽEMĖS ŪKIO MAŠINŲ IŠPARDAVIMAS

(traktoriai, plūgai, sėjimo mašinos ir t.t.)
SKAMBINTI NEAPMOKAMU TELEFONU 1-800-661-0210
Nauji prekiautojai (dealers) kviečiami

KANADOJE

Head Office
63 Galaxy Blvd., Unit 7,
Rexdale, Ontario M9W 5P1
Tel. (416) 798-3320
FAX: (416) 798-3321

Branch TORVIL PARCELS
404 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario M6R 2M9
Tel. (416) 534-3860
FAX: (416) 533-4910

**LIETUVA
LATVIJA
ESTIJA
UKRAINA
GUDIJA
MOLDAVIJA
ARMĖNIJA
GRUZIJA
ST. PETERSBURGAS
MASKVA**

JAV

Head Office
2136 West Chicago Ave.,
Chicago, IL 60622
Tel. (312) 278-5258
FAX: (312) 278-0875

Branch R&R INTERPOSTMIR CO.
1055 Broadway,
Buffalo, NY 14212
Tel. (716) 894-9880
FAX: (716) 894-9880

AUDRA Travel

"Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
Jis mums duoda"

**The
Lougheed & Barnard
šeimos ir tarnautojai**

"Žmonės, kurie atjaučia kitus"

Sudbury, Ontario

1992 metais
kviečiame keliauti
į plačiai svečiams
vartus atkėlusią
nepriklausomą
Lietuvą!

Sakoma, "Jei aš negaliu skristi Swissair, aš neskrendu iš viso..."
Tikite ar ne, bet mes siūlome jums skristi Swissair ir iki pat Vilniaus!

Kaina: nuo \$1,288.00 kan.

Pigūs ir patogūs skridimai su Sterling Airways. **Kaina: nuo \$899 kan.**

1992 metais visi keliai veda į Lietuvą. Siūlome austrų, vokiečių, skandinavų, suomių, lenkų avialinijas.

Laukiate svečių iš Lietuvos? Išpirkite jiems bilietus, tokiu būdu išspręsite jiems daug kelionės problemų. **Kaina: \$799.00 kan.**
Nepamirškite naudotis mūsų paslaugomis, jei reikalinga:

- * Lietuviška viza
- * Kelionės ir sveikatos draudimai
- * Svečių pervežimas autobusu Montreal-Toronto-Montreal
- * Bilietai lėktuvu ar traukiniu
- * Įvairūs maršrutai atostogoms
- * Iškvietimai vizitui į Kanadą

Perduodam pinigų ir vaistus giminėms bei draugams Lietuvoje.
Skubėkite: dabar planuojame vykti sausio pabaigoje.
Smulkesnė informacija teikiama:

2100 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6S 1M7, Canada
Tel. (416) 769-2500, FAX (416) 763-6279

Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.
viceprezidentas

Telefonai – (416) 864-2734
1-800-387-1883 (toll free)

- Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds", auksą ir sidabrą
- Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai

Moss, Lawson & Co. Limited
1 Toronto Street, Toronto, Ont. M5C 2W3

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker

Juozas (Joseph) Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas

patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas

1678 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6P 1A9

769-1616

Century 21

DRESHER Ltd.
Real Estate
Member Broker

FAX 233-0285
3830B Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8

Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse.
Kreipkitės į Valterį Drešerį. Kiekviena įstaiga tvarkosi atskirai.
Didžiausia pirkimo ir pardavimo organizacija pasaulyje.

Tel. 233-3334

DRESHER INSURANCE BROKERS

Fax 233-0285 - Tel. 231-2661
3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir

RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 9 v.r. – 5 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas – greitas ir tikslus!
V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121, (416) 822-8480
Lilija Pacevičienė – telefonai (416) 533-1121, (519) 853-3652

- * GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
- * GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121 FAX 533-1122

TORONTONT

Anapilio žinios

— Praeitais metais mūsų parapijoje buvo pakrikštyti 24 vaikai, Pirmosios Komunijos priėję 15 vaikučių, susituokė 7 poros ir palaidoti 44 mirusieji.

— Anapilio knygyne galima įsigyti "Medicinos enciklopedijos" 1 dalį ir kuponų knygeles "solid gold".

— Greitu laiku bus visuotinis parapijos susirinkimas. Prašome prieš susirinkimą visas parapijos tarybos sekijas sušaukti savo posėdžius, idant susirinkimui būtų tinkamai pasiruošta.

— Kaišiadorių vyskupijoje vedama kankinio arkiv. Teofilijos Matulionio beatifikacijos byla. Ta proga prel. P. Gaida yra išleides paveikslėlių su malda. Prašome jų paveikslėlių pasiimti prie šventovės durų ir melsti Visagali Dievą, kad Lietuva greit susilauktų naujo šventojo paskelbimo.

— Mišios sausio 19, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Aleksandrą Valešienę, 11 v.r. už parapiją; Wasagoje 2 v.p.p. už a.a. Romą Lenkaitį.

Lietuvių namų žinios

— Sekmadienio popietėje dalyvavo 220 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: I. Petraškaite iš Kudirkos Naumiesčio, E. Kancleris iš Kauno, Svečius supažindino ir pranešimus padarė LN valdybos pirmininkas Rimas Strimaitis. Pietus paruošė ilgametis LN narys Vytautas Birstonas.

— Parduodamos geros medinės kėdės. Kaina — \$3-\$5, skambinti LN vedėjui T. Stanuliui.

— Oro paštui gaunami iš Lietuvos šie laikraščiai: "Lietuvos rytas" ir "Respublika". Abu laikraščiai yra LN skaitykloje, kuri yra atidaryta kiekvieną dieną, išskyrus šeštadienius, 1-3 v.p.p.

— LN valdybos posėdis — sausio 23, ketvirtadienį, 7.30 v.v.

— Bilietai į Medžiotojų ir žuklautojų klubo "Tauras" bilių gaunami pas J. V. Šimkų tel. 231-9425 ir V. Drešerį tel. 233-3334.

— Lietuvių slaugos namų pakvietimui atleidimui nuo valstybinių mokesčių jau ruošiami alfabetine tvarka ir tikimės, kad bus išsiųsti sausio pabaigoje.

Aukos slaugos namams

\$100 — A. Tamošauskas. A. A. A. Paršeliūnienės atminimui \$50 aukojo S. J. Paketuras, West Lorne, Ont. Iš viso statybos fonde yra \$709,571. Aukos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog šiuo adresu: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6. Aukos atleidžiamos nuo valstybinių mokesčių.

Toronto Lietuvių namų, Kuni-gaitkienės Birutės menėje sausio 8 d. įvyko Užgavėnių karnavalo renginio komiteto posėdis. Dalyvavo visos LN visuomeninės veiklos grupės, Maironio mokyklos, "Atžalyno" ir "Gintaro" tautinių šokių grupių atstovai. Buvo nutarta Jaunimo popietę rengti vasario 29, šeštadienį, nuo 12.30 iki 4.30 v.p.p. Programą atliks Maironio mokyklos choras, "Atžalyno" ir "Gintaro" tautinių šokių jaunių grupės. Veiks organizacijų paviljonai su įvairių gerimų bei užkandžių bufetais. Bus skiriamos paviljonams pinigines premijos. Inf.

Kanados lietuvių muziejaus-archyvo Anapilyje statybos vajui aukojo: \$100 — J. B. Maziliauskai.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Salės iki šio mėnesio galo nuomos 1993 metams tik liečiams. Nuo vasario pradžios pradėsime nuomoti ir kitataučiams.

— Knygos pavidalo kalendorius, kurį spaudai paruošė ir išleido parapijos tarybos finansų sekijos narys St. Prakapas, jau išsiuntinėtus nuolatiniams skaitytojams. Kurie kalendoriaus paštų negavo, gali jį įsigyti kioske, kuris veikia kiekvieną sekmadienį nuo 8 v.r. iki po paskutinių Mišių.

— Parapijos Šv. Rašto seminaras — sausio 22 d. mūsų šventovėje: 7 v.v. Mišios, o po jų valanda skiriama Šv. Rašto skaitymui ir diskusijom.

— Metinė parapijos vakarienė — vasario 23 d., 5 v.p.p. Meninę programą dalį atliks parapijos choras.

— Vaikų Mišios, kurias organizuoja parapijos tarybos jaunų šeimų sekija, bus sausio 19, sekmadienį, 4 v.p.p., mūsų šventovėje. Mišias laikys ir vaikučiams pamokslą pasakys kun. Pijus Šarapnickas, OFM. Po Mišių — parapijos salėje sušėtinė vakarienė. Daugiau informacijų teiraitis pas sekijos pirmininkę I. Paškauskienę — 604-9261.

— Katalikų moterų draugijos mūsų parapijos skryčiaus susirinkimas — sausio 26, sekmadienį, po 11.30 v.r. Mišių, Parodų salėje. Skryčius telkia lėšas Lietuvos našlaičių globos fondui "Vaiko tėviškės namai". Ši organizacija statydina vaikų kaimus, kuriuose globos bei auklės našlaičius.

— Tarptautinis "Karavanas" Toronto, kuriame lietuviai dalyvauja su paviljonu "Vilnius", šiais metais bus birželio 19-27 d. mūsų patalpose. Paviljono komiteto pirm. — V. Taseckas (824-4461).

— Mišios sausio 19, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Adelę ir Alfonsą Januškas, 9.20 v.r. — už a.a. Stelą Linį, 10.15 v.r. — už a.a. Juzę Rakauskienę, Albina Sungailienę, 11.30 v.r. — už gyvus ir mirusius parapijiečius.

"Lietuva-misių kraštas" tema kalbėjo seselė Ignė Marijošaitė. Prisikėlimo parapijos religinės sekijos surengtame susirinkime sausio 8 d. Seselė pereinamais metais aštuonis mėnesius praleido Lietuvoje, besidarbuodama dvasinio-religinio atgimimo srityje. Savo išspūdžius vaizdžiai perdavė gana gausiai susirinkusiems klausytojams po trumpu V. Kolyčiaus įvadinio žodžio. Seselė, ryškindama Lietuvos tikinčiųjų nuotaikas ir pažiūras, lygino tradicinio ir širdimi išgyvenamo tikėjimo poreikius. Reikės laiko, kad viskas pakryptų laukiama linkme. Šiuo metu katalikams trūksta vakariečių, kurie važiuotų į Lietuvą ir taktintų jų vadams. Įvairios kitos sektos esančios gana veiklios, jaunimo tarpe sudarydamos pasirinkimo progą. S.

Orkestras "Kepurėlė" iš Vilniaus, kuris grojo Naujų metų sutikime Anapilio salėje ir davė du koncertus Toronte bei Mississaugoje, sausio 10 d. "Aerofloto" lėktuvu išskrido atgal per Maskvą į Lietuvą. Mississaugoje ir Toronte orkestro nariai buvo svečiai priimti bei globojami ir palydėti iki Mirabelio orausčio Montrealyje. Ši orkestrą sudaro: Tomas (ne Jonas) Leiburas, vadovas Vytautas Minkevičius, Petras Gašva, Algirdas Doveika, Liudas Vaštakas.

Toronto lietuvių jaunimo ansamblio "Gintaras" šokėjai, dainininkės ir instrumentalistai, dalyvavę VII pasaulio lietuvių jaunimo kongrese, prie Lietuvių centro Argentinos sostinėje Buenos Aires

Nuotr. J. Gaizutytės

Konsulatas praneša

Generalinis Lietuvos konsulas Toronte, atsiliepdamas į dažnus klausimus, susijusius su Lietuvos respublika bei jos vyriausybe, praneša:

1. Iškvietimai važiuoti į Lietuvą nereikalingi.
2. Vaikų įsūnijimas vyksta per Lietuvos aukščiausios tarybos komisiją.
3. Dėl pervežimo mirusio pelevnų į Lietuvą kreiptis: Dr. Linas Kučinskas, konsulinio departamento direktorius, Akmenų 6, Vilnius 2600, Lithuania.
4. Vizų gavimui įvažiuoti į Lietuvą prašytojo nuotrauka nereikalinga. Inf.

"The Toronto Star" sausio 13 d. laidoje rašo, kad lietuviai su asaromis akys ir pasididžiavimu, kad laimėjo laisvę, Vilniuje minėjo metines, kai 1991 m. sausio 13 d. sovietų kariuomenė vykdė žudynes prie televizijos bokšto. Žuvo 14 asmenų. "Sovietų pasaulis buvo nugalėtas čia" — kalbėjo prezidentas Vytautas Landsbergis Lietuvos parlamente, kai ten buvo pagerbtos aukos. Pasak laikraščio, tada pradėti Kremliaus smurto veiksmai vedė prie pervermo ir galiausiai prie Sovietų Sąjungos žlugimo.

Pagalbos fondas "Vaiko tėviškės namai", kurio tikslas — globoti bei auklėti našlaičius Lietuvoje, susilaukė nemažai dėmesio Kanadoje, ypač Toronte. Kanados lietuvių katalikų moterų draugija ėmėsi iniciatyvos telkti lėšas tam fondui-draugijai, kuri steigia specialius vaikų kaimus Lietuvoje. Šiam lėšų telkimo vajui vadovauja KLK moterų dr-jos centro valdyba, pirmininkaujama A. Sungailienės. Šios draugijos skryčiai lietuvių gyvenvietėse jau yra sėkmingai pradėję vajų ir gavę nemažai aukų. Tautiečiai, gyvenantys vietovėse, kur nėra rat moterų dr-jos skyrių, gali siųsti aukas minėtam tikslui į centro valdybos sąskaitą: "Vaiko tėviškės namai", sąsk. nr. 161488,17, Prisikėlimo kredito kooperatyvas, 999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8.

"Vaiko tėviškės namams" aukojo: \$100 — E. P. Kripai, O. L. Radzevičiai (a.a. Lidijos Radzevičiūtės-Lawless atminimui); \$20 — A. A. Paškevičiai (a.a. Lidijos Radzevičiūtės-Lawless atminimui).

"The Toronto Star" sausio 10 d. laidoje išspausdino savo korespondento Maskvoje Stephen Hendelman'o straipsnį apie rusų ekstremistą Vladimirą Žirinovskį, prieš šešis mėnesius kandidatavusį Rusijos prezidentiniuose rinkimuose. Jis pačių rusų ir užsieniečių buvo laikomas politiniu juokdriu. Tačiau ši nuomonė jau keičiama. Jo kraštutinės tautinės rusiškos idėjos, atstatymas Rusijos 1913 m. imperijos sienose randa pritarimo rusų masėje. Jis galės tapti pavojingu politikui. Neseniai vienoje spaudos konferencijoje, pasisodinęs jauną išsigandusį berniuką šalia savęs, kalbėjo — tas jaunas berniukas yra Lietuvos rusų judėjimo vadovo sūnus. Jo tėvas buvo Lietuvos fašistų valdžios nelegaliai suimtas. (Berniuko tėvas buvo suimtas, nes padėjo vykdyti 1991 m. sausio 13 d. žudynes Vilniuje ir buvo perversmininkų pusėje). Esą Žirinovskio senelis kovojęs su Lietuvos fašistais. Bet ne visi buvo išžudyti. Su Rusijos rusų pagalba Lietuvos rusai atsigausi. Pasak straipsnio autoriaus, Žirinovskis nesanti pajuočios figūra, o greičiau simbolis labai pavojingo fenomeno, pasireiškiančio dabartinėje Rusijoje. A.

Medžiotojų ir žuklautojų klubo "Tauras"

TRADICINIS METINIS

BALIUS

Pakvietimai: J. Šimkus tel. 231-9425, V. Drešeris tel. 233-3334, LN sekmadienio popietėse, pas narius ir prie įėjimo.

1992 m. vasario 1, šeštadienį, 6 val.vak., Toronto Lietuvių namuose, (1573 Bloor St.W.)

Senosios ateivijos atstovė Marija Aukštaitė, gyvenusi Montrealyje ir Toronte, yra parašiusi daug poezijos ir beletristikos kūrinių, kurių žymi dalis yra išleista atskiromis knygomis. Jų išleidimu daugiausia rūpinosi velionės sūnus Antanas Navikėvičius. Jo dėka yra sudaryta leidykla "Poetės Marijos Aukštaitės centras" Port Hope, Ont., vietovėje. Jis ruošia spaudai 24-tą autorės knygą "Mistiniai sodai", kurio bus suteikti dar nespausdinti autorės kūriniai.

"Tėviškės žiburių" skaitytojas Romas A. Šatas, gyvenantis Sunny Hills, FL., atsiųstame laiške primena, kad š.m. sausio 27 d., sueina 35 metai nuo jo draugo Bagdono Kontrimo mirties Sibire. Vokiečių okupacijos metais jis dalyvavo rezistencinėje veikloje ir buvo sukonstravęs slapto radijo siųstuvą, kuris veikė išties metus, ir Gestapas nepagavo. Sovietiniai okupantai jį ištrėmė Sibiran 1947 m. Ten mirė 1957 m. Toronte yra velionės giminių.

Atpasakojime straipsnio "Vilnius (Vilna)" iš "Hadassah" žurnalo "TZ" 1992 m. 1 nr. tarp kitko pasakytą, kad straipsnio autorius reiškia pasitenkinimą "V. Landsbergio vadovaujama Lietuvos valdžia ryšium su karo nusikaltėlių reabilitacija". Reikia pastebėti, kad pasitenkinimą reiškia minėtos valdžios atsižvelgimu į žydų prieštatus: "... among those pardoned were some identified as killers of Jews during World War II. But the government responded with sensitivity to Jewish concerns. About President Landsbergis, whose own family hid Jews during the war, there are no doubts." Mėnesinis žurnalas "Hadassah Magazine" leidžiamas JAV-se Zionsčių moterų organizacijos.

"VILNIAUS" NAMUOSE išnuomojamas vieno miegamąjo butas. Teirautis tel. 762-1777.

PARDUODAMAS BILJETAS kelionei lėktuvu Kopenhaga-Vilnius žymiai pigesne kaina. Skambinti tel. 533-8471.

PARDUODAMAS NAMAS St. Petersburg, Florida vidurmiestyje, arti autobusų, mokyklos ir bažnyčių. Dešimt minučių nuo Lietuvių klubo, vandens ir miesto centro. Du miegamieji kambariai, jaukus salonas ir valgomasis. Naujai įrengta moderni virtuvė. Vienerių metų senumo skalbimo mašina, dizainuotas ir indams plauti mašina. Didelis aptvertas kiemas, apelsinų ir grapefrutų medžiai. Naujai įrengtas centrinis vėsinimas ir šildymas. Savininkai patys paruošia ir išsikelia į šiaurę. Prašome skambinti tel. (416) 621-9386. Atskambinsim ir galime atsiųsti nuotraukų.

Buvusi torontietė sesuo Ona Mikailaitė, N. Pradėtosios Marijos vienuolijos narė, besidarbuodama Čikagoje ir kitur, surengė palaimintojo arkivyskupo Jurgio Matulio užeisus — 368 psl. Išleido minėtoji vienuolija, Laiške "TZ" redakcijai rašo, kad netrukus išvyksta Lietuva, kurios dar nėra mačiusi: "bus įdomu pamatyti ir padėti".

PADĖKA
Praeitais metais po sunkios operacijos teko ilgesnį laiką praleisti ligoninėje. Jūs, mano artimieji, giminės, bičiuliai, atėjote ir praskaidrinote mano sunkias valandas. Esu dėkingas visiems už lankymą, dovanas, gėles. Ypatinga mano padėka priklauso Augustinui E. Underiams, kurie kiekvieną dieną atvežė mano žmoną į ligoninę; ir dabar kai aš jau nebevaluoju automobilio, Jūs visada pasiūlote savo paslaugas mums abiem. Dar kartą nuoširdus žemaitiškas ačiū visiems.

Jonas Maziliauskas

PADĖKA
Už maldas prašant sveikatos, už gražius Kalėdų bei Naujų metų linkėjimus ir už sveikinimus gimtadienio proga, kuriuos atsiuntė: Jadvyga Albrechtienė, Dalia, Norman, Sean, Kelly ir Daniel Armstrong, A. J. Aušrotai, J. M. Bendoraičiai, Kristina, David, Mykolas Brewer, Laima Mikalauskaitė-Bilinskienė, A. M. Čepukai, Julija ir Zigmantas Didžbaliai, Irena ir Algirdas Dragunevičiai, Felė ir Stasys Janušonai, Vincenta Jasūnienė, Kostas ir Genė Jasudavičiai, Elena ir Stasys Kerai, J. Kriauceliūnas, Rasa, Paulius Kurai ir vaikai, M. A. Kudirkas, Aldona ir Jonas Kutkai, A. N. Kulpačiūnai, J. J. Lau-nikačiai, O. P. Meškauskai, Jonas ir Regina Mikalauskai, J. E. Misai, Dalia Mitailienė, Romas Mitailas, Birutė ir Linas Naujokačiai, J. Narkevičius, Marytė ir Jonas Naruševičiai, S. E. Navickai, Ignas ir Adelė Pakarnas, Gražina ir Edmuntas Petrauskai, Adelė Petrauskienė, O. A. Petrašiūnai, L. Radzevičienė, Elena Sakienė, A. U. Šiaučiai, Viktoras ir Viktorija Staškūnai, Antanina Stygienė, Marija, Steponas ir Marius Šetkai, Olga ir Algis Švilpai, Salomėja Mikalauskaitė-Trybienė, E. R. Vilembrek-tai, Rita ir Kęstutis Vilai, L. B. Zabulioniai, Joana ir Algimantas Zubrickai, Simas Žulpa, Juozas ir Virginija Žemaičiai, Antanas ir Albina Žinaičiai.

Didžiai dėkingas — kun. Ignas Mikalauskas, OFM

AUDRONĖ KAIRYS makrobiotikos konsultantė

* diagnostika
* sveikatingumo dieta
* svorio ir energijos reguliavimas
* gydymas maistu ir mankšta
Dėl konsultacijų skambinkite į makrobiotinį centrą "It's a great life". Tel. Toronte (416) 255-1049 (voicemail message)

MONTREALque

Naujų metų sutikimą surengė Montreilio šauliai AV parapijos salėje. Nemažas būrys dalyvių buvo pavaišinti St. Rimeikio valgiais. Grojo Jono Šulmistro muzika. Naujų metų progą trumpu žodžiu visus pasveikino Vilniaus rinktinės pirm. Juozas Šiaučius.

Tautinių grupių Mišios, organizuotos Montreilio arkivyskupijos, įvyko sausio 12 d., 3 v.p.p. katedroje, kur tarp kitų giedojo ir AV parapijos choras.

"Vaivorykštės" tautodailės grupė rengia susipažinimą su Vytauto Aleksandro Jonyno knyga "Anastazija Tamošaitienė" sausio 26 d.,

12 val. seselių namuose. Knygą aptars Birutė Nagienė. Kartu vyks parodėlė. Bus kavutė.

Ričardo ir Marilenos Givių sūnelis pakrikštytas Kristoper-John varda. B.S.

Šv. Kazimiero parapijos komiteto susirinkimas įvyks sausio 17 d. Bus renkamas naujas komiteto pirmininkas ir aptarti einamieji parapijos reikalai. Klebonas pateiks pereinamųjų metų parapijos finansinę apyskaitą.

Mūsų šventovėje kiekvieną sekmadienį 11 val. pamaldose atsilanko vis daugiau ir daugiau tikinčiųjų. Tuo galima tik pasižiuoti. K. A.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

Namai — Automobiliai — Prekyba — Apsakomybės
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7
Tel.: 722-3545 Res.: 256-5355
JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B. DONNA SVRAKA, A.I.B.
PETRAS ADAMONIS, C.I.B.
Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasiteiravimas neįpareigoja apsidrausti.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8
Tel. 766-5827; 766-5830

Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard
VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS — virš \$29,000,000 REZERVAS — virš milijono.

MOKA UŽ:	
Certifikatus 1 m. —	7 %
Certifikatus 2 m.	7 3/4 %
Term. indėlius:	
1 metų	6 1/4 %
180 d. - 364 d.	6 %
120 d. - 179 d.	6 %
60 d. - 119 d.	6 %
30 d. - 59 d.	4 1/2 %
Taupymo — special.	4 1/4 %
Taupymo — su gyv. dr.	4 %
Taupymo — kasdienes	4 1/4 %
Einamos sąsk.	3 1/2 %
RRIF-RRSP — 1 m.term.	7 1/4 %
RRIF-RRSP — 2 m.term.	7 3/4 %
RRIF — RRSP — taup.	4 1/2 %

IMA UŽ:
Nekiln. turto nuo 8 1/2 %, asmenines — nuo 10 %

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:	
1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais 9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč. 9.00- 3.00	
Ketvirtadieniais 12.00- 8.00	3.00- 7.00
Penktadieniais 10.00- 6.00	2.00- 6.00

AMBER GLOBUS UNITED TRADE INC.

Susipažinkime su nauju siuntų į Lietuvą patarnavimu

- Dovanų siuntos pristatomos tiesiai į gavėjo rankas lėktuvais per mėnesį. Jokio muto. Nauji ar vartoti drabužiai, maistas ir kt. \$5.99 už 1 kg.
- Standartiniai maisto siuntiniai pristatomi į namus per savaitę.
- Lėktuvų bilietai į Baltijos kraštus ir atgal skrendant Lufthansa ir Skandinavijos lėktuvais —
- Toronto-Ryga \$1240 + mokesčiai Sterling Airways —
- Toronto-Kopenhaga-Vilnius \$899 + mokesčiai
- 21st Century Travel Insurance Co. Drauda Kanados lankytojus — \$1 dienai Skrydžio atšaukimas — nuo \$10
- Dolerių pristatymas
- Greitas laišku persiuntimas FAX būdu
- Automobilių pristatymas laivais Paslaugos perkant nebrangius vartotus automobilius
- Naujų "Biėlarus" traktorių pristatymas

Mūsų adresas:
257B Willard Ave., 2nd floor, Toronto, Ontario M6S 3R1
Tel. (416) 604-8446 FAX (416) 604-9436

MOTERIS IŠ LIETUVOS ieško bet kokio darbo tik savaitgaliais. Skambinti tel. 532-8224 šeštadieniais.

VYRAS IR MOTERIS iš Lietuvos ieško darbo. Gali atlikti įvairius darbus. Skambinti Elena tel. 762-3699.

REIKALINGAS 3 mėnesiams kambarys su baldais Toronte atvažiuojančiam stažuotojui gydytojui iš Lietuvos. Skambinti Petriui Reginal tel. 1-613-382-4366.

LIETUVIŲ MOTERIS 45 metų norėtų susipažinti ir rimtai draugauti su vyškiu, kuriam galėtų padėti tvarkyti namus, skalbti, pagaminti valgi bei vairuoti automobilį. Skambinti tel. 233-5996 Toronte.

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Noriką (didesnius kiekius pristatomi į namus). Tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygyne.

IMOKEJUS PINIGUS į paslaugos "Rūta" sąskaitą, jūs galite aprūpinti Lietuvoje savo gimnaziškus, draugus, senelius ir vaikų namus šviežia skerdiena — 70 kg (\$130), rūkytos mėsos gaminiais — 20 kg (\$150), sausio maisto rinkiniu — \$150, šventinis rinkinys — \$150. Visi užsakymai pristatomi į namus. Teirautis tel. 1-(416) 536-4742, 919 Dufferin St. Apt. 502, Toronto, Ont. M6H 4B3.

VYTAS GRABAUSKAS — statau naujus namus, darau patalynas, prielaukas (decks), tverius tvorais. Skambinti tel. 416-847-9187, Oakville, Ontario.

VYRAS 35 metų turintis darbo leidimą ieško bet kokio darbo. Skambinti Viktorui tel. 767-7159.

PASLAUGŲ BIURAS "ŽEMAITI-JA" vasario mėn. 4 d. nuves į Lietuvą jūsų gimines, tiesiai į namus, bet kokius iki 10 svarų sveriančius daiktus, vaistus, dokumentus, pinigų. Kreiptis į R. Mačiuką iki sausio 30 d. tel. (416) 385-3453 Hamiltone bet kurio laiku.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staltiesius, plytelių dėjimą, vonių, tualetų ir prausyklių įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

RYTAS LINGĖ, pianistas iš Lietuvos, gali mokyti skambinti pianinu ar koncertuoti visuomeniniuose renginiuose. Skambinti tel. 770-5369 vakarais ar tel. 884-3988 dienomis.

ATOSTOGOS SAULETOJ FLORIDOJ. Kambarys ir prausykla, vėsinimas, apšildomas baseinas, pusryčiai — savaitė \$200. Miegamas kambarys, bendra prausykla — savaitė \$150. Arti parduotuvių ir pajūrio. Skambinti arba rašyti: A. Zupko, 5886 Guest Court, North Fort Myers, FL 33903, USA. Tel. (813) 656-5886.

EUROPEAN CATERING
Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gerimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronte.

MEDELIS CONSULTING

1407 Sarcee St., Oshawa, Ont. L1G 4N2
Tel. 1-416-434-1847 FAX 1-416-728-5745

Kreipkitės į Algį ar Stefą Medelius. Reikalui esant atvažiuojame į namus.
PARŪPINAM: vizas jūsų kelionėms į Lietuvą.
Iškvietimus jūsų giminių pasisvečiavimui Kanadoje.
Pristatome Lietuvoje telefoną per pora dienų. Parūpinam jiems skridimo bilietus per trumpiausią laiką, atvykus — draudą. Patvirtinam ar net pakeičiam grįžimo datą. Dažnai vykdam į Lietuvą perduodam asmeniškai jūsų giminiams siunčiamą piniginę paramą.

KELIONĖS Į LIETUVĄ TORONTAS-KOPENHAGA-VILNIUS

su STERLING AIRWAYS ir LIETUVOS AERO LINIJA

Iki kovo 13 dienos \$899
+ mokesčiai ir drauda.

ALGIS MEDELIS Kennedy Travel Bureau Ltd.
Tel. (416) 593-0600 296 Queen St. West, Toronto, Ont. M5V 2A1